

Annie Besant

TEOSOFIA

Suomennos v. 1900 ilmestyneestä
englanninkielisestä teoksesta
"Theosophy"

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto

Teosofia tieteenä

Teosofia moraalina ja taiteena

Teosofia filosofiana

Teosofia uskontona

Teosofia sovellettuna yhteiskunnallisiin ongelmiin

Eräitä yksityiskohtia järjestelmistä ja maailmoista

Teosofinen seura

Johdanto

Teosofia johtuu kahdesta kreikankielisestä sanasta – theos, jumala; sophia, viisaus – ja merkitsee siis samaa kuin jumala-viisaus, jumalallinen viisaus. Jokainen tietosanakirja selittää, että tuolla sanalla tarkoitetaan ”välittömän tiedon saavuttamista Jumalasta ja Hengestä”. Se on määritelmä, joka ei ole virheellinen vaikka onkin riittämätön ja suo vain vaillinaisen käsityksen kaikesta siitä, mitä tuo sana sekä historiallisesti että käytännöllisesti katsottuna sisältää.

Saavuttaa ”välitön tieto Jumalasta” on – kuten tulemme huomaamaan käsitellessämme teosofian uskonnollista puolta – kaiken teosofian lopullinen päämäärä, kuten se on kaiken todellisen uskonnon sydän ja elämä; se on ”korkein tieto, tieto Hänestä, jonka kautta kaikki muu tiedetään”; mutta alempi tieto – tuo ”kaiken muun” tietäminen ja sellaisen tiedon menetelmät ovat suurena osana teosofisessa tutkimuksessa.

Tämä on aivan luonnollista, sillä jokaisen on itse saavutettava korkein tieto, ja toinen ei voi tehdä juuri muuta

kuin osoittaa tien, innostaa ponnistelemaan, olla esimerkiksi, sitä vastoin alempaa tietoa voidaan opettaa kirjoissa, luennoissa, keskusteluissa sekä uskoa suusta korvaan.

MYSTEERIT

Sisäinen eli esoteerinen puoli uskonnosta tavataan kaikissa suurissa maailman uskonnoissa ilmaistuna enemmän tai vähemmän selvästi, mutta se on aina uskonnon sydämenä tuolla puolen kaikkien dogmien, jotka muodostavat eksoteerisen puolen. Kun yksinkertainen eksoteerinen puoli esittää jonkin dogmin älylle, eksoteerinen tarjoaa hengelle totuuden; toisen huomaa ja sitä puolustaa järki, toisen käsittää intuitio – tuo ”järjen tuolla puolen” oleva kyky, jota länsimainen filosofia nyt tavoittelee. Vanhoissa uskonnoissa sitä opetettiin ”mysteereissä” sillä ainoalla tavalla, jolla sitä voidaan opettaa – neuvomalla, miten on seurattava menetelmiä, jotka kehittävät hengen elämää nopeammin, kuin mitä se kehittyisi luonnollisella tavalla ja ilman apua. Saamme tietää klassisilta kirjailijoilta, että mysteereissä kuoleman pelko oli poistettu ja että tavoiteltava päämäärä ei ollut tehdä ihmisestä hyvä, vaan muuttaa hyvä ihminen

jumalaksi.

Sellaiset mysteerit olivat muinoin uskontojen sydämenä, ja ne katosivat ainoastaan vähitellen Euroopasta alkaen neljänneltä kahdeksanteen vuosisataan, jolloin ne lakkasivat – oppilaiden puutteesta.

Tapaamme paljon jälkiä kristillisistä mysteereistä varhaisten kristillisten kirjailijoiden teoksissa, varsinkin Clemens Aleksandrialaisen sekä Origineen teoksissa nimellä ”Jeesuksen mysteerit”.

Korkea moraalili oli ehtona niissä kuten kreikkalaisissa mysteereissä: ”Jotka eivät pitkään aikaan ole tietäneet mistään synnistä, sallittakoon niiden lähestyä.” Viittauksia mysteereiden alkuperästä ja olemassaolosta tavataan Uudessa Testamentissa, jossa sanotaan Kristuksen opettaneen oppilaitaan salaisesti – ”Teidän on annettu tietää Jumalan Valtakunnan mysteerit, mutta muiden ainoastaan vertauskuvina” – ja nämä opetukset, väittää Origines, jätettiin jälki-maailmalle Jeesuksen Mysteereissä; Paavali myös selittää, että ”me puhumme ’viisautta’ niiden kesken, jotka ovat ’täydellisiä’” – kaksi mysteereissä käytettyä termiä.

Islamissa on omat salaiset opetuksensa – perintönä, kuten sanotaan, Alilta, profeetta Muhammedin vävyiltä – jotka

saavutetaan sufien keskuudessa opettujen menetelmien, mietiskelyn ja määrätyn elämänjärjestyksen avulla.

Buddhismilla on oma sanghansa, jossa niin ikään mietiskelyn ja määrätyn elämänjärjestyksen avulla saavutetaan sisäinen totuus.

Hinduismi sekä kirjoituksissaan että yleisissä uskomuksissaan vakuuttaa, että on korkein tieto ja alempi tieto ja että jälkimmäinen voidaan saavuttaa opetuksen avulla, edellinen mietiskelyn ja elämänjärjestyksen kautta. Juuri tästä johtuu, että korkein tieto on ”esoteerinen”. Se ei ole tahallisesti verhottu ja pidetty salassa, vaan sitä ei voida ilmoittaa. Se voidaan saavuttaa ainoastaan kehittämällä tiettyä kykyä, voimaa hankkia tietoa, kaikissa ihmisissä piilevää, vaikkakaan kehityksen tavallisessa tilassa ei vielä saavutettua tietoisuutta.

Se ilmenee satunnaisesti mystikossa, usein erheellisin muotoin, joskus hysterian yhteydessä, mutta silloinkin se on – tarkkanäköiselle ja ennakkoluulottomalle – eräänä merkinä uudesta vaiheesta inhimillisen tajunnan pitkässä kehityksessä. Joskus sen voi tuoda esiin poikkeuksellinen puhtaus: ”Puhtaat sydämeistä saavat nähdä Jumalan”.

Hämmästyttäviä yllätyksiä siitä ovat tavallisen elämän

menossa sellaiset ”äkillinen kääntymyksen” tapaukset, joista kertoo prof. James¹. Henkinen tajunta on todellisuus; todistuksia siitä on kaikissa uskonnoissa, ja se on toimivana nykyisin monessa, kuten se on ollut kaikkina aikoina. Sen nopeampi kehitys yksilössä voi tapahtua vain hellävaraisesti ja harkitusti yli normaalin kehityksen mietiskelyn ja elämänjärjestyksen avulla, kuten on jo mainittu, sillä esoterismi uskonnossa ei ole mitään opetusta, vaan on tajunnan tila; se ei ole mitään neuvomista, vaan elämää. Sen tähden monet valittavat, että se on saavuttamatonta, epämääräistä; sitä se on niille, jotka eivät ole sitä kokeneet, sillä *vain se, mikä on koettu tajunnassa, voi olla tajunnalle tunnettu.*

Esoteerisia menetelmiä voidaan opettaa, mutta jokaisen on itse voitettava niistä johtuva esoteerinen tieto, kun niitä seurataan ja menestyksellisesti eletään niiden mukaan. Me voimme auttaa poistamaan esteet näkemyksen tieltä, mutta ihminen voi nähdä ainoastaan omilla silmillään.

¹ ”Uskonnollinen kokemus moninaisuudessaan.”

PERUSMERKITYS

Teosofia on siis välitöntä tietoa Jumalasta; sen tiedon etsiminen on mystisismiä eli esoterismia, kaikille uskonnoille yhteistä – teosofian siirtämänä tieteelliseen muotoon – kuten hinduismissa, buddhismissa, roomalaiskatolisessa kristinuskossa ja sufismissa. Kuten nekin, se opettaa täysin selvästi ja määrätysti menetelmät, joiden avulla voidaan saavuttaa ensikäden tietoa kehittämällä henkistä tajuntaa ja harjoittamalla välineitä, joiden kautta tuo tajunta voi toimia tällä meidän planeetallamme – siis vielä kerran: mietiskelyn ja elämänjärjestyksen menetelmät.

Siitä syystä se on samaa kuin tiede Itsestä², tiede Ikuisesta³, joka on hinduismien ydin; se on ”tieto Jumalasta, joka on Iankaikkinen Elämä”, tuo kristinuskon ydinolemus. Se ei ole mitään uutta, vaan se löytyy kaikissa uskonnoissa, ja sen tähden etevä orientalisti Max Müller on kirjoittanut tunnetun teoksensa *Teosofia eli Sielutieteellinen Uskonto* (Theosophy or Psychological Religion).

² Atma-vidja

³ Brahma-vidja

TOINEN MERKITYS

Teosofia toisessa merkityksessä – edellisen ollessa ensiarvoinen – on oppijärjestelmä, joka on saatu ottamalla kaikille uskonnoille yhteiset uskomukset erilleen niistä erityisyyksistä, yksityiskohdista, pyhistä menoista, seremonioista ja tavoista, jotka erottavat eri uskonnot toisistaan. Se esittää nämä yhteiset totuudet maailman uskomusten yksimielisyytenä, muodostaen kokonaisuutena viisaususkonnon eli yleisuskonnon lähteen, josta saavat alkunsa kaikki erilliset uskonnot – sen Elämän Puun rungon, jonka oksia ne kaikki ovat.

Nimitystä teosofia, joka on – kuten sanottu – kreikan-kielinen sana, käytti ensi kerran Ammonius Sakkas kolmannella vuosisadalla, ja siitä asti se on säilynyt uskonnonhistoriassa lännessä merkiten ei ainoastaan mystiikkaa vaan myös valikoivaa järjestelmää, joka omaksuu totuuden, missä hyvänsä se esiintyykin, ja vähät välittää sen ulkonaisista koristeista.

Se esiintyi nykyisessä muodossaan Amerikassa ja Euroopassa v. 1875 – aikana, jolloin vertailevaa mytologiaa oli käytetty tehokkaana aseena kristinuskoa vastaan – ja se on

muuttamalla mytologian vertailevaksi uskonnoksi rakentanut arkeologisista ja muinaislöydöistä suojarahvustukset uskonnon ystäville sen sijaan, että olisi jättänyt nuo löydöt hyökkäysaseiksi vihollisille.

VERTAILEVA MYTOLOGIA

Kun kaivettiin esiin muinaisia kaupunkeja, avattiin vanhoja hautoja, käännettiin arkaistisia kirjoituksia sekä kuolleista että elävistä uskonnoista, niin saatiin todistetuksi, että kaikki nykyiset ja entiset uskonnot muistuttavat toisiaan tärkeimmissä piirteissään. Niiden perusopit, niiden moraalin pääominaisuudet, niiden perustajiin liittyvät kertomukset, vertauskuvat ja seremoniat muistuttavat hyvin läheisesti toisiaan. Nämä tosiasiat ovat kiistämättömät, sillä niitä oli kaiverrettu muinasiin temppeleihin ja kirjoitettu vanhoihin kirjoihin. Mitä pitemmälle jatkettiin tieteellistä tutkimusta, sitä suuremmaksi kasvoi todistusaineisto.

Vieläpä villikansojen alhaisimpien heimojen opeista tavattiin jälkiä yhtäläisyyksistä, perinteitä pyhistä totuuksista animismin ja fetisismin julmuuksien peittäminä. Miten on selitettävä sellaiset yhtäläisyydet? Mikä on niiden suhde

kristinuskoon?

”Kehitys” oli silloin tieteelle ”ilmeinen sesam”, eikä vastausta noihin kysymyksiin viivytelty. Uskonto oli *kehittynyt*; noiden alkeellisten raakalaisten pimeästä tietämättömyydestä, jotka personoivat pelkäämiään luonnonvoimia, olivat kehittyneet nuo inhottavat uskonnot ja loistavat filosofit, jotka olivat lumonneet ja sivistäneet ihmiskuntaa.

Villikansojen poppamiehistä oli tullut loistavia uskontojen perustajia. Pyhimysten ja profeettain opetukset olivat hienostuneita muotoja puoleksi kaatumatautisten näkyjen näkijäin hysteerisestä lepertelystä. Luonnonvoimien synteesi – ihmisen älyn ponnistusten tulos – oli tunteen värittämänä muuttunut Jumalaksi. Sellainen oli vertailevan mytologian antama vastaus niiden miesten ja naisten levottomiin kysymyksiin, jotka huomasivat uskonrakennuksensa sortuvan ympärillään jättäen heidät alttiiksi epäilyksen jäätävälle tuulille.

Samalla oli uhrattu kuolemattomuus, ja vaikka intuitio kuiskasi: ”Ei kaikki minussa kuole”, niin fysiologia oli ottanut vangiksi psykologian ja osoitti, että aivot ovat ajatuksen luoja – ajatuksen, joka syntyi aivojen mukana, kasvoi niiden mukana, oli sairas niiden mukana ja kuihtui niiden

mukana: eikö se siis viimein kuolisi niiden mukana?

Agnostisismi kasvoi ja kukoisti; mitä ihminen voisi tietää muuta, kuin mitä hänen aistinsa voivat havaita ja mitä hänen älynsä voi käsittää? Sellainen oli koulutetun ajatuksen tila yhdeksännentoista vuosisadan viimeisellä neljänneksellä. Nuorempi sukupolvi voi tuskin tajuta tuota todellista ”uskon pimennystä”.

VERTAILEVA USKONTO

Tällaiseen Eurooppaan tuli äkkiä teosofia, joka piti kiinni gnosiksesta agnostisismiin vastakohtana – vertailevasta uskonnosta vertailevan mytologian vastakohtana. Se selitti, että ihminen ei ole kuluttanut kaikkia voimiaan loppuun käyttäessään aistimiaan ja älyään, sillä noiden yläpuolella on intuitio sekä varma todistus Hengestä. Se selitti, että noiden voimien olemassaolo on ilmeinen tosiasia, että henkisen tajunnan todistus on yhtä epäilemätön kuin älyn ja aistien todistus.

Se myönsi kaikki arkeologien ja muinaistutkijain paljastamat tosiasiat mutta väitti, että ne vaativat aivan toisen

selityksen, kuin minkä uskonnon viholliset olivat antaneet ja että samalla kun tosiasiat olivat tosiasioita, itse selitys oli vain olettamusta.

Se asetti tuota olettamusta vastaan toisen, joka selitti myös tosiasiat – nimittäin että uskonnollisten opetusten, siveysopin, kertomusten, vertauskuvien, seremonioiden yhteys, vieläpä niiden jäljet raakalaisten keskuudessa – olivat saaneet alkunsa siitä, että kaikki uskonnot johtuivat yhteisestä keskuksesta, Jumalallisten Ihmisten Veljeskunnasta, joka lähetti aina aikanaan yhden jäsenistään maailmaan perustamaan uuden uskonnon, joka sisälsi samat olennaiset totuudet kuin edelliset mutta vaihteli muodoissa ajan vaatimusten mukaan sekä sen kansan kykyjen mukaan, jonka keskuuteen Lähettilään oli tultava.

Oli selvää, että jompikumpi noista olettamuksista selittäisi myönnetyt tosiasiat. Miten oli ratkaisu niiden välillä saavutettava? Teosofia vetosi historiaan: se näytti, että jokaisen uskonnon kunniakkaat ajat olivat sen alkuajat ja että Lähettilään opetuksia eivät milloinkaan olleet parantaneet sen uskonnon myöhemmät kannattajat – sitä vastoin asian olisi tullut olla aivan toisin, jos uskonto olisi kehityksen

tuote; hindulaiset löysivät itsensä Upanishadeissaan⁴, zoroasterilaiset oman Profeettansa opetuksissa, buddhalaiset Herra Buddhan sanoissa, heprealaiset Mooseksen ja Profeettain, kristityt Kristuksen opetuksissa, islamilaiset oman suuren Profeettansa opeissa.

Myöhempi uskonnollinen kirjallisuus sisältää selityksiä, tutkielmia, todisteluja – ei uusista lähtökohdista tulevia, jotka olisivat innoittavampia kuin alkuperäiset. Inspiraatio on aina myöhempinä aikoina etsittävä itse perustajan sanoista sekä hänen välittömien oppilaittensa opetuksista.

Manu, Vyasa, Zarathustra, Buddha, Kristus – nuo olennot kohoavat korkealle yli ihmiskunnan ja herättävät ihmiskunnassa rakkautta ja kunnioitusta sukupolvesta sukupolveen.

He ovat Lähettiläitä, uskonnot ovat heidän sanomiaan. Teosofia viittaa kaikkiin heihin todistuksena siitä, että sen olettamus on tosiasioiden totuudenmukaista selitystä eikä enää siis mitään olettamusta vaan historian vahvistamaa totuutta. Tätä loistavaa Lähettiläiden rintamaa vastaan julistuksineen vertaileva mytologia ei voi esittää historiasta

⁴ Heidän vanhin kirjallisuutensa, osa Vedoista.

ainoatakaan esimerkkiä jostakin uskonnosta, joka olisi kehittynyt raakalaisuudesta henkisyteen ja filosofiaan; sen olettamukset kumooa historia.

Teosofinen näkemys on nyt omaksuttu niin laajalti, että ihmiset eivät enää käsitä, miten voittoisa oli vastakkainen teoria aikana, jolloin teosofia ilmestyi jälleen maailmankatsomusten areenalle 1875 ja nousi uuden ratsunsa selkään, joka on Teosofinen Seura. Mutta kuka hyvänsä, joka tahtoi si todeta silloin vallitsevat olosuhteet, voisi tutustua vertailevan mytologian viime vuosisadalla julkaistuun kirjallisuuden alkaen Dulaure'n ja Dupuis'in valtavista teoksista⁵ – Higginsin *Anacalypsis* otettuna mukaan – aina Hargrave Jennings'in, Forlongin ja tusinan muun kirjoihin asti, joissa puhutaan niin ehdottoman varmasti, että lukija joutuu uskomaan esitettyjen väitteiden perustuvan tosiasioihin, joita kukaan sivistynyt ei voisi kieltää.

Ne, jotka heitettiin nuoruudessaan tähän keskusteluiden labyrinttiin eksymään sen loputtomiin ja sekaviin mutkiin ja havaitsemaan, miten vertailevan mytologian Minotauros nielaisee heidän uskonsa, tietävät – ja ainoastaan he voivat tietää täydellisesti – sen avun valtavuuden,

jonka nykyinen Ariadne – tuo väärin ymmärretty ja parjattu Helena Petrovna Blavatsky antoi heille johtolangan avulla, joka johti heidät ulos labyrintin sokkeloista ja varusti heidät *Salaisen Opin*⁶ miekalla, jolla surmata tuo hirviö.

On ehkä kiintoisaa panna ohimennen merkille, että vanhanaikainen kristinusko – joka uskoi koko ihmiskunnan polveutuvan 4004 vuotta eKr. luodusta Aatamista – oli säilyttänyt perinteet alkuperäisestä Aatamille annetusta ilmestyksestä, jonka hänen jälkeläisensä veivät sitten maailman kaikkiin osiin. Ihminen oli esi-isiensä synnin perien, turmellut sen, mutta jälkiä siitä oli tavattu ”pakanallisten” uskontojen akanoiden peittämissä totuuden jyvissä. Tästä käsityskannasta ei kuitenkaan – huolimatta sen sisältämästä totuuden idusta – välitetty sivistyneistön keskuudessa, joka tiesi, että inhimillinen rotu oli ollut olemassa vähintään satoja tuhansia vuosia eikä vain vähäiset kuusituhatta vuotta.

⁵ *On phallic and sun worships.*

⁶ H. P. Blavatskyn suurenmoinen teos, julkaistu 1889.

USKONTOJEN YKSEYS

Se tosiasia, että kaikki uskonnot kuuluvat samaan yhteisöön, on tuhoisa jokaiselle sellaiselle uskonnolle, joka vaatii itselleen ainutlaatuista ja eristettyä asemaa. Sellaisessa asemassa se on alttiina joka taholta tuleville hyökkäyksille, ja sen vaatimus on helposti osoitettu vääräksi. Mutta sama tosiasia on puolustuksena, kun kaikki uskonnot ovat yhdessä ja edustavat itseään Veljeytenä, yhden esi-isän, Jumalallisen Viisauden lapsina.

Tämä käsitys tulee vielä enemmän tyydyttäväksi, kun otamme huomioon, että jokaisella uskonnolla on oma erityinen sävynsä ja että kukin niistä antaa oman erityisen lisänsä niille voimille, jotka vaikuttavat ihmisen kehityksen hyväksi. Kun otamme huomioon uskontojen erilaisuudet yhtäläisyyksien mukana, me tunnustamme, että ne ilmaisevat inhimillisen kasvatuksen suunnitelman, aivan samoin kuin kuullessamme jumalaisesti sointuvan akordin me tunnemme että mestarimuusikko on sovittanut yhteen eri sävelet tuntien täysin niiden jokaisen arvon.

Hinduismi julistaa yhtä immanenttia Elämää kaikessa ja siitä johtuu kaikkien solidaarisuus, jokaisen velvollisuus

jokaista toista kohtaan, joka velvollisuus kätkeytyy sanaan Dharma⁷.

Zoroasterilaisuus soinnuttaa Puhtauden sävelen – ympäristön, ruumiin, mielen puhtauden. Heprealaisuus kuu­luttaa vanhurskautta. Egypti tekee tieteen voimasanakseen. Buddhismi selittää oikeaa tietoa. Kreikka henkii kauneutta. Rooma julistaa lakia. Kristinusko opettaa yksilöllistä arvoa ja ylistää itseuhrausta. Islam kuuluttaa Jumalan ykseyttä. Todellakin maailma on rikkaampi jokaisen näiden tähden, emmekä voi luovuttaa yhtään jalokiveä maailman uskontojen kappelistamme.

Niiden vaihtelevan kauneuden runsaudesta ja niiden moninaisuuden henkisestä arvosta kasvaa meidän mieles­ämme varmuudentunne suuresta Veljeskunnasta ja sen työstä henkisen kehityksen ohjaamisessa. Niin syvälinen ykseys, niin erinomaisen hieno ja hedelmällinen erilaisuus ei voi olla pelkkä sattuma, vaan sen täytyy olla tuloksena

⁷ Dharma, käännettynä sanalla uskonto, velvollisuus, velvoitus, on enemmän: Se merkitsee ihmisen menneen kehityksen summaa – kaikkea sitä, mikä on tehnyt hänestä sen, mitä hän on – ja seuraavia askeleita, joita hänen on otettava varmistaakseen tulevan kehityksen­sä mahdollisimman pienillä viivytyksillä ja vaikeuksilla.

suunnitelmasta, joka on harkitusti valittu ja voimakkaasti pantu täytäntöön.

OPISKELUMETODI

Kun teosofinen aatejärjestelmä on valtavan suuri, kaikkisältävä totuuksien synteesi – koska se käsittelee Jumalaa, universumia, ihmistä ja niiden suhteita toisiinsa – on parasta jakaa sen esittäminen neljään ryhmään, jotka vastaavat erittäin selvää ja järkipäristä käsitystä ihmisestä. Ihmistä voidaan pitää olentona, jolla on fyysinen ruumis, tunneluonto ja äly; ja näiden avulla hän, ikuinen Henki, ilmentää itseään tässä katoavaisessa maailmassa. Nämä kolme inhimillisen luonteen osastoa – kuten voimme niitä nimittää – vastaavat hänen huomattavia toimialojaan: tiedettä, etiikkaa ja estetiikkaa sekä filosofiaa.

1) Aistiensa avulla ihminen huomioi ilmiöitä ympärillään ja varmistaa huomionsa kokeilun avulla. Aivojensa avulla hän säilyttää ja järjestelee huomioitaan, tekee johtopäätöksiä, muodostaa hypoteeseja, koettelee noita hypoteeseja keksien ratkaisevia kokeita ja pääsee tietoon luonnosta sekä käsitykseen luonnon laeista. Siten hän konstruoi

tieteet, nuo loistavat tulokset fyysisen ruumiin orgaanien älykkäästä käyttämisestä fyysisessä maailmassa. Meidän on tutkittava teosofiaa *tieteenä*.

2) Ihmisen tunneluonto ilmentää tunteita ja haluja – tunteita, jotka aiheutuvat kosketuksista ulkopuolisen kanssa, jotka aiheuttavat nautintoa tai kärsimystä; nämä herättävät hänessä haluja – pyyteitä saada uudelleen kokea tuota nautintoa tai voida välttää kärsimysten uudistumista. Tullemme huomaamaan käsitellessämme näitä asioita, että syvään juurtunut onnellisuuden kaipuu, joka on ominaista jokaiselle tuntevalle olenolle, yllyttää häntä asettumaan viimein sopusointuun lain kanssa, so. tekemään oikein ja kieltäytymään tekemästä väärin. Tämän sopusoinnun ilmaus elämässä, suhteissamme muihin sekä itsemme muovaamisessa on oikea käytös. Tämän saman sopusoinnun ilmaus aineessa on oikea muoto eli kauneus. Meidän on tutkittava teosofiaa *moraali-taiteena*.

3) Ihmisen äly vaatii, että hänen ympäristönsä sekä elämän että aineen suhteen on oltava hänelle ymmärrettävä. Se vaatii järjestystä, järjenmukaisuutta, loogista selitystä. Se ei voi elää sekasorrossa kärsimättä. Sen täytyy tietää ja ymmärtää, onko sen olemassaolo rauhaa. Meidän on tut-

kittava teosofiaa *filosofiana*.

4) Mutta nuo kolme – tiede, moraali-taide sekä filosofia – eivät voi täysin tyydyttää meidän luontoamme. Uskonnollinen tietoisuus pyrkii esiin hellittämättä kaikissa kansoissa, kaikissa ilmanaloissa, kaikkina aikoina. Se ei suostu olemaan hiljaa, ja se ruokkii itseään taikauskon akanoilla, jos totuuden leipä on kielletty. Henki, joka on ihminen, ei lakkaa etsimästä kaikkiallista Henkeä, joka on Jumala, ja Jumalan vastaus – osittainen mutta lupaava enemmän – on uskonnot. Meidän on tutkittava teosofiaa *uskontona*.

Näissä neljässä jaksossa voitaneen esittää kaikki teosofiset opetukset, jotka ovat mitä tärkeimmät inhimilliselle elämälle ja käytökselle. Tämän lisäksi on vielä jäljellä eräitä huomautuksia näiden opetusten käytännöllisestä soveltamisesta yhteiskunnallisiin ongelmiin sekä pelkkä viittaus – sillä tämän pienen kirjasen puitteissa ei ole enempään mahdollisuutta – niihin menneisyyden ja tulevaisuuden laajempiin näköaloihin, jotka avautuvat meille teosofian valossa.

Kaikki yritykset jakaa todellisuudessa jakamatonta Henkeä – kipinää kaikkiallisesta tulesta – ovat epätydyttäviä ja pyrkivät peittämään meiltä sen tajunnan yhteyden,

joka on meidän Itse. Aistit, tunteet ja äly ovat vain saman jalokiven särmiä, yhden Hengen aspekteja. Henkisen elämän, uskonnon, tulisi olla tieteen, moraali-taiteen ja filosofian synteesi – ne ovat ainoastaan uskonnon jalokivisärmiä. Uskonnon olisi tunkeuduttava kaikkien tutkimusten lävitse, kuten Henki läpäisee kaikki muodot.

Meissä oleva Itse on yksi, ei moninainen, vaikkakin Hänen ylitse vuotava elämänsä ilmaisee itsensä monella eri tavalla. Vaikka siis selvyiden vuoksi jaottelenkin aiheeni eri osiin, pyydän lukijaa muistamaan, että luokittelu on keino, ei päämäärä, ja että luokitteluja on useita, mutta tajunta on yksi, ja että vaikka selvyiden vuoksi meidän on kartettava sekoittamasta yhteen persoonia, niin meidän on kuitenkin aina pidettävä mielessä, että meidän on myös vältettävä jakamasta itse ydinolemusta.

I

Teosofia tieteenä

Vanha tutkimistapa oli lähteä yleisistä ja johtua niistä yksityiskohtiin, ja sellainen on paras keino vakaville filosofisille tutkijoille. Nykyinen tapa on alkaa yksityiskohdista ja johtua niistä yleisiin. Nykyaikaiselle lukijalle, joka ei vielä ole päättänyt ryhtyä jonkin kysymyksen vakavaan tutkimiseen, on tämä tie helpompi, sillä se jättää vaikeimman osan viimeiseksi. Koska tämä kirjanen on tarkoitettu tavalliselle lukijalle, tulen seuraamaan jälkimmäistä tietä.

Teosofia hyväksyy tieteellisen metodin – johon kuuluvat havainto, kokeilu, vahvistettujen tosiasioiden järjestely, induktio, hypoteesi, päätelmä, todistaminen ja löydetyn totuuden selitys – mutta se laajentaa valtavasti sen alaa. Se näkee, että koko olemassaolossa on ainoastaan kaksi tekijää, elämä ja muoto eli – kuten jotkut nimittävät niitä – henki ja aine, toisten mukaan aika ja tila, sillä Henki on Jumalan liikunta, kun taas aine on Hänen leponsa. Molempien yhteys on Hänessä, sillä Hengen juuri on Hänen elä-

mänsä ja aineen juuri on kaikkiallinen eetteri – Yhden Ikuisen kaksi olemuspuolta, paitsi tilaa ja aikaa.

Kun tavallinen tiede rajoittaa aineen kosketeltavissa olevaan, teosofinen tiede laajentaa sen monen asteen kautta, jotka ovat fyysisesti tuntemattomia mutta ylifyysisille aisteille ilmeisiä. Se on havainnut, että fyysisen universumin tuntemisen ehtona on omistaa fyysinen ruumis, jonka eräistä osista ovat kehittyneet tunto-, näkö- ja kuuloaisti ym., joiden avulla voidaan saavuttaa yhteys ulkonaisten kohteiden kanssa.

Se toteaa, että menneisyydessä fyysinen kehitys on tapahtunut elämän ponnistellessa voidakseen käyttää sille ominaisia voimia ja että kamppailu jonkin synnynnäisen sielunkyvyn harjoittamisessa on vähitellen muovannut aineen elimeksi, jonka avulla tuota kykyä voidaan käyttää yhä täydellisemmin.

Büchnerin väite: ”Me emme kävele siksi, että meillä on jalat” voidaan kääntää päinvastoin: meillä on jalat siksi, että haluamme liikkua. Voimme seurata jalkojen kehityksen jälkiä ameebaeläinten väliaikaisesta pseudopodia-asteesta pysyväisen ruumiista esiintyöntymisen kautta aina ihmisen jalkoihin asti, ja ne kaikki ovat muodostuneet aste asteelta

elävän olennon ponnistuksista kyetä liikkumaan. Kuten W. K. Clifford sanoi muinaisuuden jättiläisliskoista: ”Jotkut tahtoivat lentää ja niistä tuli lintuja”. Tuo ”tahto elää” – so. haluta, ajatella, toimia – on kaiken kehityksen takana.

Teosofi soveltaa saman periaatteen korkeampiin maailmoihin, jos sellaisia on olemassa ja jos tajunnan on tunnettava muita sfäärejä⁸ niin sillä täytyy olla ruumis siihen sfääriin kuuluvasta aineesta, jota se tahtoo tutkia ja tuolla ruumiilla tulee olla aistit, jotka ovat kehittyneet samasta elämänhalusta voida nähdä, kuulla jne. Se, että täytyy olla muita sfäärejä ja muita ruumiita, joiden avulla voidaan tuntea noita sfäärejä, ei ole luonnostaan vähemmän uskottavaa kuin fyysinen ruumis, jonka avulla me tunnemme sen. Okkultisti – kaikkiallisen luonnon tutkija – väittää, että sellaisia sfäärejä on olemassa ja että hänellä on ja että hän käyttää sellaisia ruumiita.

Tämän kirjoittaja ja eräät muut okkultistit ovat käyttä-

⁸ Käytän sanaa ”sfääri” ilmaisemaan sen aineen koko laajuutta, joka kuuluu määrättyyn laatuun, so. on rakennettu määrätynlaisista atomeista. Katso lukua VI ”Atomit”. Yhdessä sfäärissä voi olla useampia maailmoja; siten taivasmaailma on mentaalifäärissä. Sanaa ”taso” on käytetty tarkoittamaan samaa, mutta on huomattu, että ihmiset eivät helposti ymmärrä sen merkitystä.

neet sellaisia ruumiita noissa sfääreissä suorittamissaan tutkimuksissa ja saavuttaneet tuloksia, jotka selitetään seuraavassa – yhtä poikkeusta lukuun ottamatta, joka otetaan huomioon omalla paikallaan. Me kaikki saimme tietyn luonnoksen ihmiskuntamme korkealle kehittyneiltä jäseniltä ja olemme havainneet sen todeksi kohta kohdalta sekä itse täyttäneet monet aukot omien tutkimustemme avulla. Sen tähden tunnemme itsellämme olevan oikeuden vakuuttaa oman välittömän kokemuksemme perusteella – joka eräässä tapauksessa käsittää 23 vuotta kestäneen ajan ja kaksikymmentäviisi toisessa –, että ylifyysinen tutkimus on käytännössä mahdollinen ja yhtä luotettava kuin fyysinenkin ja että sitä olisi harjoitettava samalla tavalla, että tutkijat ovat erehdysten alaisia niin fyysisissä kuin ylifyysisissä sfääreissä ja yhtäläisistä syistä ja että noiden erehdysten tulisi johtaa yhä tarkempaan tutkimukseen, eikä siitä luopumiseen.

VASTAAVUUKSIEN TAULUKKO

Jäljempänä oleva esittää eräänlaisen katsauksen sfääreistä suhteessa maapalloomme, niiden tutkimiseen tarvittavista ruumiista sekä tajunnan tiloista, jotka niiden omistaja, ihminen ilmentää niiden avulla. Ikuista ihmistä, osaa Jumalan elämästä, sanotaan monadiksi, yksiöksi.⁹ Hän on todella Jumalan Poika, tehty Hänen kuvakseen ja ilmaisee elämänsä kolmella tavalla: tahdon, viisauden ja luovan toiminnan aspektien avulla. Hän elää omissa sfääreissään ollen kipinä jumalallisesta tulesta ja lähettää alas säteen, virran omasta elämästään, joka ruumiillistaa itsensä ilmennyksen viidessä eri sfäärissä.

⁹ Tämä on se selitys – sisältäen mitä tuonnempana sanotaan yllämainitusta monadista – jota kirjoittajan oman huomion avulla ei ole vahvistettu. Tämä korkein Itse on tullut ilmeiseksi sellaiselle, kuin me olemme, harvinaisissa tilaisuuksissa häikäisevän valon valtavana vuodatuksena: omassa luonnossaan, omassa maailmassaan hän on kaiken näkemyksen tuolla puolen, mutta jokaisen meidän saavutettavissa. Kuitenkin se, mitä kutsumme omaksi elämäksemme, on Hänen, sillä Hän on korkein Itse meissä jokaisessa, 'salainen Jumala' – kuten egyptiläisillä oli tapana sanoa.

Tämä säde – omaksuen itselleen yhden aineatomin kustakin kolmesta ylemmästä sfääristä – ilmenee inhimillisenä henkenä esittäen uudelleen monadin kolme aspektia, tahdon, viisauden ja luovan toiminnan ja ilmaisee itsensä kehityksen määrätyllä asteella inhimillisenä egona, yksilöityneenä itsenä. Hän alkaa pitkän matkansa pelkkänä elämän siemenenä ja kadottamatta koskaan identtisyyttään kulkee tämän pitkän matkan kautta kehittäen monadin kaikkia voimia, jotka ovat salattuina hänessä kuten puu on siemenenä.

Kun hän voittaa aineellisen valtakuntansa, hänen Isä-Monadinsa vuodattaa häneen alas yhä enemmän elämää ja saa häneltä yhä enemmän tietoa niistä maailmoista, joissa ihminen elää. Mutta siirtyminen noihin kolmeen ylimpään ilmennyksen sfääriin ei riitä täydellisen tiedon ja täydellisen voiman saavuttamiseksi meidän aurinkosfäärissämme, on jäljellä vielä kaksi, ja sukeltamisen prosessi alas aineeseen jatkuu edelleen.

Henki vahvistaa itseään työtään varten omaksumalla molekyylin sen alemman sfäärin karkeammasta aineesta, mihin hän siihen saakka on saapunut, ja liittää siihen atomin neljännestä ilmenneestä, tiheämpää ainetta olevasta

sfääristä sekä yhden viidennestä, alimmasta, meidän fyysisestä sfääristämme. Hänen on saatava ruumiit, jotka ovat muodostetut näiden pysyväisesti omaksuttujen aineosasten ympärille, joiden ruumiiden avulla hän voi kyetä saamaan tietoa ja toimimaan noissa viidessä ilmenneessä sfäärissä.

Tulemme huomaamaan, että hänen alemmat ruumiinsa, jotka muodostavat hänen ns. persoonallisuutensa, hylätään siinä vaiheessa, jota kutsumme kuolemaksi ja että ne uusitaan jokaista seuraavaa syntymää varten. Kun taas korkeammat ruumiit, jotka muodostavat hänen yksilöllisyytensä, säilyvät koko hänen pitkän pyhiinvaelluksensa ajan – eräs tärkeä tosiasia, johon liittyy mahdollisuus muistaa menneisyyttä. Nämä mainitut tosiasiat on järjestetty seuraavaan taulukkoon.

(Kun elinvoima ilmenee kahdessa pääasiallisessa muodossa fyysisessä ruumiissa, on jälkimmäinen jaettu toiminnaltaan kahteen osaan: Energinen elinvoima toimii hienomman osan, ns. eetterisen kaksoispuolen kautta, joka on muodostettu neljästä fyysisestä eetteristä, ja itsetoimiva elinvoima toimii tiiviimmän osan kautta, joka on muodostettu kiinteästä, nestemäisestä ja kaasumaisesta. Nämä seitsemän fyysisen aineen alaosastoa muodostavat fyysisen sfäärin. [Nämä seitsemän lueteltuina alhaalta ylöspäin ovat: kiinteä, nestemäinen, kaasumainen, eetterinen, ylieetterinen, aliatominen, atominen.]

Sfäärit		Olennot	Tajunnan tilat		Ruumiit
Ilmenemätön	1. Jumalallinen	Logos		Jumalallinen Kolminaisuus 1)
	2. Monadinen	Inhimillinen monadi		Monadinen Kolminaisuus (tahto, viisaus, toiminta) 2)
	3. Henkinen	ihminen, joka on	Kuolematon yksilöllisyys	Henki, yksilöitynyt tahto	atomi
Ilmennyt	4. Sisänäkemysellinen	ihminen, joka on		Henki, yksilöitynyt intuitio	sisänäkemysellinen
	5. Älyllinen (korkeampi)	ihminen, joka on		Henki, yksilöitynyt äly	syuruus
	Älyllinen (alempi)	ihminen, jolla on	Kuolevainen persoonallisuus	sielu	mentaali
	6. Astraalinen eli tunteellinen	ihminen, jolla on		halut ja tunteet	astraali
	7. Fyysinen	ihminen, jolla on		elinvoima	fyysinen

Opiskelija pitänee sanskritinkielisiä nimityksiä hyödyllisinä, koska niitä on paljon käytetty teosofisessa kirjallisuudessa: 1. Adi; 2. Anupadaka; 3. Atma eli Nirvana; 4. Buddhi; 5. Manas (adjektiivina manasinen); 6. Kama; 7. Sthula. Buddhalaiset käyttävät sanan ”Adi” sijasta sanaa ”Mahaparinirvana” ja ”Anupadakan” sijasta sanaa ”Parinirvana”.

1) Uskontojen Kolminaisuus, Kristinuskon Kolme Persoonaa. Ilmenneinä Aurinkojärjestelmässä niitä on kolme – erilaisen toiminnan kannalta, nähtyinä alhaalta päin. Koko aurinkojärjestelmää voidaan kutsua Logoksen ruumiiksi ja Aurinkoa Hänen fyysiseksi ruu-

miikseen, mutta niissä on ruumiillistuneena Hänestä vain osa.

2) Ihminen, luotu Jumalan kuvaksi, Hänen aspektinsa, Tietorakkaus ja Luomiskyky, näkyvät ruumiillistuneena jäljennöksenä hänestä itsestään, Tahtona, Intuitiona ja Älynä.

Voidaan kysyä: ”Mikä tarkoitus on tällä laskeutumisella aineeseen? Mitä Monadi saavuttaa sillä?” Kaikki tieto on hänen oma sfäärinsä. Hän on aineen sokaisema ilmennyksen sfäärissä ollen kykenemätön vastaamaan niiden väärähtelyihin. Kuten mies, joka ei osaa uida, hukkuu heitettyinä syvälle veteen, mutta voi oppia liikkumaan vedessä vapaasti, samoin on monadin laita. Pyhiinvaelluksensa lopussa hän vapautuu aurinkojärjestelmästä kyeten toimimaan sen jokaisessa osassa, luomaan mitä tahtoo, liikkumaan miten mieli. Karkeamman aineen kautta kehittämänsä jokaisen kyvyn hän säilyttää ainiaaksi kaikissa olosuhteissa, sisäisestä on tullut ulkoinen, mahdollisesta todellinen. Hänen oma tahtonsa voida elää kaikissa sfääreissä eikä vain yhdessä ainoassa vetää hänet ilmennykseen.

FYYSINEN RUUMIS

Tajunnan varsinainen kehitys on parhaiten todettavissa

alhaalta päin, sillä fyysinen ruumis on se, joka on ensin organisoitu välineenä tiedon saavuttamista varten, ja se kehittää itseään siten tässä tuntemassamme fyysisessä maailmassa. Tunneluonto kiihottaa fyysisen ruumiin rauhasia ja hermokeskuksia, ja äly nousee valtaistuimelle selkärangajärjestelmän yläpuolelle, ja nämä jatkavat kehitystään näkymättömissä sfääreissä fyysisestä sfääristä saamansa kiihokkeen kautta.

Meidän ei tarvitse viipyä kiinteän fyysisen ruumiin kehityksen tarkkailussa, koska sitä voi tutkia fyysinen tiede. Inhimillinen tajunta on siihen nähden automaattinen eikä ihmisen tarvitse enää johtaa fyysisiä toimintoja. Ne jatkuvat tottumuksesta, joka on tajunnasta johtuneen pitkäaikaisen paineen tulosta.

Fyysisen ruumiin hienompi osa, eetterinen kaksoispuoli, läpäisee kiinteän ja ulottuu kauttaaltaan hiukan sen ulkopuolelle. Sen omat aistielimet ovat pyörteitä sen pinnalla sijaiten vastaavasti 1) pääläella, 2) silmäkulmien välissä, 3) kurkussa, 4) sydämen kohdalla, 5) pernan kohdalla, 6) pleksus solariksen kohdalla, 7) selkärangan alapäässä, 8–10) lantioiden pohjalla. Viimemainittuja ei käytetä, paitsi mustassa magiassa.

Nämä pyörteet – joiden teknillinen nimitys on chakrat, pyörät, johtuen niiden ulkonäöstä – heräävät toimintaan okkultisen harjoituksen johdosta ja muodostavat fyysisen ja astraalisen sfäärin välisen sillan, niin että jälkimmäinen tulee kuulumaan heräävän tietoisuuden toimintaan. Kiinteän puolen terveys riippuu eetterisen kaksoispuolen elinvoimasta, joka saa energiansa suoraan auringosta jakaen tuon energian siinä, missä se koskettaa pernaa, virtoihin, jotka se johtaa kiinteän ruumiin eri elimiin; ylijäämä säteilee ulospäin ja voimistaa kaikkia eläviä olentoja vaikutuspiirinsä sisällä.

Voimakkaan ja terveen henkilön pelkkä läheisyys elähdyttää, kun taas heikko ruumis vetää itseensä elinvoimaa kaikista ympärillään olevista – usein arveluttavasti tyhjentäen ne, jotka ovat lähellä. Tätä ylimääräistä elinvoimaa voidaan käyttää hyödyllisesti fyysisenä magnetismina, parantavana voimana ym.

Eetteristä näkemiskykyä – joka on tavallista fyysistä näkemistä terävämpi – voidaan käyttää tarkasteltaessa aivan pieniä osasia, kuten kemiallisia atomeja tai sähkö- ja muiden voimien muodostamia aaltoja tai tutkittaessa sellaisia luonnonhenkiä, jotka käyttävät eetteriainetta alimpia ruu-

miita varten – keijukaisia, maahisia, tonttuja ja muita sen laatuksia olentoja. Hiukankin lisääntynyt hermojen kireys, aiheutuneena jostakin kiihtymyksestä – sairaudesta, huumausaineista, alkoholista, – voi aiheuttaa sellaisten olentojen näkemisen.

Aivojen eetterinen puoli esittää toimivaa osaa unissa, varsinkin sellaisissa, jotka aiheutuvat ulkopuolisista vaikutuksista tai jostakin aivojen verisuonten sisäisestä paineesta. Sellaiset unet ovat tavallisesti dramaattisia ja voivat kirjailla muistoja menneistä tapahtumista, esineistä tai henkilöistä.¹⁰

Tavallisen terveessä ihmisessä fyysisen ruumiin eetterinen puoli ei erkaannu kiinteästä, mutta suurin osa siitä voidaan eristää puuduttamisen avulla, ja se pujahtaa helposti ulos, kun on kysymys henkilöistä, jotka ovat mediumistisia ja tarjoavat perustan aineellistumisille.

Kuolema on sen täydellinen irtautuminen kiinteästä kaksoispuolestaan yhdessä korkeampiin ruumiisiin kuuluvan tajunnan kanssa. Se jää niiden yhteyteen vaihtelevan pitkäksi ajaksi, joka tavallisesti kestää noin kolmekymmen-

¹⁰ Katso Du Prelin teoksessa *Philosophy of Mysticism* mainittuja useita tapauksia.

täkuusi tuntia kuoleman jälkeen, ja sitten ihminen jättää sen tarvitsematta sitä enää kauempaa. Se kuihtuu vähitellen yhdessä kiinteän ruumiin kanssa.

TUNNE- ELI ASTRAALISFÄÄRI, SEN MAAILMAT JA ASUKKAAT

Meidän maapallomme kanssa yhteydessä oleva astraalisfääri sisältää kaksi sellaista palloa, joihin meidän ei tarvitse tässä yhteydessä puuttua, ja lisäksi astraalimaailman asukkaineen sekä välitilan eli himomaailman – osana astraalimesta – jonka asukkaat ovat tavallisesti määrättyjen ehtojen alaiset.

Koko sfääri kuuluu siihen tajunnan tilaan, joka ilmenee tunteina, himoina ja haluina sekä mielialoina. Näihin muutoksiin tajunnassa liittyvät värähtelyt astraaliaineessa, ja kun astraaliaine on hienoa ja värähtelyissään erittäin nopea, nuo värähtelyt näkyvät astraalinäölle väreinä.

Intohimoinen viha aiheuttaa värähtelyjä, jotka saavat aikaan helakanpunaisia välähdyksiä, kun taas hartauden tai rakkauden tunne suo astraaliruumiille sinisen tai ruusuisen

hohteen. Jokaisella tunteella on vastaava värinsä, sillä jokainen saa aikanaan oman, sille kuuluvan värähtelysarjan.

Ihmisen astraaliruumis on luonnollisesti muodostettu astraaliaineesta, ja kun se liittyy fyysiseen ruumiiseen, jonka se läpäisee laajentuen sen ulkopuolelle, niin se näyttää pilveltä tai määrätyn ovaalin muotoiselta riippuen siitä, miten paljon kehittänyt sen omistaja on.

Hienompien värien selkeys ja kirkkaus, muodon selvempi kuviollinen selvyys sekä suuruuden lisääntyminen osoittavat korkeampaa kehitystä. Kun ihminen ylemmissä välineissään erkanee fyysisestä – kuten hän tekee joka yö nukkuessaan –, silloin astraaliruumis omaksuu fyysisen ruumiin ulkonäön.

Astraaliruumiin ollessa erittäin taipuisa ajatuksen vaikutukselle ihminen on astraalimaailmassa oman itsensä näköinen, sellainen, jollaisena hän näkee itsensä pukeutuneena ajattelemiinsa vaatteisiin. Taistelussa kaatuneella sotilaalla ilmestyessään astraaliruumiissa etäiselle ystävälleen on haavansa, veteen hukkunut näyttäytyy märissä vaatteissa.

Ihmisillä on astraalimaailmassa tavallisesti inhimillinen muoto; mutta tuon maailman niillä asukkailla, joilla ei ole

ollut fyysistä ruumista – jollaisia ovat ylemmät haltiattaret, kasvien ja eläinten kehitykseen kuuluvat luonnonhenget ja muut sen kaltaiset – on sellaiset ruumiit, jotka vaihtavat alinomaan ulkopiirteitään ja näköään. Vallattomat elementaalit – kuten luonnonhenkiä usein kutsutaan – käyttävät toisinaan hyväkseen astraaliaineen joustavuutta paisuttaen itsensä valtaviksi ja hirvittäviksi hahmoiksi pelottaakseen siten harjaantumattomia tunkeilijoita pois niiden maailmasta. Eräät huumausaineet kuten hasis, bhang, oopium ja alkoholimyrkytys vaikuttavat fyysisiin hermoihin siten, että ne ottavat vastaan astraalisia värähtelyjä, ja siten sairaat näkevät vilahdukselta astraalimaailman asukkaita. Kauhut, jotka kiduttavat delirium tremensistä (juoppohulluudesta) kärsivää ihmistä, ovat suureksi osaksi näkyjä inhottavista elementaaleista, jotka keräytyvät alkoholia myyvien paikkojen ympärille, nauttivat alkoholin tuoksuista sekä ympäröivät ihmisen juomisesta turtuneen ruumiin höyryjen vetäminä.

Kaikki mielihyvän ja tuskan tunteet fyysisessä ruumiissa johtuvat sitä läpäisevän astraaliruumiin läsnäolosta, ja jos tämä ajetaan ulos puudutusaineilla tai mesmeroimalla, tunto häviää fyysisestä ruumiista. Unessa, jonka aikana eet-

terinen kaksoispuoli ei jätä kiinteää vastapuoltaan voi astraaliruumiin palauttaa hyvin nopeasti jokin häiriö fyysisessä ruumiissa. Mutta jos ulos on ajettu myös paljon eetteriainetta niin, että on katkaistu yhdistävä silta sekä saatu aikaan transsi, silloin kiinteä ruumis voi tulla runnelluksi ilman tuskan tuntua. Tuska ilmenee kuitenkin heti, kun astraaliruumis liukuu takaisin fyysiseen ja ”tajunta palaa jälleen”. Ohimennen mainittakoon, että inhimillisen tajunnan normaali keskus on kehityksen nykyisellä asteella astraaliruumiissa, josta päin se toimii fyysisessä ruumiissa. ”Fyysinen tajunta” on nyt alitajunta.

Henkilön tila unen aikana vaihtelee hänen kehitystasonsa mukaan. Kehittymätön ihminen jättäessään fyysisen ruumiin harhailee korkeammassa käyttövälineissään hänelle tutuissa paikoissa, tavallinen ihminen ajelehtii niitä henkilöitä kohti, joihin hän on kiintynyt, mutta hänen huomionsa on kääntynyt¹¹ sisänpäin ja hän on yhteydessä ystäviensä kanssa vain ajatuksissaan. Hieman korkeammal-

¹¹ Uudet tulokkaat astraalimaailmassa katselevat aina jonkinlaisten astraalisten silmien avulla, koska he ovat tottuneet sillä tavoin kiinnittämään huomionsa ulospäin, aivan kuten he liikuttavat jalkojaan kävelläkseen. Molemmat ovat tarpeettomia.

la asteella olevan mieli on hyvin toimielias ja herkkä ja voi ratkaista sille esitettyjä probleemoja helpommin kuin ollessaan fyysisessä ruumiissa, kuten todistavat yleiset sanonnat sellaiset kuin: ”uni tuo neuvon”, ”parempi ensin nukkua”¹², jne. Rauhallisesti mieleen painettu pulmallinen asia ennen nukkumaanmenoa on tavallisesti selvä aamulla. Kaikki tällaiset henkilöt eivät toimi tietoisesti astraalimaailmassa. Siksi on välttämätöntä, että huomio on suunnattu ulos- eikä sisäänpäin. Kun joku on puhdas ja valveutunut sekä osoittaa auttamishalua fyysisessä maailmassa, hänet on usein ”herättänyt” astraalimaailmassa joku kehittyneempi henkilö. Menettely on vain siinä, että hänet johdetaan tarkkailemaan sitä, mitä tapahtuu hänen ympärillään eikä olemaan ajatuksiinsa keskittyneenä. Hänen astraaliruumiinsa on kehittynyt, ja sen on organisoinut hänen älyllinen ja aineellinen toimintansa, joten hänen tarvitsee vain herätä tietoiseksi astraalisesta ympäristöstään. Hänen auttajansa selittää hänelle asioita, pitää hänet jonkin aikaa lähellä ja osoittaa hänelle, että astraaliaine tottelee hänen ajatuksiaan, että hän voi liikkua mielensä mukaan ja niin nopeasti kuin tahtoo ja että hän voi vaeltaa vuorten läpi, sukeltaa syvyyk-

¹² Suomalainen sanoo: ”Aamu iltaa viisaampi”.

siin, kulkea riehuvien liekkien kautta, astua kuilun yli sekä leijailta ilmassa – edellyttäen aina, että hän on peloton ja luottaa itseensä. Jos hän menettää rohkeutensa, niin silloin ja vain silloin hän on vaarassa ja kuviteltu vahinko voi kohdistua takaisin, so. ilmetä fyysisessä ruumiissa mustelmana, naarmuna, haavana jne. Opittuaan nämä alkeet ja voidessaan nähdä ja kuulla oikein astraalimaailmassa hänet pannaan työhön auttamaan ”eläviä” ja ”kuolleita”. Silloin hänestä on tullut, kuten sanomme, ”näkyvätön auttaja” ja hän viettää yönsä auttaen hädässä olevia, opettaen tietämättömiä ja johtaen sellaisia, jotka ovat juuri saapuneet astraalimaailmaan kuoleman portin kautta. Näihin viime-mainittuihin meidän on nyt kohdistettava huomiomme.

HIMOMAILMA ELI KIIRASTULI

Tämä on se osa astraalimaailmasta, joka on erityisesti järjestetty sellaisille ruumiista eronneille inhimillisille olennoille, jotka eivät ole vapaita astraalimaailmassa vaikka heillä onkin tietoa, vaan ovat ”henkiä vankeudessa”, kuten apostoli Pietari sanoo. Heitä pitää vankeina heidän himonsa, siitä syystä heidän olinpaikalleen on annettu nimi hi-

momaailma.

Olemme nähneet, että kuolemassa ihminen pukeutuneena hienompiin ruumiisiinsa erkanee fyysisestä, maa-elämässä käyttämästään asusta, ”nahkapuvusta”, johon ”ensimmäinen ihminen” oli pukeutunut ”langettuaan” aineeseen – aiheutuneena siitä, että hän anasti itselleen ”tiedon”, ”jotka asiat ovat vertausta”, kuten Paavali sanoo kertomuksesta Abrahamista, Saarasta ja Haagarista. Heitettyään nahkapukunsa ihminen on oma itsensä, aivan sama kuin hän oli ollessaan siihen pukeutuneena, ja hän ”menee omaan paikkaansa” astraalimaailmassa, paikkaan, johon hän on asettautunut. Aineen uudelleenjärjestäminen hänen astraaliruumiissaan tapahtuu automaattisesti, ellei hänellä ole riittävästi tietoa olla siinä mukana. Fyysisen ruumiin elämän aikana astraaliaineen osat kaikilta seitsemältä aineen alatasolta liikkuvat vapaasti keskenään ja kaikkia eri laatuja on aina astraaliruumiin ulkopinnalla. Koko astraalimaailman ulkonäkö riippuu niiden osasten läsnäolosta astraaliruumiin ulkopinnalla, jotka kuuluvat kaikkiin seitsemään alatasoon vastaten meidän kiinteää, nestemäistä, kaasumaista sekä neljää eetteristä tilaa. Näitä osasia ei ole koottu yhteen eikä muodostettu näköelimiksi kuten on fyy-

sisen silmän laita. Kun ihminen kohdistaa huomionsa ulospäin, hän näkee ”kaiken ulkopuolellaan” kaikkien näiden osasten läpi tai niiden läpi, jotka ovat sen kohteen suunnassa, johon hänen huomionsa on kääntynyt. Kun astraaliruumiissa tapahtuu aineen uudelleenjärjestyminen, kootaan yhteen ainetta jokaiselta alatasolta sekä muodostetaan saman keskeisiä verhoja, joista tihein on ulommaisena. Siten ihminen voi nähdä astraalimaailmassa vain sen alataason, johon kuuluu äärimmäinen verho. Jokaisen erilaatuisen aineen määrä on riippuvainen niiden himojen ja tunteiden laadusta, joita hän on harrastanut maan päällä. Jos ne ovat olleet alhaisia, silloin kaikista tihein astraaliaine on erittäin voimakkaasti elähdytetty ja tuo päällimmäinen verho – asettaen hänet yhteyteen ainoastaan astraalimaailman alimman tason kanssa – on kestävä kauan aikaa. Se hajoaa vähitellen näännyttämällä, so. kun siltä riistetään sen totunnaiset tyydytykset. Siten juoppo, ahmatti, nautiskelija, ihminen, jolla on kiihkeät ja eläimelliset intohimot, koska hän on voimakkaasti elähdyttänyt astraaliaineen karkeimpia yhtymiä päästämällä ne valloilleen, voi olla tietoinen ympäristöstään ainoastaan niiden kautta sekä näkee vain oman itsensä kaltaista väkeä ja paremmanlaatuisista

vain huonoimpia. Hänen kiihkeät intohimonsa eivät voi saada tyydytystä, koska hän on kadottanut fyysiset elimet, joiden avulla hän ennen tyydytti niitä. Sitä paitsi nuo intohimot ovat nyt väkevämmät kuin ennen, sillä fyysisen elämänsä aikana suurin osa astraalisten värähtelyjen voimasta käytettiin vain karkeiden fyysisten aineosasten liikkeelle panemiseen ja vain se, mikä jäi jäljelle, tunnettiin joko nautintona tai tuskana. Siitä syystä kaikki intohimot ovat maan päällä vaimeat ja heikot verrattuina niiden kiihkeyteen astraalimaailmassa, missä ne saatettuaan liikkeelle keveät astraaliset osaset osoittavat kaiken voimansa joko nautintona tai kärsimyksenä – maan päällä käsittämättömänä – joko hurmiona tai tuskana. Tämä viimeainittu on uskonnon kutsuma ”helvetti” – ja todellinen helvetti kärsimykseen nähden se onkin, ihmisen itsensä luoma omaksi olinpaikakseen. Mutta se kestää vain aikansa, ja sitä voidaan sen tähden sattuvammin nimittää oikeaoppisia kristittyjä ja muslimeja varten ”kiirastuleksi”.¹³

¹³ Molemmilla noilla uskonnoilla puhuessaan tavallisesti helvetistä ikuisena on pyhissä kirjoissaan kohtia, jotka ovat ristiriidassa tuon ajatuksen kanssa. Uusi Testamentti puhuu ajasta, jolloin ”Jumala on oleva kaikki kaikessa”, ja Koraani julistaa: ”Kaikki muut hukkuvat paitsi Hänen Kasvonsa”.

Astraalielämän kiinteimmän aineen paksu kerros kuluu pois, ja ihminen kadottaa näkyvistään sen sfäärin sekä alkaa havaita seuraavaa – opittuaan katkeran kärsimyksen murheellisesta läksystä, että ne nautinnot, joita hän piti arvossa maan päällä, ovat totisesti ”kärsimyksen kohtuja”.

Keskitason ihminen ei koe tätä onnetonta kuolemanjälkeistä tilaa, koska hän maan päällä ollessaan ei ole vetänyt astraaliruumiiseensa paljoakaan karkeinta ainetta ja sikäli, kuin hänellä sitä on, se ei ole vahvasti elähdytetty eikä voi pidättää häntä. Jos hänen maiset harrastuksensa ovat kaikki olleet arkipäiväisiä – hyörinää ja touhua virastossa tai taloudessa tai ruumiillisessa työssä vaihdellen alhaisten vaan ei kuitenkaan paheellisten huvitusten kanssa – eikä hän ole lainkaan välittänyt laajakantoisemmista harrastuksista, jotka koskevat yhteiskuntaa ja kansaa, niin hän löytää itsensä suljettuna astraalimaailman kuudennen alatason piiriin, missä häntä ympäröivät fyysisten kohteiden astraaliset vastaavanlaisuudet ilman, että hänellä on voimaa vaikuttaa niihin tai osallistua niiden johtamaan maaelämään; sen tähden hän tuntee – käyttääksemme arkista sanontaa – että hänellä on yksitoikkoista ja häntä vaivaa ikävystymisen tunne. On syytä sanoa, että tällainen on kovaa, koska

useimmat ihmiset saavat viettää elämänsä jonkinlaisessa orjantyössä; tuleeko heitä sitten ikävystyttää kuoleman jälkeen raadettuaan työssä ennen sitä? Niin kyllä; mutta vähäinen tieto estää sen, ja juuri siitä syystä teosofiaa on levi­ tetty laajalti ja kauas.

Maailmassa tehtävän työn ei tarvitse olla orjantyötä ja syvästi uskonnolliselle ihmiselle se ei sitä olekaan, sillä kaikki hyödyllinen työ on osana jumalallisesta toiminnasta ja kaikki työtätekevät ovat sen toiminnan välineitä, käsiä, joilla jumalallinen työntekijä suorittaa työnsä. Tuotanto ja jakelu – maanviljelys, kaivostyö, teollisuus, kauppa, vähä­ pätöisin liiketoiminta – ne ovat Jumalan keinoja ravita ih­ miskuntaa sekä ovat kehitykselle tarpeellisia. Kun mies ja vaimo näkevät, että heidän jokapäiväiset pienet puuhansa ovat olennaisia osia samasta suuresta työstä, he eivät ole enää työnorjia vaan tovereita Jumalan työssä. Kuten Georges Herbert runoili:

Ken puuhaa raataen,
on työssä Jumalan;
siivooja huoneiden
työn täyttää kauneimman.

Jotka näin työskentelevät, heillä ei ole ikävä Tuonelassa vaan ovat uudessa, virkistävässä toiminnassa. Sitä paitsi he

vähitellen sopeutuvat uusiin olosuhteisiin ja heitä autetaan siinä. Ja he huomaavat, että he ovat päässeet monesta maahan kuuluvasta epämukavuudesta ja voivat viettää aivan miellyttävää elämää. He ovat yhteydessä maan päällä olevien ystäviensä kanssa ja toteavat, että nämä yön aikana ovat täysin heidän seurassaan, vaikka päivisin ovatkin harmillisen välinpitämättömiä, kuten Mr. Leadbeater ytimekkäästi sanoo: ”Vainajilla ei ole koskaan sellaista tunnetta, että he ovat kadottaneet eloonjääneet”, miten paljon jälkimmäiset surevatkin rakastamiaan kuolleita. Ihminen esiintyy edelleen kuudennen, viidennen ja neljännen alatason kautta iloiten yhä enemmän yhteydestään niiden kanssa, joita hän rakastaa, kunnes hän saapuu korkeammille alatasoille – noihin kaikkien uskontojen vähemmän tietävien tunnustajien aineellisiin taivaisiin, taiteen, tieteen, kirjallisuuden, hyväntekeväisyyden ja monenlaisten elämönharrastusten paikkaan, joihin maan päällä oli liittynyt jonkin verran itsekkyyttä ja joita nyt täällä tavoiteltiin tavallisia fyysisiä suuntaviivoja pitkin ja käyttämällä astraalisia jäljennöksiä fyysisistä keinoista ja välineistä. Samat harrastukset, joihin liittyvät epäitsekkäät motiivit, kohottavat ihmisen taivasmaailmaan, niiden oikeaan kotiin. Samoin sinne siirtyvät

ne, jotka harjoittivat niitä itsekkäämmin; sillä kun he väsyvät niihin astraalimaailmassa, niin he vaipuvat uneen herätäkseen taivaassa.

Astraaliruumis on heitetty pois kerros kerroksen jälkeen, ja se palaa aikanaan omiin perusaineisiinsa kuten fyysinen ruumis. Jotkut puhtaat ja ylevät sielut siirtyvät astraalimaailman läpi kiinnittämättä siihen huomiota, sillä heidän mielensä on kiintyneenä korkeampiin asioihin. Toiset täysin hereillä olevat eivät salli astraaliruumiinsa aineen järjestyä uudelleen vaan säilyttävät vapautensa ja suorittavat hyödyllistä palvelua. Ottamatta lukuun tätä viimeistä luokkaa, joiden viipyminen astraalimaailmassa on riippuvainen muista syistä, on yleisenä sääntönä, että kuoleman jälkeinen astraalielämä on pitkä kehittymättömälle ja lyhyt hyvin kehittyneelle, kun taas taivaselämä on pitkä jälkimäiselle ja lyhyt edelliselle.

MENTAALINEN SFÄÄRI, SEN MAAILMAT JA ASUKKAAT

Maapalloomme yhdistyneeseen mentaalisfääriin kuuluu kaksi palloa, joita emme tämän yhteydessä tutki. Se si-

sältää myös kaksi maailmaa, ylemmän ja alemman niihin kuuluvine asukkaineen, ja osa alemmasta on määrättyjen olosuhteiden alainen ruumiista eronneiden inhimillisten olentojen käyttöä varten; tämä on taivasmaailma. Koko sfääri kuuluu ajatuksen hallitsemaan tajunnantilaan, ja sen aine vastaa niihin tajunnan muutoksiin, jotka aiheutuvat ajattelemisesta; sen seitsemän alatasoa, vaikka ovatkin niin paljon hienommat, vastaavat jälleen sekä fyysisen että astraalisen tason alatasoja. Ja älymaailma on kuten fyysinenkin jaettu kahteen osaan, alempaan ja ylempään, joista edellinen sisältää neljä kiinteämpää ja jälkimmäinen kolme hienompaa alatasoa; siihen kuuluu kaksi ruumista: älyruumis, joka on koottu kiinteämmistä aineosasisista, ja syyruumis, koottu hienommista.

Tämä maailma on erityisen kiintoisa ei vain siksi, että älyllisesti kohtalaisen kehittynyt ihminen viettää täällä melkein kaiken aikansa vaipuen alas fyysiseen maailmaan vain maisen elämän väliajoiksi – kuten lintu sukeltaa veteen siepatakseen kalan –, vaan erityisesti siksi, että se on ylemmän ja alemman tajunnan yhtymäpaikka. Kuolematon yksilöllisyys laskeutuu ylhäältä – sitten kun monadi lähettämällä säteensä on muodostanut hengen – odottaa ylhäisessä tai-

vaassa, sillä aikaa, kun alemmat ruumiit ovat muodostuneet häneen liittyneiden atomien ympärille, ja hautoo niitä hitaan kehityksen jatkuessa kautta pitkien aikakausien; kun nuo ruumiit ovat riittävästi kehittyneet, hän leimahtaa alas ja ottaa ne haltuunsa käyttääkseen niitä kehitystään varten. Älynä Hengen asunto – Hänen, ”jonka luonto on tieto” – on syymaailma, mentaalifäärin kolme ylempää tasoa; ne antavat Hänelle ruumiin, sen syyruumiin, joka on pysyväinen, aina edelleen kehittyvä jälleensyntymien pitkien ajanjaksojen läpi kiinteämmässä aineessa. Tätä maailmaa ja ruumista nimitetään siten, koska kaikki alemmissa maailmoissa esiintyvien vaikutusten syyt ovat siellä. Syyruumis saa alkunsa mainitun alaspäin tapahtuvan välähdyksen mukana pelkkänä aineellisena munan muotoisena kalvona, kuten on alempien ruumiiden ympärillä oleva verho, ja se muodostuu sen sisällä kuten kananpoikanen munassa. Syyruumiin pysyväisestä atomista säteilee hieno verkko tämän samankaltaisen kalvon kaikkiin osiin itse atomin loistaessa siinä säteilevänä keskuksena; sen kanssa yhteydessä ovat fyysisen ja astraaliruumiin pysyväinen molekyyliyksikkö. Elämän aikana se sulkee sisäänsä kaikki ruumiit ja niiden jokaisen kuollessa säilyttää jokaisesta pysyväisen idun, jo-

hon ovat kätkeytyinä kaikki värähtelevät voimat, ”elämän siemen” jokaista perättäistä ruumista varten. Pitkiin aikoihin se on tuskin enempää kuin tämä hieno verkko ja ulko-kuori, sillä se voi kasvaa ainoastaan korkeamman inhimillisen toiminnan avulla, sellaisten tekojen avulla, jotka herättävät sen hienommassa aineessa heikosti värähtelevän vastauksen; kun persoonallisuus kasvaa ajattelevammaksi, epäitsekämmäksi, kiintyneemmäksi oikeaan toimintaan, niin sen omistajalleen antama sato kasvaa yhä rikkaammaksi. Persoonallisuudet ovat kuin puun työntämät lehdet: ne ottavat itseensä ainetta ulkopuolelta, muuntavat sen hyödyllisiksi aineksiksi, lähettävät ne runkoa myöten alas tuoreena mahlana, putoavat sitten maahan ja kuihtuvat. Mahla on muuttunut puun ravinnoksi ja elättää puuta, joka työntää esiin uusia lehtiä toistaen siten samat vaiheet. Tajunta älyllisessä, astraalisessa ja fyysisessä ruumiissa kerää kokemusta. Heitettyään sitten fyysisen ja astraaliruumiin kuten kuolleet lehdet se muuntaa nuo kokemukset ominaisuuksiksi älyruumiissa elämänsä aikana taivaassa. Sitten se vetäytyy satoineen syyruumiiseen heittäen älyruumiin samoin kuin muutkin ruumiit ja yhtyy Henkeen, joka pansen liikkeelle, ja rikastuttaa hänet sadollaan; se on palvellut

Henkeä ravintoa kokoavan käden tavoin. Näin rikastunut Henki, ihminen, muodostaa vanhojen, pysyväisten atomien ympärille uuden äly- ja astraaliruumiin, jotka kykenevät ilmentämään hänen lisääntyneitä ominaisuuksiaan; fyysinen permanenttiatomi istutetaan isän avulla äidin ruumiin. Ja äiti hankkii syyn ja seurauksen muuttumattoman lain, Karman vaatiman fyysisen ruumiin. Näitä kolmea alemmaa ruumista ravitsevat ja värittävät äidin vastaavat ruumiit. Uusi persoonallisuus on siten pantu alkuun fyysisessä maailmassa.¹⁴

Kun henkisellä älyllä (Intellect) on välineenään syyruumis, on tiheämmässä aineessa sen jäljennöksellä – mielellä (Mind) – käyttövälineenä mentaaliruumis; toisen toiminta on abstraktia, toisen konkreettista ajattelua. Mieli saavuttaa tietoa käyttämällä aisteja tehdessään huomioita ja havaintoja, pohtimalla niitä sekä muodostamalla niistä käsitteitä; sen kykyjä ovat tarkkaavaisuus ja muisti sekä johdopäätöksiin, mielikuvitukseen ja muihin sellaisiin perustuva pohdinta. Korkeampi äly tietää, sillä sen oma luonto on sopusoinnussa ulkoisen maailman kanssa, ja sillä on kyky luoda, järjestää aine välineiksi ilmaisemaan sille ominaisia,

¹⁴ Ks. taulukko.

luonnollisia tuotteita, ideoita. Kun se lähettää välähdyksen alempaan älyyn valaisten sen käsityksiä ja mielikuvitusta, me sanomme tuota välähdystä nerokkuudeksi.

Sekä syy- että älyruumis laajenevat valtavasti kehityksen myöhemmillä asteilla ja ilmaisevat moniväristen valojen mahtavaa säteilyä, hehkuen kiihkeän loistavasti ollessaan suhteellisen levollisina ja leimuten mitä häikäisevimmin ollessaan erityisen toimivia. Molemmat tunkeutuvat alempiin ruumiisiin ja ulottuvat niiden ulkopuolelle, kuten on jo selitetty eetterisen kaksoispuolen ja fyysisen ruumiin suhteen. Kaikkien näiden hienompiaineisten ruumiiden osat, jotka ovat kiinteän fyysisen ruumiin ulkopuolella, muodostavat yhdessä inhimillisen olennon ”auran”, väri-loistoisen pilven, joka ympäröi hänen kiinteää ruumistaan. Auran eetterinen puoli voidaan nähdä tohtori Kilnerin laitteella; tavallinen selvänäkijä voi nähdä tämän sekä astraalisen puolen; kehittyneempi selvänäkijä näkee eetterisen, astraalisen ja mentaalisen osan. Vain harvat kykenevät näkemään sen osan, joka muodostaa syyruumiin ja vielä harvemmat sisänäkemyksen sekä Hengen käyttövälineen harvinaisen kauneuden ja hämmästyttävän loiston.

Auran värien kirkkaus, hienous ja loisto taikka niiden

sameus, karkeus ja himmeys ilmaisevat itse omistajan kehitystasoon. Tunteiden vaihtelut peittävät astraalisen osan ohimenevillä väreillä kuten rakkauden ruusunpunaisella, hartauden sinisellä, pelon harmaalla, raakuuden ruskealla, mustasukkaisuuden sairaalloisen vihreällä. Älykkyyden kirkkaan keltainen, ylpeyden punakeltainen, sielullisen sympatian ja eloisuuden loistavat vihreä ovat samoin tunnetut. Ylimenot, yhteenliittymiset, juovat, välähtelyt jne. luovat moninaisia muotoja ja ilmaisevat tiettyjä ominaisuuksia älyllisessä ja siveellisessä luonteessa. Lapsen aura taas eroaa suuresti aikuisen aurasta. Mutta meidän on mentävä eteenpäin, koska tila on rajoitettu.

Älyruumiissa työskentelevä äly synnyttää tuloksia – ajatuksia – astraali- ja fyysisessä ruumiissa käyttäen jälkimmäisessä välineenään aivo- ja selkäydinsysteemiä. Omassa maailmassaan se lähettää ulos ”ajatusmuotoja”, mentaaliaineeseen pukeutuneita ajatuksia, jotka etenevät mentaali-maailmaan ja voivat liittyä muihin mentaaliruumiisiin, sen omat värähtelyt myös lähettävät ulos aaltoiluja kaikkiin suuntiin, jotka aiheuttavat yhtäläisiä värähtelyjä muissa. Verrattain harvat ihmiset kehityksen nykyisessä vaiheessa voivat toimia vapaasti mentaalimaailmassa, pukeutuneina

ainoastaan korkeampiin ja älyruumiiseen ollessaan erillään fyysisestä ja astraaliruumiista. Mutta ne, jotka voivat tehdä niin, kertovat sen ilmiöistä – sinänsä erittäin tärkeästä aiheesta, koska taivas¹⁵ on osa mentaalimaailmasta ja on suojeltu kaikilta epämiellyttäviltä tungetteluilta. Sen maailman asukkaat kuuluvat niiden luonnonhenkien ylempiin luokkiin, joita idässä sanotaan deevoiksi, loistaviksi, ja joita kristityt, juutalaiset ja muslimit kutsuvat enkeleiksi, niiden muodostaessa enkeliolentojen alimman järjestön. Ne ovat hehkuvia muotoja vaihdellen hienonhienoissa värivivahduksissa, niiden kieli on väri ja niiden liike on sävel.

TAIVASMAAILMA

Taivasosaan mentaalimaailmasta kuuluu ruumiinsa jättäneitä inhimillisiä olentoja, jotka muuntavat älyllisiksi ja siveellisiksi voimiksi maaelämässään saavuttamansa hyvät kokemukset. Täällä uskonnollisesti harras nähdään vaipuneena maan päällä rakastamansa jumalallisen muodon palvelon hurmioon. Täällä muusikko täyttää ilman sävelillä

¹⁵ Vanhemmissa teosofisissa kirjoissa Devakan eli Sukhavatti.

kehittäen kykyään yhä korkeammalle. Täällä kaikki rakastavaiset ovat yhdessä rakastettunsa kanssa, ja rakkaus ilmaistuna mitä täydellisimmin saa siten uutta voimaa ja syvyyttä. Täällä muotojen ja värien taiteilijat saavat aikaan loistavia tuloksia joustavan taipuisassa aineessa, joka tottelee heidän ajatustaan. Täällä ihmisystävät laativat suuria järjestelmiä ihmisten auttamiseksi, arkkitehdit luovat suunnitelmia toteuttaakseen niitä jälleen maan päällä. Jokainen maan päällä suoritettu arvokas toiminta, jokainen jalo ajatus ja pyrkimys puhkeaa täällä kukkaan, ja ne kukat sisältävät siemenet, jotka kylvetään myöhemmin maan päälle. Tietoisina tästä ihmisten tulisi maailmassa valmistaa niitä kokemuksen siemeniä, jotka kukkisivat taivaassa. Harrastamalla jokaista kirjallista ja taiteellista kykyä, kärsivällistä ja uskollista rakkautta, epäitsekästä ikuisten palvelemista, harrasta antautumista Jumalalle – se kaikki saa aikaan täysinäisen, rikkaan ja hedelmällisen taivaselämän. Jotka kylvävät niukasti, korjaavat niukan sadon. Mutta jokaisen onnenmalja täyttyy ääriään myöten, täällä teemme maljamme suureksi tai pieneksi. Taivaselämämme pituus riippuu niistä tekijöistä, jotka voimme viedä kuoleman tuolle puolen ja näitä tekijöitä ovat hyvät ajatukset ja puh-

taat tunteet. Se elämä voi jatkua 1500–2000 vuotta, tai se voi kestää vain joitakin satoja vuosia – erittäin heikosti kehittyneellä vielä lyhyemmän ajan.

Kun kokemus siellä on muunnettu kyvyksi, ihminen jättää älyruumiinsa ja on silloin todellinen itsensä eläen syyruumiissa sekä molemmissa vielä ylemmissä. Jos hän on korkealle kehittynyt, hän voi elää jonkin aikaa mentaali-maailmoiden korkeammilla tasoilla; yleensä hänen viipymisensä siellä on hyvin lyhyt, ainoastaan niin kauan, että hän voi nähdä koko menneisyytensä sekä luoda silmäyksen tulevaan elämäänsä, ja niin hän alkaa nopeasti laskeutua jälleen alaspäin halusta saada uusia kokemuksia. Kehittyneiden älyllisten kykyjen siemenet kylvetään mentaaliaineeseen, jotta muodostuu uusi älyruumis. Kehittyneiden tunne- ja siveellisten kykyjen siemenet astraaliaineeseen, jotta muodostuu uusi astraaliruumis ja nämä ovat ”synnynäiset kyvyt”, ”luonne”, jonka lapsi tuo mukanaan maailmaan.

KORKEAMMAT SFÄÄRIT

Molempia korkeampia sfäärejä, intuition sfääriä, missä

Kristus-luonne kehittyi ihmisessä, ja henkistä sfääriä, ei voi selittää tässä täydellisesti. Intuitio, selkeä näkemys asioiden luonnosta, näkee yhden Itsen kaikessa ja hävittää eristykseen sentunnon. Se on Viisauksiluonnon kyky, korkein henkinen näkemys, jolle ”luonnossa ei ole mitään salattua kaikissa sen valtakunnissa”. Henkinen sfääri, missä inhimillisen tahdon ykseys jumalallisen tahdon kanssa on toteutettu, on viimeinen ja korkein tässä nykyisin ilmenneessä järjestelmässä – monadisen ja jumalallisen sfäärin ollessa vielä ilmenemättöminä. Inhimillisen kehityksen ratas kiertää kolmessa maailmassa – fyysisessä, välillä olevassa ja taivaallisessa maailmassa: ensimmäisessä me hankimme kokemusta; toisessa me kärsimme ja nautimme, sen mukaan, miten elämme ensimmäisessä; kolmannessa me nautimme häiritsemätöntä onnea ja muunnamme kokemukset kyvyiksi, menneet kärsimykset voimaksi. Nämä me tuomme mukanaamme ja siten kasvamme ja kehitymme ajasta aikaan.

Tämän aikakautisen kehityksen jokaista astetta voidaan tutkia jouduttamalla tajunnan laajentumista sekä niiden ruumiiden kasvua, jotka kuuluvat eri maailmoihin. Ei mitään tässä osassa annettua selitystä tarvitse ottaa täydestä –

paitsi mitä on sanottu monadista – sillä toteamiseen tarvittava täydellinen tutkimus on yhtä vaativaa kuin korkeimman matematiikan tai tähtitieteen tutkiminen. Jo vähäinen tavallisen ylittävä kehitys tekee kykeneväksi tarkastelemaan eetterisiä ja astraalisia tosiasioita ja sellainen kokemus on omiaan innostamaan opiskelijaa yhä jatkamaan harrastustaan.

USKONNOLLISET MENOT JA SEREMONIAT

Teosofian eri uskonnoille tekemä suuri palvelus tieteenä on sen tarjoama selitys niiden moniin seremonioihin ja menoihin. Suuret okkultistit olivat alkuaan suunnitelleet ne ilmaisemaan hartaille ja hyvälle ihmisille vaikutuksia korkeammista sfääreistä. Englannin kirkon katekismus määrittelee oikein, että ”sakramentti” on ”ulkoinen ja näkyvä merkki sisäisestä, henkisestä armosta” eikä vain merkki siitä, että tuo armo on läsnä, vaan myös keino, jonka avulla se voidaan tarjota palvojille. Vanhojen sääntöjen mukaan sakramenttiin kuuluu fyysinen aine, voiman merkki ja sana sekä sakramentin suorittaja, joka on uskonnon sääntöjen mukaisesti siihen pätevä. Siten kristillisessä kasteessa vesi

on fyysinen aine, voiman merkki on risti ja voiman sana on sanamuoto: ”Minä kastan Sinut nimeen Isän, Pojan ja Pyhän Hengen”. Suorittaja on asiallisesti vihitty pappi. Sisäinen, henkinen armo on siunaus, jonka vuodattavat lapseen ympäröivät enkelit, hänen ottamisensa kristittyjen yhteyteen tässä ja toisessa maailmassa ja näkyvän ja näkymättömän kristillisen kirkon hänelle suoma ystävällinen vastaanotto. Herran ehtoollisessa noudatetaan samaa periaatetta, ja selvänäkijä tarkatessaan seremoniaa saa nähdä loistavan valon, joka seuraa pyhittämisen sanoja – valon, joka leimahtaa yli kirkon ja valaisee palvojan ja on todellisesti hartaan nauttivan olemukseen sopiva ja häneen yhtyvä. Tämän ”todellisen läsnäolon” tradition johdosta ehtoollisleipä säilytetään roomalaiskatolisessa kirkossa ja siitä todella säteilee alituinen siunaus. Ne seremoniat, joita suoritetaan auttamaan täältä eronneita, ns. ”kuolleita”, perustuvat kaikki tietoon välimailman tosiasioista, vaikka niihin nykyisin osallistujat tietävätkin varsin vähän niiden merkityksestä sille, jota varten ne suoritetaan. Jokaisen hartaan hindulaisen velvollisuutena on jokapäiväinen rukous ja mietiskely, ja se on tarkoitettu tuomaan alas ja levittämään muille ystävällisiä, henkisiä vaikutuksia, miellyttämään deevoja –

”enkeliä hallitsijoita” – vuodattamaan heidän siunaustaan ympäristöön ja siinä olevien ihmisten, eläinten ja kasvien elämään.

Tavallinen, nykyaikainen maailman ihminen pitää kaikkea tätä ”taikauskona”. Koska kuitenkin näkyvä maailma on näkymättömän läpäisemä ja ympäröimä, se käsitys ei ole järjenvastainen, että jälkimmäinen vaikuttaa edelliseen. 18. vuosisadan lopulla pidettiin taikauskona uskoa, että olisi olemassa voima, joka saa sammakon jalat lankaan ripustettuina hyppimään. Itse Galvanille naurettiin kovin, kun hän katseli niiden hyppimistä ennen niiden paistinnalle joutumista, ja häntä sanottiin ”sammakkojen tanssimestariksi”. Siitä huolimatta galvaninen virta on yhdistänyt mannermaita toisiinsa. Moni seikka, joka on ”taikauskoa”, johtaa paljastaa tavalliselle ihmiselle tuntemattomia voimia. Viisas tekee havaintoja ja tutkii tahtoen ottaa asiasta selvän, ennen kuin se hylätään.

II

Teosofia moraalina ja taiteena

Moraalista on oikein määriteltynä sanottu, että se on ”kaikkien olioiden välisiä suhteita koskeva tiede”¹⁶. Siveelliset lait ovat yhtä hyvin luonnon lakeja kuin mitkä hyvänsä fyysisiä ilmiöitä koskevat lait ja niitä on etsittävä samalla vaivalloisella tavalla sekä toteen näytettävä samojen menetelmien mukaisesti. Kuten muinaiset lainlaatijat säätivät, että fyysinen hygienia on osa uskonnosta¹⁷, samoin he määräävät moraalisen hygienian. Niiden noudattajat ovat pitäneet kumpaakin kuuluvana ”ilmestykseen”, mutta molemmat perustuvat niihin luonnon tosiasioihin, jotka olivat tunnetut noille korkeasti kehittyneille olennoille, mutta eivät heidän kansalleen.

¹⁶ Sanatana Dharma Text-Book III: Ethics.

¹⁷ Kuten Manun ja Mooseksen laeissa.

ELÄMÄÄN KUULUVA MORAALI

Olemme nähneet, että oppi yhdestä kaikkialla olevasta Elämästä on osa teosofiaa; siinä on moraalin perustus. Vahingoittaa toista on sama kuin vahingoittaa itseään, sillä jokainen on saman kokonaisuuden osa. Ruumis kokonaisuutena on myrkytetty, jos myrky on johdettu johonkin sen osaan, ja yhdelle tuotettu vahinko on vahingoittanut kaikkia eläviä olioita. Tämä yksi ja sama Elämä ilmentää itseään kaikessa etsimällä onnea. Elämä aina ja kaikkialla ilman poikkeusta etsii onnea eikä mikään kärsimys ole milloinkaan syntynyt vapaaehtoisesti, paitsi keinona syvempään ja kestävämpään iloon. Kukaan ei etsi tarkoituksetonta kärsimystä pelkän kärsimyksen vuoksi. Se kestetään vain keinona saavuttaa jokin päämäärä. Kaikki uskonnot tuntevat Jumalan loputtomana autuutena, ja yhtymistä Jumalaan, so. täydelliseen autuuteen, etsitään niissä kaikissa. Koska ihminen on jumalallinen, hänen luontonsa on perusolemukseltaan autuas, ja sen tähden hän pitää kaikkea onnea luonnollisena. Kun onni tulee, se otetaan vastaan ilman muuta tarvitsematta mitään oikeutusta. Hän ei koskaan kysy: ”Miksi minä iloitsen?” Mutta kärsimystä vastaan hänen luontonsa nousee kapinaan pitäen sitä luonnotto-

mana ja sellaisena, joka vaatii hyvitystä, ja hän kysyy vais-
tomaisesti: ”Mistä syystä minä kärsin?” Syvä, häiritsemä-
tön, kestävä autuus on Elämän päämäärä, täydellinen tyy-
dytys olemisen jokaiselle osalle. Maallisten riemujen häipy-
viä virvatulia pidetään usein autuuden auringon loistona, ja
siksi ihminen kärsii – ja oppii. ”Sillä Jumalalla on suunni-
telma, ja se suunnitelma on kehitys.”¹⁸ Jos osa asettuu ko-
konaisuutta vastaan, sen täytyy kärsiä, ja ihmisten kaikki
kärsimykset johtuvat siitä, että he ovat tietämättömiä
omasta luonnostaan ja siitä, että he tietämättöminä ovat
myös välinpitämättömiä niistä luonnon laeista, joiden kes-
kellä he elävät.

OIKEA JA VÄÄRÄ

Jos kehitys on Jumalan suunnitelma, voimme saavuttaa
tarkan käsityksen oikeasta ja väärästä. Tiedemies tahtoo
sanoa: mikä auttaa kehitystä eteenpäin, se on oikeaa; mikä
estää sitä, on väärää. Uskonnon edustaja sanoo: mikä on
sopuoinnussa jumalallisen tahdon kanssa, se on oikeaa;

¹⁸ *Mestarin jalkojen juuressa*, kirj. J. Krishnamurti (Alcyone).

mikä on sitä vastaan, se on väärää. Kumpikin ilmaisee tarkalleen saman ajatuksen, sillä jumalallinen Tahto on sama kuin kehitys. Kun tutkimme kehitystä, huomaamme, että sen alkupuoli on ollut kehittää yhä suurempaa ja suurempaa eristystä – ja saada aikaan yksilöllisyys. Me huomaamme, että nyt toisen puolen alkaessa me siirrymme kohti yksilöiden yhdistymistä ykseydeksi. Hindulaiset kutsuvat näitä kehitysvaiheita nimillä Etenemisentie ja Paluutie, eikä olekaan sopivampaa nimitystä. Ihmisen syvimmat vaistot, jotka ilmenevät hänen rotunsa eturivistössä – ja vaisto on Elämän ääni –, ilmenevät nykyisin sen veljeyden etsimisessä, jonka takana on ykseys, monen osasen muodostama täydellinen kokonaisuus. Siitä syystä kaikki, mikä rakentaa ykseyttä, on oikeaa, ja kaikki, mikä vaikuttaa sitä vastaan, on väärää.

TUNTEET JA HYVEET

Seuraava askel: onni on olennaisesti eräs tunne. Se johdetaan kasvavan elämän tunteesta meissä. Olemme onnellisia, kun elämämme laajenee, kun se kasvaa. Me kärsimme, kun elämämme supistuu, kun sitä on vähemmän. Rakkaus ai-

heuttaa ykseyttä ja siten elämän runsautta; viha synnyttää eristystä ja siten elämän niukkuutta. Tässä meillä on kaksi perustunnetta, rakkaus ja viha, molemmat johtuen himosta, tahtoaspektin ilmennyksestä, asia, joka voidaan todeta kautta ilmenneiden maailmojen vetovoimana ja repulsiona, universumien, järjestelmien ja maailmojen kuten myös valtioiden, perheiden ja yksilöiden rakentajana ja hävittäjänä. Näistä kahdesta perustunteesta johtuvat kaikki hyveet ja paheet. Jokainen hyve on rakkauden ilmaus – oikean ymmärryksen yleistämä ja vakiintuneen tajunnan pysyvä tapa. Jokainen pahe on vihan ilmaus – väärän ymmärryksen yleistämä ja vakiintuneen tajunnan pysyväinen tapa. ”Oikea” ja ”väärä” on jo määritelty. Tämä voidaan heti käsitellä perheestä otetun valaisevan esimerkin avulla, ja me voimme sanoa ennakolta, että meidän jokaisen ympärillä, niin yhteiskunnassa kuin perheessä, on kolme – ja vain kolme – luokkaa: ylemmät, tasavertaiset ja alempana olevat, joista jokaisen kanssa olemme suhteissa. Onnellisessa perheessä rakkaus yhdistää kaikki perheen jäsenet. Rakkaus katsoen ylöspäin perheen huoltajiin on kunnioitusta. Rakkaus nähden ympärillään veljes- ja sisarpiirin on kiintymystä; rakkaus katsoen alaspäin riippuvassa asemassa ole-

viin on hyväntahtoisuutta. Nämä tunteet ilmenevät välittömästi ”hyvässä perheessä”; sellaisessa, jossa vallitsee ”oikea” tunne ja ”rakkaus on lain täyttäminen”. Missä rakkaus vallitsee, siellä ei tarvita lakeja. Perheen ulkopuolella, kun ihmiset joutuvat tekemisiin tavallisen yleisön kanssa, se suhtautuminen, joka perheessä syntyi välittömästi rakkauden johdosta, on luotava jälleen hyveen avulla. Kun katsotaan ylöspäin Jumalaan, kuninkaaseen, vanhempiin ihmisiin, niin rakkauden tunteesta kunnioituksena tulee kunnioituksen hyve, tottelevaisuuden, uskollisuuden, arvannon hyve ja niin edelleen – kaikki mielen pysyvät asenteet tai tajunnan vakiintuneet tavat niitä henkilöitä kohtaan, keitä he lienevätkin, jotka ovat tunnetut etevämpinä – henkisesti, älyllisesti, aineellisesti, yhteiskunnallisesti, fyysisesti. Kun katsotaan ympärille vertaisiin, rakkauden tunteesta kiintymyksenä tulee kunnioituksen hyve, kohteliaisuuden, oikeudenmukaisuuden, ystävällisyyden, avuliaisuuden hyve ja niin edelleen – mielen pysyvät asenteet kaikkia kohtaan kuten edellä. Rakkauden tunteesta alempiimme kohtaan hyväntekeväisyytenä tulee suojelemisen hyve, hyväntahtoisuuden, kohteliaisuuden, auttamishalun, anteliaisuuden hyve ja niin edelleen. Kun tämä periaate on

ymmärretty, oppilas voi sovelluttaa sitä lukemattomilla eri tavoilla; viha kolmine pelon, ylpeyden ja pilkan ominaisuuksineen voidaan analysoida samalla tavalla.

Jokaisen inhimillisen olennon eläessään yhteiskunnassa on pakko tulla toimeen kaikkien ympärillä olevien kanssa, ja tämä tekee hänestä sen verkon keskuksen, johon kuuluu velvollisuuksia ja palvelemista. Suoda jokaiselle asianomaiselle, mitä hänelle kuuluu, on olla ”hyvä” ihminen sekä sosiaalisen ykseyden lähde; kieltää toiselta, mitä hänelle kuuluu, on olla ”paha” ihminen sekä sosiaalisen eripuraisuuden lähde. Sen tähden tuntea hyve ja noudattaa sitä on hyvyttä, tuntea se intuitiivisesti ja noudattaa sitä välittömästi on täydellisyyttä.

Tunteen kannalta Elämä on rakkautta, älyllisesti nähtynä se on totuutta. Kun tätä ei ole ymmärretty, on syntynyt väittely siitä, tulisiko moraalin perustua rakkauteen vaiko totuuteen. Mutta ne ovat olennaisesti yhtä, kuten on yksi elämä. Bhisma, velvollisuuden Mestari, sanoi, että hyveet ovat ”totuuden eri muotoja”, ja epäilemättä niin on laita. Totuus on älyllinen luonteen perusta, kuten rakkaus on moraalisen luonteen perusta. Kun rakkaus ilmaisuaan varten tarvitsee muiden läsnäoloa, mutta totuus ei, niin se

luonnollisesti on meidän keskinäisten suhteittemme sopusoinnun määrääjä ja kukoistaa siten hyveinä. ”Jumala on rakkaus”, sanoo kristitty. ”Brahman on totuus”, sanoo hindu. Molemmat ovat oikeassa; alhaalta päin katsottuna rakkaus ja totuus voinevat näyttää eri asioita; ylhäältä nähtynä ne ovat yhtä.

MORAALISTEN MÄÄRÄYSTEN JÄRKEVYYS

Ihmiskunnan suuret opettajat ovat antaneet määrättyjä eettisiä ohjeita, kuten: ”Tehdä hyvää toiselle on oikein, vahingoittaa toista on väärin.” ”Tehkää muille, mitä tahtoisitte heidän tekevän teille; älkää tehkö muille, mitä ette tahdo heidän tekevän teille.” ”Rakastakaa toisianne.” ”Mitä muuta Herra Sinun Jumalasi vaatii sinulta kuin että menettelet oikein ja rakastat armeliaisuutta sekä vaellat nöyrästi Jumalan kanssa?” Kaikki tällaisen hengen inspiroimat moraaliset opetukset ovat osia jumalallisesta viisaudesta, teosofiasta. Ne eivät kaipaakaan todistelua, sillä ne pyrkivät selvästi edistämään onnellisuutta.

Mutta teosofia valaisee suuresti vähemmän selvien ohjeiden järkipärisyyttä. Siten ei ensi näkemältä tunnu järke-

vältä se, että paha on palkittava hyvällä. ”Kuinka siis mielite palkita hyvän?”, kysyi Konfutse. Mutta niin on oikein. Olemme nähneet, että tajunnan muutoksia seuraavat aineen värähtelyt ja että toisten ihmisten ruumiit toistavat myötätuntoisesti sellaisia värähtelyjä. Jos joku on vihainen, masentunut tai kostonhaluinen, hänen astraaliruumiinsa värähtelee hänen mielialansa mukaisesti. Kun toisen ihmisen astraaliruumis tulee hänen lähelleen, niin nuo värähtelyt törmäävät siihen ja se alkaa värähdellä yhdessä niiden kanssa, jolloin nuo värähtelyt tuossa toisessa synnyttävät vastaavaisesti vihan, masennuksen tai koston tunteen. Siten hän vahvistaa astraaliruumiissaan syntyneitä värähtelyjä ja palauttaa ne voimakkaampina vahvistaessaan noita alkupe räisiä, ja tällainen vuorovaikutus on jatkuva lisäten itse paha. Mutta jos joku toinen, joka ymmärtää lain, pitää tahdollaan astraaliruumiinsa kurissa, estää sen toistamasta noita siihen osuvia värähtelyjä sekä alistaa sen ottamaan vastaan vastakkaisia värähtelyjä, sellaisia, jotka johtuvat ystävällisyyden, iloisuuden tai anteeksiantavaisuuden tunteesta, niin hän rauhoittaa huonot värähtelyt ja muuttaa ne samalla vastakkaisiksi. Sen tähden Herra Buddha opetti: ”Viha ei lopu milloinkaan vihalla; viha loppuu rakkaudel-

la.” Tämä on yhtä varma kuin, että punainen valonsäde sammuttaa vihreän säteen ja saa aikaan hämärän – valonsäteiden puutteen. Se on luonnonlaki ja sen voi todeta helposti kokeen avulla. Tämän lain noudattaminen on epäsointuisen suhteen muuttamista sopusointuiseksi, so. moraalialia.

Teosofia selittää suurten opettajien yleisiä ohjeita eettisenä lakina ja tutkii niiden järkipärisyyttä tieteellisesti, kuten edellä on näytetty, sekä historiallisesti niiden suhdetta inhimilliseen kehitykseen ja inhimillisen onnen aikaansaamiin vaikutuksiin. Se näkee niiden todenmukaisuuden niissä onnettomuuksissa, jotka ovat seurauksena noiden ohjeiden laiminlyömisestä, kuten myös siinä turvallisuudessa sekä hyvinvoinnissa, joka on seurauksena niiden noudattamisesta, vaikkakaan sellainen noudattaminen ei ole milloinkaan ollut kuin osittaista, paitsi itse suurten opettajien näyttämässä esimerkissä. Teosofian siveysoppi on siis valikoiva; maailman puutarhasta se poimii suurten opettajien istuttamat ihanimmat ja tuoksuvimmat kukat ja sitoen ne erinomaisen hienoksi kimpuksi se antaa sille nimen ”Teosofia moraalina”.

IHANTEET

Innostaakseen teosofien siveellistä elämää teosofia viittaa suurten opettajien esimerkkiin ja teroittaa siveellisen ihanteen luomista sekä sellaisen mietiskelemistä. Ihanne on määrättyjen tosiaatteiden synteesi, jonka tarkoituksena on olla tarkkaavaisen ja jatkuvan ajatuksen kohteena sekä siten vaikuttaa käytökseen. Ajatuksen lakien mukaan – tarkemmin selostettuna osassa III – sellaisen ajatuksen vaikutus on siinä, että se voi muuttaa ajattelijan hänen ihanteensa kaltaiseksi ja siten aikaansaa jalostuneen luonteen. Teosofit koettavat johtaa kaikkia pyrkijöitä tällä moraalisen kehityksen tiellä luottaen ”ei lihan käskyihin vaan iankaikkisen elämän voimaan”. Me kiinnitämme katseemme maailman opettajiin ja koetamme elää niin, että jokin säde heidän moraalisesta loistostaan voisi säilyä meissä ja että mekin voisimme omalla vaatimattomalla tavallamme luoda valoa maailman pimeyteen.

MUODOT – TAIDE

Muinoin kaikki kaunis asetettiin samalle tasolle kuin se,

mikä oli hyvää ja totta, ja kauneudenpalvonta teki ihmisten elämän ihanaksi. Pythagoras sanoi, että ”taiteet erottavat ihmisen raakalaisesta”¹⁹ ja että taide ja kirjallisuus ovat kulttuurin tekijöitä, ne puhdistavat kiven sen jälkeen, kun tiede ja filosofia ovat hakanneet louhimon tuotteen määrättyyn muotoon. Idässä vielä enemmän kuin Kreikassa kauneudella oli samanlainen paikka sivistyksessä, kuin mitä sillä oli myös Egyptissä sekä suuressa atlantilaisessa sivistyksessä Amerikassa. Itse asiassa yksikään maailmassa milloinkaan tunnettu sivistys aina yhdeksännentoista vuosisadan sivistykseen asti ei ole syrjäyttänyt kauneutta vain rikkauteen kuuluvana ylellisyytenä vaan päinvastoin levittänyt sitä laajalle kaikkiin kansankerrokseen kunnolliseen ihmiselämään kuuluvana jokapäiväisenä välttämättömyytenä. Melkein jokaisessa Euroopan maassa kansanomaiset taiteet ja käsityöt ovat nyt miltei hävinneet, vanhat kansallispuvut ovat jääneet pois käytännöstä ja niitä korvaavat Pariisin ja Lontoon keksimien arvokkaiden muotien onnettomat jäljittelyt. Seurauksena on, että ruumiillista työtä tekevien luokka on kokonaan raaistunut, kadottanut synnynnäisen kauneustajunsa – josta joustoaikoina ennen harrastettu tai-

¹⁹ Ks. Osasto V, s. 98.

deteollisuus niin kaunopuheisesti todistaa – ja kadottaessaan sen siitä on tullut säälittävän raaka ja huonotapainen. Kulttuurin tuoma rumuus uhkaa tuhota kauneuden, joka yhä säilyy maailmalle kaukaisen idän tavallisessa elämässä, ja tuhoisa muutos voidaan aivan yksinkertaisesti todistaa esimerkiksi siten, että tarpeeton paloöljyastia on otettu käytäntöön kauniisti tehtyjen kupari- ja saviastioiden sijaan, kun kaivosta noudetaan vettä taloon. Kun sitten maalaistytö, joka kantaa tuota rautapeltirumilusta päänsä päällä, lisäksi hylkää viehättävän sarinsa hienoine luonnonväreineen ja pukee ylleen länsimaisen aniliininpunaisen hameen ja puseron, niin hän on täydentänyt oman alennuksensa sekä länsimaisen sivistyksen voiton.

KAUNEUS ILMENNYKSEN LAKINA

Teosofian kannalta kauneusaisti on tunneluonnon veraton kyky, joka on sille sama kuin totuus älylle ja hyvyys intuitiolle. Teosofia näkee kauneuden ilmennyksen lakina, jota kaiken olevaisen tulisi noudattaa. Rumuus on luonnonvastaista, luonnotonta, sietämätöntä. Luonto yrittää aina peittää ja muuttaa sen muuksi. Se peittää kaiken, mikä

on rumaa, kauneuden vallallaan. Se kietoo käytetyn kuonakasan yli köynnöskasvinsa. Se peittää murtuneen muurin köynnöksillä ja sirottaa sinne punaisia ruusukiehkuroita. Se istuttaa ojanvarsille tuoksuvia orvokkeja ja verhoaa vuo-koilla ja villeillä hyasinteilla metsien salaiset kätköt. Se julistaa lukemattomin äänin, että kauneus on jumalallisen ja siis kaiken täydellisen toiminnan olennainen ehto.

Uskonto on aina ollut taiteen kasvatusäiti. Egyptin uskonto antoi maailmalle Philaen²⁰. Hinduismi antoi Maduk-san ja Isidambaksanin; Kreikka antoi Pantheonin ja monta muuta jalokiveä. Islam antoi Alhambran, Helmi-moskeijan sekä Taj Mahalin, kristinusko ylevät goottilaiset katedraalit – puhumattakaan musiikista, maalaus- ja kuvanveistotaiteesta, oratorioista – jotka ovat antaneet loistoa inhimilliselle elämälle. Taidetta on mahdotonta ajatella ilman uskontoa. Kaikkein ihanin arkkitehtuuri on keksitty temppelaitä varten ja niiden mukaan on muodostettu muita rakennuksia. Jos taide on rappeutunut, se johtuu siitä, että uskonto on loitonnut niin kauas tavallisesta elämästä ja ilman sen inspiroivaa vaikutusta taiteesta on tullut jäljentävä, sen sijaan että sen tulisi olla luova. Uusi teosofinen vir-

²⁰ Nykyaikainen sivistys on hukuttanut sen.

taus on tuova taiteelle uuden kukoistuksen, ja jo nyt sen tuoksu kantautuu tulevaisuudesta puhaltavan tuulahduksen mukana.

LUOVA, EI JÄLJENTÄVÄ

Jäljentävä taide, niin täydellistä ja ilahduttavaa kuin se lieneekin, ei teosofian kannalta ole korkeinta taidetta. Luonnonhenget ja enkelit rakentavat muotoja aineesta, joka on Logoksen elämän läpätunkema. Ne rakentavat Hänen ajatusmuotojensa ympärille ja aineellistavat siten Hänen ideoitaan. Katsellessamme ihanaa kukkaa me, jotka olemme ihmisiä, voimme nähdä siinä hiukan enemmän jumalallista ajatusta kuin mitä vähemmän kehittyneet luonnonhenget voisivat nähdä ja ilmentää. Mutta taiteilija voi nähdä paljon enemmän kuin me; hän näkee sen monipuolisen ajatuksen, josta kukan muoto on vain yksi vaihe; hän näkee ihanteen, ja me pyydämme, että hän näyttää meille juuri sen. Rafael maalasi naisen lapsi sylissä; me olemme nähneet monta naista pitämässä sylissään poikalastaan. Mutta siksitiiniläisen madonnan maalari näki ihanneäidin ja ihanne-lapsen, äidissä rajattoman hellyyden ja huolenpidon ja lap-

sessä erinomaisen sulouden ja viattoman yksinkertaisuuden. Hän ei nähnyt ainoastaan äitiä ja lasta vaan myös äidillisyyden ja lapsuuden, ihanteen ikuisen täydellisyyden ja hän kuvasi sen, jotta jokainen tuleva sukupolvi voisi sitä ihmetellä ja rakastaa. Ja niin me sokeat voimme nähdä nyt madonnan ja lapsen jokaisessa äidissä ja lapsessa, ja niin koko maailma on nyt kauniimpi, sillä Rafael eli ja osasi nähdä.

Ellei teosofia kykene antamaan taiteelle uutta inspiraatiota, se ei ole täyttänyt täysin tarkoitustaan, sillä kauneus on eräs mahtavimmista keinoista kehityksen jouduttamisessa, ja sopusointu, jota ilman elämä ei voi olla onnellista, saa taiteessa luonnollisen ilmaisunsa – muodon täydellisyyden on seurattava ajatuksen täydellisyyttä.

III

Teosofia filosofiana

Filosofia on se elämänselitys, minkä järki on konstruoinut ja äly hyväksynyt totuutena. Ilman järkeä tyydyttävää selitystä ihminen on rauhaton ja tyytymätön. Elämän käsitämättömyys on ajattelevalle kidutusta: lepääminen on mahdotonta voimien ja tapahtumien mylläkässä, kuohuvassa sekasorrossa, joka sinkoaa esiin osia, jotka eivät sovelly järjelliseen kokonaisuuteen. Järki vaatii ehdottomasti järjestystä, vakavuutta, ymmärrettäviä yhteyksiä, määrätietoisten liikkeiden tasaista rytmiä, menneisyyden suhdetta nykyisyyteen ja nykyisyyden suhdetta tulevaisuuteen. Ymmärtäminen on ihmismielen syvin vaisto, eikä se voi olla tyytyväinen, ennen kuin tuo ymmärtäminen on saavutettu. Ihminen voi rauhallisesti kärsiä, taistella hellittämättä ja kestää sankarillisesti, jos hän tuntee sisimmässään tarkoituksen ja näkee edessään päämäärän. Mutta jos hän ei huomaa mitään tietä, jos hän ei tunne päämääräänsä, jos hänet hämmentävät tuntemattomat syyt, jos hänet yllättä-

vät pimeyden myllertävät voimat, iskevät häneen ja vyöryvät sitten jälleen pimeyteen. Silloin hän voi joutua villiin raivoon, nousta hurjaan kapinaan ja tuhлата voimansa hyödyttömiin iskuihin.

Aias taistellen pimeydessä ja vedoten suunniltaan ollen jumaliin:

”Jos kohtalomme kuolo lie, niin luokaa valoa meille – meidän kuolla suokaa”, on ihmiskunnan symboli, joka taistelee tietämättömyyden pimeässä ja huutaa ”jumalille josakin”, jotta he lähettäisivät hänelle valoa, vaikka valo merkitsisi kuolemaa.

KOLME FILOSOFIAN PERUSTAA

On pyritty ymmärtämään olemassaolon salaisuuksia lähestymällä niitä kolmelta keskenään vastakkaiselta näkökannalta:

1) Kaikki johtuu aineesta, yhdestä olemassaolosta, ja tämä aiheuttaa omasta sisäisestä energiastaan kaikki muodot sekä synnyttää niiden kautta elämän – kuten prof. Tyndall sanoi kuuluisassa Belfast-puheessaan, että meidän

on ”nähtävä aineessa lupaus ja mahdollisuus elämän jokaiseen muotoon”. Ajatus on ainoastaan tulos tapahtuvien järjestelyjen toiminnasta. ”Aivot synnyttävät ajatuksen”, sanoi Karl Vogt, ”kuten maksa synnyttää sapen”. Muodon hajotessa katoaa elämä, ja on yhtä turhaa kysyä, missä ”se” on, kuin kysyä, missä liekki on, kun kynttilä on loppuun palanut. Liekki oli vain palamisen ilmentymä, ja kun palaminen lakkaa, niin lakkaa pakostakin myös liekki. Kaikki materialistinen filosofia rakentuu tälle perustalle.

2) Kaikki johtuu Hengestä, puhtaasta järjestä, Ainoasta Olemassaolosta, ja aine on vain Hengen luomus ajatuksen avulla. Todellisuudessa ei ole mitään ainetta. Se on harhaa, ja jos Henki kohoaa tämän harhan yläpuolelle, se on vapaa, itsერიitoinen, kaikkivaltias. Se kuvittelee olevansa eristetty ja on eristetty. Se kuvittelee objektit ja on niiden ympäröimä. Se kuvittelee kärsimyksen ja kärsii. Se kuvittelee nautinnon ja iloitsee. Kun se vaipuu itseensä, koko maailmankaikkeus haihtuu kuin uni ”jälkeäkään jättämättä”. Kaikki idealistinen filosofia rakentuu tälle käsitykselle enemmän tai vähemmän perinpohjaisesti otettuna.

3) Henki ja Aine ovat Yhden Olemassaolon, Kaikkeuden, kaksi olemuspuolta, esiintyen yhdessä tuosta Yhdestä,

ollen ilmennyksen aikana erottamattomasti yhdistettyinä, saman objektin takana ja edessä sekä sulautuen jälleen tuohon Yhteen, kun ilmennyksen aika on ohi. Kaikkeudessa on yhtäaikaan olemassa kaikki, mikä on ollut, kaikki mikä on ja kaikki mikä voi olla – samassa Ikuisessa Nykyisyydessä. Siinä täyteydessä herää Ääni, joka on Sana, Logos, itsensä ilmentävä Jumala. Sana erottaa Kaikkeudesta ne Ideat, jotka Hän valitsee tulevaa universumiaan varten ja jotka Hän järjestää itsessään oman Tahtonsa mukaan. Hän rajoittaa Itsensä omalla ajatuksellaan luoden siten tulevan universumin ”ylipääsemättömän piirin” – jossakin Aurinkojärjestelmässä, kaikissa Aurinkojärjestelmissä. Sen piirin sisällä ovat Ideat syntyen ikuisesta Liikkeestä, joka on Yksi Elämä – Liikkeen vastakohtana ja kaiken kannattajana, Levon, sisällä. Liike on Hengen Juuri, joka ilmenneenä on Aika eli tajunnan muutokset. Lepo on Aineen Juuri, kaikkialla oleva ”Eetteri”, liikkumaton kaiken kannattaja, kaiken läpäisevä, joka ilmenneenä on Avaruus. Kaikki teosofinen filosofia rakentuu tälle pohjalle, jolloin Henkeä ja Ainetta pidetään ajasta ja paikasta riippumattoman Yhden, Absoluuttisen ilmenneinä aspekteina.²¹

²¹ Ks. lähemmin Osaa VI, ”Eräitä yksityiskohtia...”.

Näitä totuuksia esittäessään eri ajattelijat käyttävät erilaisia menetelmiä. H.P.B. on kuvannut niitä hyvin vaikuttavasti, mutta kielellisesti hieman hämärästi *Salaisen Opin* alussa. Bhagavän Däs tekee niistä erityisen syvällisen ja selkeän esityksen teoksessaan *Science of Peace*,²² jossa hän edellyttää, että Itse ja Ei-Itse – eli Henki ja Aine – sekä niiden välinen suhde suurena Kolminaisuutena, ajatuksen äärimmäisinä, sulautuvat Yhteen.

KOLMINAISUUS

Logos ilmentää Itsensä universumissa eli järjestelmässään kolmena aspektina – Kristillisen Kolminaisuuden kolmena ”Persoonana” nimittäin Tahtona, Viisautena (eli Tietona ja Rakkautena) sekä luovana Toimintana. Inhimillinen monadi on osa jumalallisesta Isästään sekä esittää jälleen noita kolmea aspektia omassa itsessään ilmentäen niitä ihmisessä olevana Henkenä. Siten ihmisen henkinen tahto ollen osa yhdestä tahdosta on vastustamaton voima, kun Henki toteuttaa ykseytensä Logoksen kanssa. Siksi ihmisen

²² Rauhan tiede

henkisellet viisaudelle ei mikään luonnossa voi olla salattua ja ihmisen henkinen luomiskyky voi saada aikaan kaiken.

Tämä viimeinen aspekti ihmisen Kolminaisuudessa on se, joka voi toteuttaa kaiken, minkä viisaus voi kuvitella sekä tahto päättää. Järkenä korkeammassa maailmoissa ja älynä alemmissa se ulottuu kosmokseen tietääkseen ja ymmärtääkseen. Sen avulla, jonka ”luonto on tieto”, ihminen tulee tietoiseksi kaikesta siitä, mikä on hänen ulkopuolellaan ja mikä hindulaisesti sanottuna on ”Ei-Itse”. Olemme nähneet, että käyttäen eri ruumiitaan ihminen voi tuntea ulkoisen universumin ja että tajunta voi olla tietoinen ympäristöstään; alkaen – lainataksemme Myerin terminologiaa – tiedolla omasta maapallosta planetaarisena tajuntana se voi laajeta tiedoksi universumista kosmisena tajuntana. Järki vaatii tämän välttämättömänä totuutena – ei siksi, että sen ovat todistaneet henkisen neron jättiläiset, vaan koska planetaarisessa tajunnassa on kykyjä, jotka ovat käsittämättömiä, perusteettomia ja hyödyttömiä, ellei ole kosmista tajuntaa, jonka ne hahmottelevat ja jota kohti ne pyrkivät. Uskonto, taide, epäitsekäs, uhrautuva rakkaus ovat – kuten niitä on sanottu – sivutuotteita ja haihatteluja, jos me olemme vain päiväperhoja, jotka tanssivat auringossa ja

hajoavat myrskyssä, jos me rakennamme sivistyksiä loputtomalla vaivalla ja kärsivällisyydellä vain sitä varten, että ne tuhoutuisivat, jos kaikki, mikä jää jäljelle hämäränä todistuksena ihmiskunnasta, on oleva jäänyt planeetta kiertäen avaruudessa, kunnes se on hajonnut ja jos tuo vaivalloinen, tarkoitukseton työ aina uusiutuu ja sen tulokset aina tuhoutuvat. Teosofisen filosofian mukaan ihminen on ikuinen, henkinen järkiolento, jonka juuri on Jumalassa ja jonka lukemattomat toiminnot kehittävät hänen omia sisäisiä kykyjään, joita mikään ei voi tuhota, ellei hän itse hylkää niistä jotakin sellaista, mikä on käynyt hänelle tarpeettomaksi, mutta silloinkin ne säilyvät Ikuisessa Muistissa. Sellaiselle Olennolle maailmat ovat vain opettavia leikkikaluja, jotka palvelevat hänen edistystään, ja ne voivat pirstoutua häiritsemättä hänen rauhallista mielentyneytään, sillä ne ovat vain välikappaleita määrättyä tarkoitusta varten. Universumi vain myllynä, joka jauhaa tyhjää, tekee olemassaolon taakaksi ja elämän ainaiseksi rangaistukseksi jättämättä meille edes tuon taakan määrääjää, jonka säälin me voisimme herättää, tai tuomaria, jonka lempeyteen voisimme vedota rangaistuksen lieventämiseksi. Teosofian mukaan ihminen on yhä suurempaan voimaan kehittyvä

olento, joka erehtyy ainoastaan oppiakseen ja kärsii vain, jotta hän kasvaisi voimakkaaksi, säteileväksi, riemuitsevaksi, voitolliseksi elämäksi, jonka ”kasvulla ja loistolla ei ole rajoja”.

Filosofisesti ottaen ihminen – kuten kaikki muukin – on tehty yhdistämällä ainoastaan kaksi tekijää, Henki ja Aine. *Salaisen Tieteen* kuvaamat eri ruumiit ovat filosofisesti nähtyinä hänen aineellinen verhonsa. Ne ovat yhdessä ainoastaan hänen ruumiinsa. Ihminen on ruumiissa oleva henkinen Tajunta. Ne perustekijät, joille kuuluu muodostaa tuo ruumis – nimittäin nuo fyysiset, tunteenomaiset, sielulliset, älylliset, sisänäkemykselliset ja henkiset ainemuodot –, eivät liity tutkimukseen enempää kuin kiinteät, nestemäiset, kaasumaiset ja eetteriset, jotka tekevät ihmisen fyysisen ruumiin.

AJATUSVOIMA

Luomiskyvyn, inhimillisen kolminaisuuden kolmannen aspektin, ilmennys on ajatus, jonka teosofinen filosofia soveltaa jouduttamaan inhimillistä kehitystä. Älyn kehityksen yleisten lakien soveltamista jouduttamaan osittaisen tajun-

nan kehitystä sanotaan idässä joogaksi. Sana tarkoittaa ”yhteyttä”, ja sitä käytetään ilmaisemaan yksilön tietoista yhteyttä kaikkiallisen Itsen kanssa sekä kaikkia pyrkimyksiä, jotka johtavat siihen täydellisyyteen.

Joogan menetelmä on täysin tieteellinen, se on tieto sielullisen ja henkisen kehityksen laeista. Tuo tieto on saavutettu tekemällä huomioita, se on näytetty toteen kokeilemalla. On todistettu ja voidaan todistaa aina uudelleen, että keskittynyt ja tarkkaavainen ajatus johonkin aatteeseen rakentaa tuon aatteen ajattelijan luonteeseen, ja siten ihminen voi luoda itsessään minkä tahansa haluamansa ominaisuuden jatkuvan ja tarkkaavaisen ajattelun, meditaation avulla.

Ajatuksen huolimaton leikittely sopimattomilla aatteilla ja laaduilla on todellinen vaara, se synnyttää taipumuksen erilaisiin sopimattomiin asioihin sekä johtaa niitä ilmentäviin tekoihin. ”Toiminta” on kolminainen: halu kuvittelee sen, ajatus suunnittelee sen ja lopullinen teko on niiden molempien ilmennys. Tuota lopullista tekoa jouduttavat usein suotuisat olosuhteet, kun halu on kasvanut suureksi ja ajatus on tarkoin suunnitellut sen toteuttamisen. Älyllinen toiminta tapahtuu ennen fyysistä tekoa. Kun ihminen

on askarrellut ajatuksissaan jonkin hyvän tai huonon teon aatteen kanssa, hän voi löytää itsensä suorittamassa sitä ulkoisessa elämässä, vieläpä ennen kuin hän toteaa, mitä hän on tekemässä. Tilaisuuden portin avauduttua älyllinen toiminta kiiruhtaa toimimaan fyysisesti.

Keskittynyt älyllinen toiminta voidaan ohjata äly-, tunte- ja fyysiseen ruumiiseen elähdyttäen ne suhteellisessa määrin energiaan, kestävyYTEEN ja tarvittavaan keskitykseen nähden. Kaikki parantavat järjestöt – Christian Science, Mental Science – käyttävät tätä voimakasta toimintaa tuloksien saavuttamiseksi, ja niiden hyödyllisyys riippuu harjoittajan tiedosta käyttämäänsä voimaan sekä siihen ympäristöön nähden, missä hän sitä käyttää – jolloin tuon ympäristön muodostavat etupäässä hänen potilaansa eri ruumiit.

Lukemattomat onnistumiset ovat todistuksena käytetyn voiman olemassaolosta, eivätkä epäonnistumiset osoita tuon voiman olemattomuutta vaan ainoastaan sitä, että sen käyttäjä ei ollut taitava tai että hän ei kyennyt herättämään voimaa riittävästi tehtävänsä varten. Teosofisen filosofian tunnustama ajatusvoima yhtenä Luojana nähdään toimivan kehityksessä. Se on suunnitellut inhimillisen tajunnan kehitystä varten jälleensyntymisen ihmeellisen järjestelmän

toiminnan ja vastavaikutuksen lain alaisena. Sitä sanotaan idässä Karmaksi.

JÄLLEENSYNTYMINEN

Ruumiillistuminen – ihmisen omaksumien eri ruumiiden eli käyttövälineiden – tarkoitus on jo selitetty. Olemme nähneet, että hänen kolme ylempää ruumistaan muodostavat hänen pysyväisen asunsa ja että ne kasvavat ja kehittyvät hänen tajuntansa kehityksen mukana. Olemme myös nähneet, että kolme ”alinta” ruumista ovat ajallisia kuuluen määrättyyn elämänpiiriin, jonka hän viettää kolmessa maailmassa: maan päällä, välitilassa ja taivaassa. Palatessaan takaisin maan päälle hän ottaa uudet ruumiit. Tämä on jälleensyntyminen. Sen välttämättömyys riippuu sen aineen suhteellisesta tiheydestä, josta alemmat maailmat on kokoonpantu; siitä muodostetut ruumiit voivat varttua ja laajeta määrättyissä rajoissa, paljon ahtaammissa, kuin mitä ovat ne, jotka kuuluvat hienompiin ruumiisiin. Ulotettuina niiden rajojen ulkopuolelle tajunnan alituisesti laajetessa ne kadottavat joustavuutensa eivätkä ole enää käyttökelpoisia; sitä paitsi ne vanhenevat tämän alituisen ulottamisen

johdosta ja kuluvat loppuun. Kun tajunta kasvukauden lopussa on ratkaisevasti vakiintunut tuossa uudessa kehitysteessä, se tarvitsee uusia ruumiita lisääntyneiden voimiensa ilmaisemiseksi. Ellei tätä olisi suunnitelmassa edeltäpäin järjestetty, me olisimme suljettuina rautaiseen panssariin kuin lapset, joiden kasvun ehkäisee sen peräänantamattomuus. Lapset ”kasvavat ulos vaatteistaan”, ja annamme niille uudet tilalle. Me kasvamme ulos eri ruumiistamme, ja Isämme, *Logos*, antaa meille uudet.

Menetelmä on yksinkertainen. Jumalallisen tajunnan siemen on kylvetty inhimillisen elämän maaperään. Tuon maan ravitsemana, joka on kokemus, auringonpaisteen antaman ilon virkistämänä, surun sateen laajentamana tuo siemen paisuu ja rehevöityy kasviksi, kukaksi ja hedelmäksi, kunnes siitä on tullut isänsä kaltainen puu. Ilmaistuna ilman vertausta: inhimillinen Henki, idulla oleva elämä, asettuu villi-ihmisen lapseen. Hänellä on tuskin lainkaan älyä, ei lainkaan siveellistä tuntoa. Hän elää 40–50 vuotta himojen, ryöstöjen, murhien vallassa, joutuu viimein itse surmatuksi.

Hän siirtyy välimailmaan, kohtaa useita entisiä vihollisiaan, kärsii, näkee hämärästi, että hänen ruumiinsa tapet-

tiin seurauksena muiden tappamisesta, tulee epämääräiseen päätökseen, joka ei hyväksy tappamista ja joka painuu heikosti hänen tajuntaansa. Hän iloitsee jonkin sarastavan rakkauden seurauksista, jota hän on ehkä tuntenut. Hän palaa takaisin hiukan ”viisaampana” kuin oli ensi kerran syntyessään. Tämä toistuu uudelleen ja uudelleen, kunnes hän on hitaasti mutta varmasti tullut siihen lopputulokseen, että murha ja varkaus ja muut sellaiset teot aiheuttavat onnettomuutta, mutta rakkaus ja ystävällisyys tuovat onnea. Hän on siten saanut omantunnon, vaikka se onkin heikko ja vaikka sen helposti voittaa väkevä himo. Eri syntymien välinen aika on alussa varsin lyhyt, mutta se pitenee vähitellen ajatusvoiman kasvaessa, kunnes säännöllinen kierros kolmessa maailmassa on saavutettu. Ensimmäisessä hän kerää kokemusta, toisessa hän kärsii erehdyksistään, kolmannessa hän iloitsee hyvien tekojensa ja tunteittensa tuloksista, ja siellä hän myös muuntaa kaikkien hyvien älyllisten ja siveellisten kokemusten summan älyllisiksi ja siveellisiksi kyvyiksi. Tässä taivasmaailmassa hän vielä tutkii mennyttä elämäänsä. Hänen tekemistään erehdyksistä johduneet kärsimykset antavat hänelle tietoa sekä siitä johtuvaa voimaa. ”Jokaisesta tuskasta, jonka kärsin yhdessä ruumiis-

sa, tuli voima, jota hallitsin ja käytin seuraavassa”²³, Hänen viipymisensä kolmannessa maailmassa pitenee ja kasvaa rikkaudessa ja hänen saavuttamassaan sadossa, sen mukaan kuin hän edistyy.

Vihdoin hän lähestyy pitkän pyhiinvaelluksensa loppua. Hän astuu Polulle, läpäisee suuret Vihkimykset ja saavuttaa inhimillisen täydellisyyden.²⁴ Hänen ei enää tarvitse jälleensyntyä, sillä hän on henkevoittänyt käyttämänsä aineen, ja mikäli hän sitä tarvitsee, se ei voi sokaista eikä hallita häntä.

Tarkastellessaan tätä kauan kiertävää syntymien ja kuolemien pyörää ihminen voi tuntea väsymystä ja kyllästymistä. On kuitenkin muistettava, että jokainen elämänkausi on uusi sille, joka elää sitä. Viisaasta järjestelmästä johtuen täällä maan päällä ihminen unohtaa menneisyytensä ainakin siihen asti, kunnes hän on kyllin vahva kestämään sen painon ja, kuten Goethe sanoi iloiten, että me ”palaamme takaisin kylpeneinä” ja virkistyneinä. Lapsessa ei ole mitään väsymyksen tunnetta hänen kiiruhtaessaan riemulla koh-

²³ Edward Carpenter: Towards Democracy, ja Ihmisen taistelu Saatanan kanssa.

²⁴ Ks. IV osa, ”Täydellisyyden Polku ja Jumalallinen Ihminen”.

taamaan uutta elämäänsä vaan hän tuntee ainoastaan iloista eloisuutta, innokasta nautintoa ja kyllästymätöntä mielihyvää. Matkasta väsynyt sielu tullessaan lapsen ruumiiseen menneiden taistelujen ja erehdysten, rakkauden ja vihan raskauttamana olisi terveen lapsuuden iloon verraten murheellinen vaihdos.

Jokainen elämä on uusi tilaisuus, ja jos olemme tuhlanneet yhden elämän, meillä on aina ”toinen tilaisuus”. Jälleensyntyminen on olennaisesti Evankeliumi, hyvä sanoma, sillä se tekee lopun toivottomuudesta, rohkaisee pyrkimystä, ilahduttaa julistamalla lopullista onnistumista ja varmistaa pysyvästi meissä olevan hyvän jokaisen palasen, jokaisen siemenen, sekä takaa vähiten kehittyneille riittävästi aikaa kehittymään täydellisyyden kukoistukseen.

Sen arvo elämänselityksenä on suunnaton. Rikollinen, rotumme alhaisin ja raain, viheliäisin, typerin näyte on vain lapsisielu, joka on tullut villi-ihmisen ruumiiseen ja joutunut sellaisen sivistyksen keskuuteen, johon hän on sopimaton jätettynä noudattamaan omia vaistojaan, mutta joka suo hänelle nopean kehityksen mahdollisuudet tarjoavan kentän, jos hänen vanhempansa pitävät hänestä huolta ja opastavat häntä vakaasti ja lempeästi. Hän on nyt samalla

asteella kuin tavalliset ihmiset olivat noin miljoona vuotta sitten, ja hän on kehittyvä tulevaisuudessa, kuten he ovat kehittyneet menneisyydessä.

Mitään puolueellisuutta ei osoiteta niille, jotka ovat toisessa asemassa kuin hän – ero on vain iässä. Ihmisten välisen synnynäisen eriarvoisuuden ei tarvitse enää vaivata meitä – sen, että loisteliaan näköinen eroaa raajarikosta, terve sairaasta, nero tomppelista, pyhimys rikollisesta, sankari pelkurista. He ovat todella syntyneet sellaisiksi ja tuovat mukanaan maailmaan nuo eriarvoisuudet, joita he eivät voi ylittää, mutta he ovat joko kokemukseltaan paljon nuoremmat tai ovat muodostaneet itsensä luonnonlakien alaisina sellaisiksi kuin ovat. Jokainen heikkous on häviävä aikanaan. Heille tarjoutuu tilaisuus toisensa jälkeen, jokainen kukkula on heille avoinna kiivettäväksi sen nousuun tarvittavan voiman avulla.

Tieto jälleensyntymisestä ohjaa meitä, kuten olemme näkevä osassa V käsitellessämme yhteiskunnallisia pulmia. Se myös osoittaa meille, miten sosiaaliset vaistot ovat kehittyneet, miksi uhrautuminen on ihmisen kehityksen laki, miten meidän on suunniteltava oma tuleva kehityksemme luonnollisten lakien mukaisesti. Se opettaa meille, että mai-

sista kokemuksista kehittyneet ominaisuudet tarvitaan jälleen maan päällä palvelemaan ihmistä ja että jokainen pyrkimys tuo täyden tuloksen erehtymättömän lain mukaisesti. Suomalla hänelle riittävästi aikaa se antaa ihmisen haluttuun voiman luoda kohtalonsa oman tahtonsa mukaan ja muuttaa itsensä ihanteittensa kaltaiseksi. Se viittaa karttuvaa voimaa ja viisautta täynnä olevaan tulevaisuuteen ja antaa kuolemattomuuden toivollemme järkipäisyyden. Se tekee ruumiista ei sen omistajan vaan Hengen välikappaleen ja poistaa sen pelon, että kuten Henki tarvitsi fyysisen ruumiin voidakseen tulla olemassaoloon syntymässä, niin hänkin on häviävä, kun häneltä riistetään tuo ruumis kuolemassa. Kuten Hume sanoi, se on kuolemattomuudesta ainoa teoria, joka voi filosofia tyydyttää.

Menneiden elämien muisto on älyssä, ei sielussa, ihmisessä Itsessä, ei kuolevaisessa persoonallisuudessa. Me totesimme osassa I, että alemmat ruumiit hävisivät kuoleman jälkeen ja että uudet ruumiit rakennettiin astuttaessa uuteen elämänkauteen. Ne eivät ole olleet mukana menneiden elämien kokemuksissa. Kuinka siis muisto niistä voisi olla niissä? Ihmisen, joka tahtoo muistaa menneisyytensä, on tultava tietoiseksi syyruumiissaan, joka on muistin varasto,

ja on myös opittava lähettämään sinne kootut muistot alas-päin aivoissa työskentelevään tajuntaan. Harjoittamalla joogaa tämä voidaan saavuttaa, ja hän voi sitten avata ja lukea menneisyyden aikakirjaa.

Me olemme tottuneet katselemaan jälleensyntymistä ihmisen kuolevaisen luonnon kannalta ja siten huomaamaan elämien peräkkäisyyden, jota me kuvailemme eri ”jälleensyntymisinä”. Välillä voi kuitenkin olla hyvä ajatella kysymystä Ikuisen Ihmisen Kolminaisena Henkenä ilmenevän monadin kannalta. Siten nähtynä jälleensyntyminen häviää, ellemme sano, että puu syntyy jälleen joka kevät, jolloin se puhkeaa uuteen lehtiasuun tai että ihminen syntyy jälleen ottaessaan yllleen uuden puvun.

Ihminen tietää olevansa sellaisenaan yksi ja sama Ihminen, hänen tajuntansa on yhtämittäinen ja identtinen ja hänen muistinsa katkeamaton. Hänen kuolevaisen elämänsä päivät eivät silloin enää väsytä häntä enempää kuin fyysisessä ruumiissa toimivaa tajuntaammekaan kuolevaisten päivien pitkä jakso. Me nousemme aamulla ja ryhdymme aina kuin uusiin harrastuksiin, ja jokainen uusi päivä tuo mukanaan omat ilonsa ja kärsimyksensä, jotka me koemme mielellämme.

Meitä ei lainkaan huolestuta se tosiasia, että fyysinen ruumiimme muuttuu alati. Me olemme sen sisällä sama olento. Siten olemme laajemmassa elämässä samoja ikuisesti eläviä, ikuisesti toimivia henkisiä olentoja. Kun ymmärrämme tämän, kärsimys ja vaiva katoavat, sillä me pidämme niitä kuuluvina siihen, mikä ei ole me itse. Seisoa horjumattomana keskuksessa ja katsella sieltä vyöryvää elämänpyörää on erittäin virkistävää ja hyödyllistä. Jos jotkut lukijoistani tuntevat väsymystä, niin pyydän heitä etsimään tätä rauhan paikkaa.

TOIMINNAN JA VASTAVAIKUTUKSEN LAKI

Jälleensyntyminen noudattaa toiminnan ja vastavaikutuksen eli karman lakia. Sana ”karma” merkitsee toimintaa, ja me olemme edellä nähneet, että kaikki toiminta on kolminainen. Hindulainen, joka on tutkinut psykologiaa tuhansia vuosia, analysoi toiminnan siten, että sen muodostavat kolme tekijää: ajatus himon kiihottamana suunnittelee ja järjestää sen, tahto (eli himo) kokoaa älylliset voimat yhteen ja suuntaa ne toteuttamista kohti, teko sinänsä ottaa muodon ajatusmaailmassa. Sitten se on valmis toteuttamis-

ta varten ja ikään kuin pusertuu ulospäin ilmaisua kohti. Se on paiskattu fyysiseen maailmaan, kun ajattelijä voi luoda tilaisuuden tahdonvoimallaan tai kun tilaisuus tarjoutuu itsestään. Silloin se on joudutettu näkyväisenä tekona. Hindulainen pitää koko prosessia kolminaisena ykseytenä, ja hän sanoo sitä ”karmaksi”, toiminnaksi. Tämän asian selkeä ymmärtäminen on tarpeen, jotta tajutaan ne kolme lisälakia, jotka vaikuttavat meidän tulevaan kohtaloomme.

Kuitenkin ensin on välttämätöntä käsittää, että karma on eräs luonnonlaki eikä mikään mielivaltainen säädös, jota voidaan muuttaa mielin määrin, ja että se saa aikaan tuloksia, mutta ei palkitse eikä rankaise. Luonnonlaki ei ole mikään määräys vaan suhde, muuttumaton järjestys. Se ei palkitse eikä rankaise vaan tuottaa säännölliset ja sen tähden aavistettavat tulokset.

Toteamuksia voidaan tehdä ylimalkaan seuraavalla tavalla: Missä A ja B ovat määrättyssä suhteessa keskenään, siellä on seurauksena C. Entä jos me emme välitä C:stä; meidän on silloin estettävä A:ta ja B:tä tuosta suhteesta. Luonto ei sano: ”Teillä täytyy olla C”. Teillä täytyy olla se, jos A ja B ovat määrättyssä suhteessa keskenään; mutta jos voitte estää A:n ja B:n tuosta suhteesta jonkin keinon avul-

la, jonkin voiman tai esteen välityksellä, niin silloin C ei esiinny. Mitä paremmin ymmärrämme luontoa, sitä enemmän voimme kulkea omaa tietämme sen lakien keskellä; jokainen luonnonlaki on hyödyllinen voima ymmärtäväiselle ihmiselle vaikkakin pakottava voima tietämättömälle. Meillä on täysi vapaus pitää nuo voimat tasapainossa keskenään, neutralisoida tarkoitustamme estävät voimat samalla kun jätämme toimintavapauden ainoastaan sen toteuttaville voimille. On sanottu oikein: ”Luonto voitetaan tottelevaisuuden avulla.” Tietämätön on sen vanki ja leikkikalua, viisas on sen voittaja ja kuningas.

Karma on luonnonlaki, se sitoo tietämättömän mutta antaa viisaalle vapauden. Lisäksi kohtaloomme vaikuttaa eniten kolme muuta tekijää: ajatus muodostaa luonteen, himo vetää puoleensa kohteen ja luo tilaisuuden sen saavuttamiseksi, toiminta aiheuttaa suotuisan tai epäsuotuisan ympäristön sen mukaan, miten se on tuonut onnea tai onnettomuutta muille.

1) Olemme jo ottaneet huomioon ensimmäisen käsitellessämme ajatusvoimaa. Jokainen, joka käyttää joka aamu viisi minuuttia ajatellakseen jotakin häneltä puuttuvaa hyvettä, saavuttaa sen määrätyn ajan kuluttua, jonka pituus

riippuu hänen ajatuksensa kiinteystensä ja voimasta. Tuo hyve esiintyy myöhemmin hänen luonteessaan. 2) Voimakas ja hellittämätön halu tuo mukanaan täyttymyksensä. Tämä on hyvin usein nähtävissä jo yhden elämän määrätyissä rajoissa. Useampien perättäisten elämien tarkastelu ei jätä tämän lain olemassaolosta pienintäkään epäilystä. 3) Ne, jotka tekevät muita onnellisiksi, saavat itse kokea onnea. Onni ei ole löydettävissä sitä etsimällä ja se väistää aina niitä, jotka intohimoisimmin sitä tavoittelevat. Tämä käy jälleen jyrkimmin ilmi tarkasteltaessa perättäisiä elämiä. Ihminen, joka on aiheuttanut laajalle levinnyttä onnellisuutta, syntyy onnellisiin olosuhteisiin, kun taas sellainen, joka on saanut aikaan onnettomuutta, ilmestyy onnettomaan ympäristöön. Niin tarkasti toimii laki – ”ajatus muodostaa luonteen” – että jos hän on aiheuttanut onnellisuutta itsekkästä syystä, hänen itsekkyytensä tuloksena on luonne, joka itsessään on kurja vaikka onkin kaiken sellaisen ympäröimä, jonka tulisi tehdä elämä miellyttäväksi:

”Luojan myllyt jauhaa hiljaa hienoksi tään elon viljaa, vaikka vuottaa rauhaisasti, jauhaa kaiken tarkimmasti.”

Koska karma on määrättyä aikana tulos kaikista menneistä ajatuksistamme, haluistamme ja teoistamme ilmen-

neinä meidän luonteessamme, mahdollisuuksissamme sekä ympäristössämme, niin se rajoittaa meidän nykyisyyttämme. Jos olemme älyllisesti tylsiä, emme voi tulla äkkiä eteviksi. Jos meillä on vähän mahdollisuuksia, emme voi aina hankkia niitä. Jos olemme raajarikkoja, emme voi olla reippaita. Mutta kuten loimme karmaa, samoin voimme muuttaa sitä, ja meidän nykyiset ajatuksemme, halumme ja tekomme muuttavat päivä päivältä tulevaa karmaamme. Sitä paitsi on hyvä muistaa, varsinkin jos meidän on kohdattava jokin lähestyvä onnettomuus, että takanamme oleva karma on yhtä moninainen kuin nykyiset ajatuksemme, halumme ja tekomme.

Jonkin päivän tarkastelu osoittaa, että se sisältää niin hyviä kuin pahojakin ajatuksia, niin yleviä kuin alhaisiakin haluja, niin ystävällisiä kuin epäystävällisiäkin tekoja. Jokaisella on täydellinen vaikutuksensa: hyvä luo hyvää karmaa ja paha pahaa. Näin ollen kun meitä kohtaa onnettomuus, niin meillä on takanamme voimavirta, joka auttaa meitä välttämään sen ja toinen, joka heikentää meitä. Toinen näistä voi olla ylivoimaisen väkevä joko auttaen tai estäen meitä. Jos näin on laita, meidän nykyinen yrityksemme merkitsee aivan vähän tulokseen nähden. Mutta hyvin

usein nuo molemmat voimavirrat ovat melko tasaväkiset, silloin voimakas nykyhetken ponnistus ratkaisee asian. Tieto karmasta vahvistaisi siten ponnistusta eikä lamauttaisi sitä – kuten, ikävä kyllä, toisinaan käy niille, joiden tieto on hyvin vähäinen. Ei tule koskaan unohtaa, että karma luonnonlakina jättää meille juuri niin paljon vapautta kuin kykenemme käyttämään. ”Karman ehkäisemisestä” puhuminen on tolkutonta, paitsi siinä mielessä kuin voidaan puhua painovoiman ehkäisemisestä. Siinä mielessä saatamme ehkäistä molempia juuri niin paljon kuin kykenemme. Jos lihaksemme ovat kuumeen johdosta heikentyneet, me olemme ehkä kykenemättömät astumaan ylös portaita vastoin painovoimaa, mutta jos ne ovat vahvat, me voimme juosta iloisesti ylös antamatta painovoiman pidättää meitä käytävässä alhaalla. Samoin on karman laita. Luonto ei siis pakota ketään tekemään mitään, se tarjoaa monenlaisia ehtoja, joiden alaisina asioita voidaan tai ei voida tehdä. Meidän asiamme on löytää sellaiset edellytykset, että ne tekevät onnistumisen meille mahdolliseksi, ja silloin kaikki sen voimat työskentelevät kanssamme ja toteuttavat meidän haluamme. ”Kiinnitä vankkuri johonkin tähteen”, sanoi Emerson, ”ja silloin tuon tähden voima on vetävä vankku-

risi sinne, mihin sen haluat.”

Eräs toinen käytännöllinen seikka on erittäin tärkeä. Me olemme kenties menneisyydessä tehneet jonkin erityisen karmallisen pahan voiman niin väkeväksi, ettemme kykene voittamaan sitä minkään voiman avulla, joka on käytettävissämme sitä vastaan nykyisin. Sellaisissa olosuhteissa meidän on pakko menetellä väärin, vaikka haluaisimmekin menetellä oikein, ja me tunnemme itsemme yhtä avuttomiksi kuin tuulen kuljettama korsi.

Silti meillä on yhä keinoja. Kun kiusaus pahaan tulee, me voimme kohdata sen kahdella tavalla. Tuntien, että meidän täytyy antaa myöten, me voimme alistua välinpitämättömästi ja siten takoa vielä toisen renkaan pahan tavan hirvittäväan kahleeseen. Mutta karman tuntija sanoo: ”Minä olen luonut tämän inhottavan heikkouden myöntymään lukemattomia kertoja alhaiseen haluun. Minä asetan sitä vastaan ylevämmän halun, tahtoni, ja minä kieltäydyn antamasta myöten.” Tosin kiusausta vastaan taistellessaan ihmisen on pakko peräytyä askel askeleelta, kunnes hän lankeaa kuiluun ja antaa myöten teossa vaikka ei tahdossaan.

Maailman silmissä hän on langennut, toivottoman or-

juuden avuton uhri. Karman tuntijan silmissä hän on urhe-
alla taistelullaan viilannut pois paljon siitä kahleesta, joka
ympäröi vielä hänen jäseniään. Vielä muutama sellainen
”epäonnistuminen” ja kahle on katkeava ja hän on oleva
vapaa. Tapaa, jonka moni väärä halu on synnyttänyt, ei oi-
kean halun yksi ainoa yritys voi hävittää, paitsi niissä har-
voissa tapauksissa, jolloin herää sisäinen Jumala ja henki-
sen tahdon hehkukuvalla kosketuksella polttaa poroksi sa-
massa nuo kahleet. Sellaisia ”kääntymyksiä” on tapahtunut,
mutta useimmat ihmiset kulkevat pitemmän tien.

Mitä enemmän ymmärrämme karmaa, sitä enemmän
siitä tulee meidän käytettävissämme oleva voima olematta
enää sellainen, joka sitoo meitä. Tässä ehkä enemmän kuin
missään muussa ”tieto on voimaa”.

IV

Teosofia uskontona

Olemme nähneet, että Hengellä ihmisessä on kolme olemuspuolta ilmentäen itsensä tahtona, intuition ja älynä kolmessa hienoimmassa ruumiissa. Mutta tuota sanaa käytetään myös ahtaammassa merkityksessä ilmaisemaan kolmesta aspektista ensimmäistä, joka on ilmentynyt viisikertaisen järjestelmämme korkeimmassa maailmassa – henkisessä eli nirvaanisessa maailmassa, missä se ilmenee tahtona eli voimana. Myös tuota sanaa käytetään usein merkitsemään noita kahta korkeampaa aspektia, siihen sisällytettyä intuitio, eikä sitä vastaan ole mitään huomauttamista. Nuo kaksi aspektia edustavat todellakin ihmisolennon ”henkistä luontoa” kuten äly ja sielu edustavat ymmärrystä (intelligenssiä), tunteet hänen tunneluontoaan ja kuten ruumis on hänen toiminnanvälineensä. Olemme nähneet, että koska tämä jako ottaa huomioon inhimillisen ajattelun neljä suurta osastoa – tieteellisen, siveellistaiteellisen, filosofisen ja uskonnollisen –, niin se on sen tähden

sopiva. Mutta täydellisen selvyuden vuoksi käytän sanaa ”Henki” merkitsemään monadia verhoutuneena korkeimman ilmiömaailman yhteen atomiin ja sanaa ”Intuitio” merkitsemään sitä verhoutuneena seuraavaksi alemman maailman yhdysatomiin.

Sana ”uskonto” käsittää ihmisen jumaletsinnän ja Jumalan vastauksen tuohon etsintään. Jumalan vastaus on Hänen Itsensä ilmestys ihmisen etsivälle hengelle. Kuten ilmakehä ympäröi meidät ja läpäisee meidät, mutta me pysymme tietämättöminä sen läsnäolosta, vaikka koko elämämme on siitä riippuvainen, samoin Kaikkiallinen Henki ympäröi ja läpäisee osittaisen hengen, eikä jälkimmäinen tunne Häntä, josta hänen elämänsä on riippuvainen:

”Lähempänä kättä, jalkaa, hengitystä on Hän”.

Sen tähden uskonnon ydinolemus on ”tuntea Jumala”, kuten olemme nähneet kaikkien uskontojen todistavan²⁵; kaikki muu toisarvoista, ja ihminen, joka siten tuntee, on mystikko, gnostikko, teosofi. Nimet ovat tosin monien keksimät ja löytämät, mutta ainoastaan ne, ”jotka tietävät”, voivat käyttää niitä niiden täydessä merkityksessä. ”Jumala

²⁵ Ks. lukua ”Johdanto”.

on immanenttina kaikessa” on totuuden toteaminen luonnossa ja tekee sellaisen tiedon mahdolliseksi. ”Jumala on kaikki kaikessa” on kristillinen tapa ilmaista sama totuus. Vaikka Paavali sanoo sen tarkoittavan tulevaisuutta, mystikko soveltaa sen nykyisyyteen. Mitä tämä merkitsee?

JUMALA KAIKESSA

Se tarkoittaa, että uskonnon sisin olemus on Jumalan kaikkiallisuuden tunnustaminen. Todellinen teosofi näkee jokaisessa osassa jumalallista loistoa. Vuorten vahvuudessa, kuohuvien aaltojen kohinassa, tuulispäiden pyörteissä hän näkee Jumalan voiman. Avaruuden tähtisyvyyksissä, erämaiden rajattomassa laajuudessa hän näkee Jumalan suunnattoman suuruuden. Kukkaniittyjen värikkäässä rikkauudessa, purojen iloisessa lorinassa, varjoisten metsien vihreässä syvyydessä, lumihuippujen hohtavassa mahtavuudessa, kultaisen viljan aurinkoisessa huojunnassa hän näkee Jumaluuden kauneuden. Kihlatun neidon suloisen ujossa hymyssä, rakastajan kiihkeässä suudelmassa vaatiessaan häntä morsiamekseen, vaimon lempeissä silmissä katsoessaan miestänsä, miehen vastaavassa katseessa hyväillessään

vaimoan, lapsen nauravassa suussa iloisesti leikkiessään, isän ja äidin hellän suojelevassa huolenpidossa, ystävän kiintymyksessä ystäväänsä, toverin luotettavassa uskollisuudessa toverilleen hän näkee Jumalan rakkauden. Tämä on mystikon ”mieleen palauttamista” ja on sen sanan todellinen merkitys, joka on käännetty väärin sanalla ”pelko”, joka on ”viisauden alku”. Ymmärtää tämä ja tuntee olevansa yhtä Jumalan kanssa – siinä on teosofian kuten kaikkien tosiuskontojen päämäärä. Kaikki muu on keinoja tuon päämäärän saavuttamiseksi.

TEOSOFISIA OPETUKSIA

Uskontojen yleiset opit – se mihin on uskottu kaikkialla, kaikkina aikoina ja kaikkien kesken – muodostavat teosofian julistamien oppien pääsisällön. Ne ovat: yksi olemassaolo, yksi Jumala, ilmenneenä universumissa kolmena aspektina (”persoona”, sanasta persoona = naamio); yli-inhimillisten olentojen, deevojen, enkelien ja arkkienkelien, hierarkiat; Hengen aineeseen ruumiillistuminen, josta jälleensyntyminen on inhimillinen kehitysvaihe; toiminnan ja vaikutuksen laki, ”mitä ihminen kylvää, sitä hän myös niit-

tää”; täydellisyyteen johtavan Polun ja jumalallisen Ihmisen olemassaolo; kolme maailmaa – fyysinen, välitila ja taivasmaailma – sekä ylemmät taivaat; ihmiskunnan veljeys. Nämä ovat yleismaailmallisen uskonnon keskeiset opit. Ne kaikki voi todistaa oikeiksi avarampi tiede, joka tutkii ilmenneitä maailmoja jättämättä mitään sellaista tutkimatta, mihin sen instrumentit ulottuvat. Siten teosofia on kaikkialla uskontojen auttaja ja puolustaja palvelen jokaista sen omalla alalla, osoittaen jokaiselle ihmiselle hänen oman uskonsa riittävyden ja kehottaen häntä syventämään ja henkeväyttämään omia uskomuksiaan eikä hyökkäämään toisten suosimia muotoja vastaan. Sen tähden se on rauhantekijä riitaisten uskontunnustusten välillä, hyvän tahdon, ystävyuden ja suvaitsevaisuuden tuoja, minne hyvänsä se saapuneekin. Tietäen, että kaikki uskonnot ovat kotoisin samasta lähteestä, Valkoisesta Veljeskunnasta, se vaimentaa tunteen katkeruuden uskonnon harjoittajien kesken sekä kaikki myrkylliset hyökkäykset toinen toistaan vastaan. Ja sen tähden sanomme sen käyttövälineestä, Teosofisesta Seurasta: ”Rauha on sen tunnussana, kuten totuus on sen päämäärä”.

POLKU TÄYDELLISYYTEEN JA JUMALALLISTEN IHMISTEN LUO

Tämä opetus, vaikka se löytyykin kaikissa uskonnoissa, on nykyisin kadonnut näkyvistä, kunnes se on ilmoitettu jälleen teosofiassa ja on sen tähden ehkä paikallaan kuvata sitä lyhyesti. Se on hyvin täydellisesti selitetty hindulaisuudessa, buddhismissa, roomalais-katolisessa kristinuskossa ja sufismissa (mystisessä islamilaisuudessa), ja sen pääpiirteet ovat yhtäläiset niissä kaikissa. Hänen, joka tahtoo astua Polulle, täytyy tunnustaa ykseys eli sopusointu päämääräkseen, ja se on saavutettavissa antautumalla täydellisesti Jumalalle sekä palvelemalla uupumatta ihmisiä. Ensimmäisen askeleen nimi on kristillisissä kirjoissa puhdistus, toisissa koetuksen eli valmistuksen polku. Kristillinen nimitys ilmaisee negatiivisen puolen, vapautumisen heikkoudesta; ei-kristilliset nimitykset ilmaisevat positiivisen puolen, neljän ominaisuuden saavuttamisen. Ne ovat: 1) erottamiskyky todellisen ja epätodellisen välillä, 2) välinpitämättömyys eli himottomuus epätodellisen suhteen, 3) kuusi ”jalokiveä”: hyvä käytös – siihen kuuluvina itsehillintä ajatuksissa, itsehillintä toiminnassa, suvaitsevaisuus, kestävyys, luottamus sisäiseen Jumalaan ja mielentyyneys eli tasapaino, 4)

ykseyden halu eli rakkaus. Kun kokelas on osittain mutta varmasti saavuttanut nämä, niin se johtaa hänet valistumisen tielle käyttäksemme kristillistä sanontaa, pyhyden tielle eli ei-kristillisellä nimityksellä ”Polulle”. Teosofia seuraa vanhempaa nimenkäyttöä, joka jakaa tämän Polun neljään asteeseen, joista jokaiseen saavutaan ”vihkimyksessä”. Vihkimys on määrätty seremonia, jota johtavat Valkoisen Veljeskunnan täydellisiksi kehittyneet Jäsenet Korkeimman Pään suostumuksella. Se tuo mukanaan uudelle vihitylle tajunnan laajentumisen ja suo hänelle määrätyn arvon Veljeskunnassa. Hän on sitoutunut palvelemaan ja on tekniisesti sanoen ”luotettava ainiaaksi”; se on: hän ei voi edes ajaksi pudota pois kehityksestä sen toiminnan aikana.

Jokainen seuraava vihkimys tuo mukanaan määrättyjä velvollisuuksia, jotka on täytettävä kokonaan, ennen kuin voidaan ottaa seuraava askel. Viides vihkimys tekee ihmisestä ”täydellisen” päättäen hänen inhimillisen kehityksensä. Silloin hänestä tulee vapautunut Henki. Hän on ”saapunut toiselle rannalle”. Eräät heistä jäävät tänne maan päälle vartioimaan ja jouduttamaan inhimillistä kehitystä, toiset lähtevät täyttämään erinäisiä tehtäviä, joita tarvitaan tämän oman planeettamme ja toisten auttamisessa. He, joita me

kutsumme ”Mestareiksi”, kuuluvat heihin, jotka jäävät tänne maan päälle, ja he muodostavat Valkoisen Veljeskunnan viidennen asteen; muut arvot ovat heidän yläpuolellaan – koko Hierarkian korkeimpaan päähän asti.

MAAILMAMME HALLITUS

Maailma on jaettu eri alueisiin, joista jokaisella on Mestari johtajanaan, ja Hän ohjaa sen toimintaa, valitsee eräät välikappaleikseen, käyttää heitä, siirtää heidät rauhallisesti syrjään, kun he ovat hyödyttömiä, koettaen aina inspiroida, opastaa, vetää puoleensa, pidättää, mutta ei milloinkaan hallita ihmisen tahtoa. Suuri suunnitelma on toteutettava, mutta se on pantava täytäntöön käyttämällä vapaaehtoisia toimitsijoita, jotka ajavat takaa heitä kiinnostavia päämääriä, kuten ovat voima, maine, valta ym. Milloin jonkun pyrkimykset toteutettuina edistävät suunnitelmaa, silloin hänen eteensä asetetaan tilaisuudet esille pääsemiseen, ja hän saavuttaa sen, mitä haluaa toteuttaen siten tietämättään vähäisen osan suunnitelmasta. ”Koko maailma on näyttämö, ja miehet ja naiset näyttelevät siinä”, mutta itse näytelmän on kirjoittanut jumalallinen Näytelmäkirjailija.

Ihmiset voivat ainoastaan valita siinä osansa sen karman rajoittamana, jonka he ovat luoneet menneisyydessään ja johon sisältyvät heidän kykynsä.

Sitä paitsi koko planeetan käsittävään maailman hallitukseen kuuluu laajoja osastoja. Siinä hallitusosastossa, joka johtaa maanjärestyksiä, mantereiden kohoamisia ja uppoamisia, rotujen, alarotujen ja kansojen kehitystä ja muuta sellaista, ovat johtavina virkailijoina Manut. Manu on perikuvallinen ihminen, ja jokaisella juurirodulla on oma Manunsa, joka edustaa sen täydellisintä tyyppiä.²⁶ Opetusosaston päässä on bodhisattva eli Kristus, Jumalien ja ihmisten korkein Opettaja. Hän perustaa uskontoja joko itse tai lähettiläittensä avulla ja asettaa jokaisen suojelijaksi jonkun Mestarin, jolloin Hän itse ylivalvojana siunaa kaikkia. Kun Hänestä tulee Buddha, Hän jättää tämän maan, ja hänen seuraajansa bodhisattvana on toinen.

Nämä mahtavat Olennot ovat Ylimmän Herran, Logoksen eli ilmentyneen Jumalan sijaishallitsijoita maan päällä. He ovat ”Hänen ministereitään, jotka täyttävät Hänen tahtonsa”.

²⁶ Ks. Osasto VI, ”Järjestelmän ja maailmojen eräitä yksityiskohtia”.

Siten tätä Hänen maailmaansa ohjataan, suojellaan ja autetaan edelleen sen kiertäessä hitaasti ylöspäin kehityksen pitkää tietä Hänen jalkojensa juureen asti.

V

Teosofia sovellettuna yhteiskunnallisiin ongelmiin

Lukijaa voi ehkä auttaa ymmärtämään teosofian arvoa sen suhteessa elämään, jos otamme huomioon, miten sitä tulee soveltaa ratkaistaessa joitakin vaikeimpia kysymyksiä, jotka kohtaavat meitä nyky-yhteiskunnassa. Monta hyvää neuvoa voidaan saada niistä kulttuureista, jotka olivat menneisyydessä Valkoisen Veljeskunnan perustamia ja johtamia, vaikka nykyisin suuresti muuttuneiden olosuhteiden vallitessa on pakko keksiä tärkeimpien periaatteiden uusia soveltamistapoja. Vakaan yhteiskunnan perustuksena tulee olla veljeys. Jokaisella ihmisellä tarve on onnellisuuden sekä hänen kehitykselleen suotuisat olosuhteet, ja yhteiskunnan velvollisuus on luoda sellainen ympäristö, jossa ne voivat toteutua.

Ihmisen syntyminen järjestettyyn yhteiskuntaan antaa hänelle määrätyt oikeudet sekä yhteiskunnalle määrätyt velvollisuudet – lapsen oikeudet vanhempiinsa nähden ja

vanhempien velvollisuudet lasta kohtaan. Nämä nuorempien luonnolliset ja asialliset oikeudet vanhempiin nähden on vääristetty hyökkääväksi opiksi ”oikeuksista”. Kaikilla eläimillä, lapsilla, sairailta, oppimattomilla, avuttomilla, on oikeuksia – oikeus saada ystävällistä kohtelua, suojelua, ravintoa, oppia, turvaa. Vahvoilla, täysi-ikäisillä on puolestaan ainoastaan velvollisuuksia.

Järjestetty yhteiskunta on olemassa jäsentensä onnea ja hyvinvointia varten, ja missä se ei takaa niitä, se on tosiasiallisesti tuomittu. ”Hallitus on olemassa ainoastaan hallittavien hyväksi”. Näin sanoi Pythagoras saarnatessaan Tauromenionin vuorella, ja nuo sanat ovat kaikuneet kautta vuosisatojen ja tulleet niiden tunnussanaksi, jotka etsivät yhteiskunnallisten olosuhteiden parannusta. Ainoastaan etsittäessä ja turvattaessa hallittavien parasta valtio ansaitsee sen kaunopuheisen kuvauksen, jolla tuo suuri kreikkalainen opettaja lopetti erään puheensa Naksoksen kreikkalaiselle siirtokunnalle, jonka asukkaat olivat kokoontuneet vuorelle hänen ympärilleen:

”Kuunnelkaa, lapset, mitä valtion tulisi olla kunnon kansalaiselle. Se on enemmän kuin isä tai äiti, se on enemmän kuin mies tai vaimo, se on enemmän kuin lapsi tai ys-

tävä. Valtio on kaikkien isä ja äiti, se on miehen vaimo ja vaimon mies. Perhe on hyvä, ja hyvä on miehen ilo vaimostaan ja pojastaan. Mutta suurempi on valtio, joka on kaikkien suojelija, jota ilman koti olisi autio ja hävitetty. Kallis on kunnan miehelle sen naisen kunnia, joka synnytti hänet; kallis on sen vaimon kunnia, jonka lapset riippuvat kiinni hänen polvissaan. Mutta kalliimpi tulisi olla sen valtion kunnian, joka turvaa vaimon ja lapsen. Valtio on se, josta riippuu kaikki, mikä tekee elämäne onnelliseksi ja joka antaa teille kauneutta ja turvallisuutta. Valtiossa on saatu aikaan taiteet, jotka erottavat ihmisen barbaarista. Jos hyvä mies kuolee ilolla kotilieden puolesta, paljon suuremmalla ilolla olisi hänen kuoltava valtion puolesta.”

Pythagoraasta on tullut Mestari K. H., hyvin tunnettu Teosofisen Seuran yhteydessä, ja hän ilmaisee teosofisen valtion ihanteen, joka on alamaistensa isä-äiti ja kaikkien suojelija.

Valtion, järjestetyn yhteiskunnan, velvollisuus on taata jokaiselle jäsenelleen ainakin välttämätön määrä hyvinvointia – ravintoa, vaatetusta, suojaa, kasvatusta, vapaa-aikaa – joka suo jokaiselle mahdollisuuden kehittää niitä kykyjä, jotka hän toi mukanaan maailmaan. Ei ole välttämätöntä,

että on olemassa kurjuutta ja köyhyyttä, liikarositusta ja joutoajan puutetta vailla mukavuuksia ja iloja. Ihmisaivot ovat kyllin viisaat suunnittelemaan sellaisen yhteiskuntajärjestelmän, jossa jokaisella kansalaisella on onnellinen elämä; ainoat esteet ovat itsekkyyks sekä tahdon puute. Se toteutettiin kauan sitten ”Vihittyjen Kuninkaiden” aikana; Kuninkaiden, jotka hallitsivat Kultaisen Portin kaupungissa ja Perussa. Se toteutettiin kuningas Ramatsandran aikana, kuten voidaan lukea Ramajanassa. Se oli toteutettu, kun Manu hallitsi Sillan (Bridge'n) kaupunkia.²⁷ Mutta se on suunniteltava viisaudella, ei tietämättömyydellä, sekä saattava aikaan rakkaudella ja ylempien uhrautumisella eikä alempien kapinan avulla. Roskajoukko voi tehdä vallankumouksen mutta ei muodostaa valtiota.

UUDEN JÄRJESTELMÄN PERUSTEET

Vedoten menneisyyden tutkimukseen teosofia voi esittää määrättyjä perusteita, joita asioista perillä olevat ja ko-

²⁷ Lukijalle suuresti mielenkiintoista ja arvokasta saattaisi olla tutustua Manu'n viisaaseen johtoon Bhagavan Das'in teoksessa *Science of Social Organisation* (Yhteiskunnallinen järjestely tieteenä).

keneet voivat eritellä ja kehittää yksityiskohtaisesti. Nuo perusteet tarkoittavat, että hallituksen tulisi olla vanhempien, so. viisaampien, eniten kokeneiden ja siveellisesti parhaiden käsissä, että kyvykkyys ja voima velvoittavat palvelemaan, että vapaus on onneksi vain sivistyneelle ja itsensä hillitsevälle ja että niin kauan kuin joku on tietämätön eikä hillitse itseään, hänellä ei saisi olla mitään osuutta muiden hallitsemisessa ja hän saisi nauttia vain sellaista vapautta, joka on sopusoinnussa yhteiskunnan kanssa, että sellaisen elämä olisi tehtävä niin onnelliseksi ja hyödylliseksi kuin mahdollista kurin alaisena, kunnes hän on kykenevä huolehtimaan itsestään niin, että hän edistyy kehityksessään, että yhteistyö ja keskinäinen avunanto olisi asetettava kilpailun ja keskinäisen taistelun sijaan, niin että mitä vähemmän sisäisiä mahdollisuuksia jollakulla on itsessään, sitä enemmän olisi yhteiskunnan tarjottava hänelle keinoja ulkonaiseen viihtyisyyteen.

EHDOTUKSIA

Seuraavat ehdotukset ovat oman tutkimukseni tuloksia siitä, mitä on tehty ennen, ja omia ajatuksiani nykyisistä

olosuhteista. Ne ovat vain ehdotuksia, ja monet teosofit voivat olla niistä eri mieltä. Ainoa haluni on osoittaa suunta muutoksille, jotka ovat sopusoinnussa teosofisten aatteiden kanssa. Veljeys vaatii ehdottomasti perusteellisia yhteiskunnallisia muutoksia, ja ilmenevän levottomuuden nopea lisääntyminen, jonka oikeuttavat niiden yhteiskuntaluokkien olosuhteet, jotka elävät ruumiillisesta työstä, aiheuttaa väistämättä ennen pitkää muutoksen. Ainoa kysymys on, saadaanko tuo muutos aikaan selväkatseisella viisaudella vaiko sokealla kärsimyksellä. Nykyisin yhteiskunta yrittää jälkimmäistä menetelmää.

Maata olisi käytettävä pitämään yllä: 1) hallitsijaa, hänen neuvonantajiaan, eri asteisia virkailijoita, oikeuslaitosta, sisäistä järjestystä ja kansallista puolustusta; 2) uskontoa, kasvatusta, ajanvietettä, eläkkeitä sekä sairaiden hoitoa; 3) kaikkia, jotka eivät kuulu luokkaan 1 ja 2 ja jotka saavat elatuksensa tuotantoon ja jakeluun kuuluvasta ruumiillisesta työstä.

Opiskelun, niin vapaan kuin yleisen, tulisi olla ainoaa työtä 7–21 ikävuoden välisenä aikana, niin että molempaa sukupuolta olevat nuoret saavuttaessaan kypsyysikänsä miehenä ja naisena kykenisivät olemaan kunnollisia ja hyödyll-

lisiä kansalaisia, joiden kyvyt ovat niin kehittyneet, että he pystyvät viettämään kunniallista, hyvin toimeentulevaa ja arvokasta elämää.

Työteliäs elämä – ja kaikkien tulisi työskennellä jossakin noista kolmesta osastosta – kestäisi 21:stä 50:n vuoden ikään, ellei huomattaisi, että lyhempi kausi olisi riittävä pitämään hyvinvointia yllä. Loppuelämänsä aikana kansalaisen olisi saatava eläke työvuosiensa tuloksena, siis takaisinmaksuna, ei lahjana; ja hänen tulisi olla vapaa antautumaan mihin hyvänsä häntä miellyttävään harrastukseen.

Tuotanto ja jakelu olisi järjestettävä sellaisten, jotka nyt hankkivat suuria, niin yleisiksi tulleita omaisuuksia. Sen jälkeen, kun sekä tuotantoon että jakeluun osallistuneet olisivat saaneet täyden palkkionsa, ylijäämä voitosta kuuluisi ryhmille 1 ja 2, etupäässä jälkimmäiselle. Teollisuus olisi järjestettävä sen aatteen mukaan, että työläisille koituisi niin vähän räsitystä kuin mahdollista terveellisten olosuhteiden vallitessa sekä korvaamalla ihmisvoimat koneiden avulla epämiellyttävissä ja vaarallisissa töissä – kuten kaivos- ja vesijohtotöissä. Missä epämiellyttävät työmuodot ovat välttämättömiä yhteiskunnan hyvinvoinnille, siellä työaika olisi lyhennettävä suhteessa tehtävän vastenmieli-

syyteen, ilman että palkka siitä pienenesi. Jotta esimerkiksi kadunlakaisijan eläisi inhimillistä elämää, niin hänen työstään on mahdollisimman paljon suoritettava koneellisesti, hänen päivätyönsä tulisi olla hyvin lyhyt, hänen palkkansa hyvä, koska yhteiskunnan terveys on hänestä riippuvainen, ja virkistystä – osaksi sivistävää ja opettavaa, osaksi pelkätään huvittavaa – tulisi olla helposti hänen saatavillaan. Hän on luonnon toimiva käsi, joka auttaa sitä sen alituisessa tehtävässä: muuttaa kaikki likainen ja vaarallinen uuden elämän ja uuden kauneuden lähteeksi. Häntä ei olisi, kuten jo mainittiin, pidettävä raatajana vaan Jumalan työtoverina. Sanotaan, että hän on raaka ja epämiellyttävä? Sitä suurempi häpeä meille, hienostuneille ja miellyttävälle, jotka hyödyimme hänen työstään ja olemme tehneet hänestä sen, mikä hän on, itsekkyydessämme ja välinpitämättömyydessämme.

Jälleensyntymisoppi, sovellettuna kasvatukseen, saa meidät näkemään lapsessa minän (egon), joka on tullut meidän hoiviimme ruumiinsa kasvun ajaksi, jotta auttaisimme sen valmentamisessa siihen tarkoitukseen, jota varten hän on tullut takaisin maan päälle. Myöntäessämme, että itse egossa on kätkeytynä kaikki edellisissä elämissä

hankitut kyvyt ja että niiden siemenet on istutettu uuteen älyruumiiseen, me tunnustamme Platonin kuuluisan lauseen täyden totuuden: ”Kaikki tieto on muistamista” – ja yritämme saada egosta esiin sen, mitä se tietää, niin että ego kiihottaisi orastavia älyn kykyjä sekä vaikuttaisi siten joustaviin aivoihin.

Me emme pidä lasta meille kuuluvana, vanhemmille tai opettajille, vaan egolle, ja me katsomme velvollisuudeksemme auttaa tuota egoa saamaan ruumiinsa täysin haltuunsa, toiminnalla ulkoapäin, sen toimiessa sisältäpäin, sekä ottamalla huomioon jokaisen sen antaman merkin parhaana kehityksen suuntana ja edistyksen helpoimpana tienä. Me annamme lapselle mitä suurimman vapauden, joka sopii sen fyysiselle, siveelliselle ja älylliselle turvallisuudelle, ja koetamme kaikessa ymmärtää ja auttaa pakottamisen sijaan. Näiden periaatteiden yksityiskohtaisesta soveltamisesta voidaan lukea Alcyonen erinomaisessa kirjassa *Kasvatus ja palveleminen*.

Jälleensyntyminen sovellettuna rikollisten ja sen kehittymättömän luokan kohteluun, joka on aina rikollisuuden rajalla, johtaa täysin toisenlaiseen menettelytapaan, kuin mikä on käytössä meidän nykyisessä yhteiskunnassamme,

joka jättää heille täydellisen vapauden tehdä, mitä mielivät, rankaisee heitä, kun he tekevät jonkin suoranaisen rikoksen, päästää heidät jälleen vapauteen vaihtelevan pitkän vankeuden jälkeen ja suo heille siten vuoroin vapautta ja vuoroin vankeutta täynnä olevan elämän tehden heistä tottuneita rikollisia sekä jättäen heidät vihdoin ”jumalallisen armon” huostaan sitten kun ihminen on epäonnistunut saamaan heissä mitään hyvää aikaan. (Seuraavassa on esitetty rikollisen suoranaisten käsittely sellaisena, kuin hän on. Toivottavasti voimme myöhemmin poistaa tämän tyyppin.)

Jälleensyntymisen valossa minä näen, että synnyntäin rikollinen on villi-ihminen, joka tullut luoksemme kuin kouluun, ja että meidän tehtävämme on kohdella häntä kuin älyllisesti ja siveellisesti kehittymätöntä pienokaista, jollainen hän on, sekä estää hänessä oleva villipeto tekemästä vahinkoa. Tällaiset sekä heidän yläpuolellaan oleva melkein rikollinen luokka on tunnettavissa jo syntymästään asti ja heidät olisi eristettävä pieniin, erityisiin kouluihin ja annettava heille sellaista alkeisopetusta, kuin he voivat sulttaa, sekä kohdeltava heitä ystävällisesti ja horjumattomasti. Heillä tulisi olla monenlaisia leikkejä, ja heille olisi

opetettava yksinkertaista ruumiillista työtä. Opettajien noissa kouluissa tulisi olla vapaaehtoisia ylemmistä yhteiskuntaluokista, halukkaita opettamaan ja leikkimään näiden poikien kanssa sekä kykeneviä herättämään heissä ihailua, kiintymystä ja uskollisuutta, joka synnyttäisi tottelevaisuutta.

Poikien täytyy saada olla sellaisten kanssa, jotka ovat huomattavasti heitä etevämpiä, mikäli tällainen on toteutettavissa. Näistä kouluista heidät tulisi lähettää pieniin siirtokuntiin, vilkkaisiin, miellyttäviin kyliin, missä on myymälöitä, leikkikenttä, musiikkisali ja ravintola ja missä johtajina on sellaisia miehiä kuin edellä mainittiin; heillä tulisi olla kaikkea, mikä tekee elämän miellyttäväksi, paitsi vapautta tehdä elämää vahingolliseksi ja kurjaksi. Tällaiset siirtokunnat varustaisivat työläisiä kaikkea ruumiillista työtä varten – sellaista kuin ovat kaivostyö, teiden rakentaminen, kuljetus, katujen puhtaanapito ym. – jolloin kunnollinen väki, jota nyt käytetään niihin töihin, vapautuisi arvokkaampiin tehtäviin. Jotkut, synnynnäiset tai rikolliset raaikalaiset – jäisivät edelleen koko elämänsä ajaksi tämän ystävällisen huolenpidon alaisiksi, mutta he jättäisivät elämän vähemmän brutaaleina kuin mitä olivat tullessaan tähän

maailmaan.

Jotkut taas olisivat vastaanottavia hoidolle ja saavuttaisivat riittävästi ahkeruutta sekä itsehillintää voidakseen päästä vihdoinkin vapauteen. Suurimmat vaikeudet aiheuttaisi synnynnäinen huliganismi ja laiskuus, sillä rikollinen on tyhjäntoimittaja, kykenemätön jatkuvaan ahkeruuteen. Koulu tekisi voitavansa hänen parantamiseksi, ja hänelle tehtäisiin oikein toimiminen hauskaksi, sitä vastoin raa-kuus ja laiskana oleminen tulisi ikäväksi; ”joka ei työtä tee, ei hänen syömänkään pidä” on terveellinen sääntö, sillä ravinto saadaan työstä, ja sille joka työhön kykenevänä kieltäytyy tekemästä työtä, ei ole mitään oikeutta liioin syömiseen. Jokaisen tunnin työstä olisi annettava kuitti, joka voitaisiin liikkeissä ja ravintoloissa vaihtaa elämän välttämättömiin tarpeisiin, ja mies voisi tehdä niin paljon tai niin vähän, kuin häntä haluttaa. Vastaava määrä elämän tarpeita ja nautintoja riippuisi hänen omasta valinnastaan. Tässä voidaan vain osoittaa suuntaviivat tämän kysymyksen ratkaisemiseksi, ja samanlaisia menetelmiä voitaisiin myös käyttää *mutatis mutandis* vastaavanlaisten tyttöjen ja naisten suhteen.

Karma sovellettuna köyhälistökortteleihin näyttäisi, et-

tä ne ovat magneetteja ruumiillistuvien henkien alhaisimmille tyypeille. Meidän viisautemme vaatisi – kuten on velvollisuutemme – päästä näistä saastaisista paikoista, jotka vetävät puoleensa ainoastaan vähiten toivottua joukkoa. Teosofian valossa on vanhempien velvollisuus suunnitella ja vähitellen rakentaa kaupunkeja säädyllisine asuntoineen sopivan välimatkan päähän toisistaan, ja näihin kaupunkeihin olisi siirrettävä köyhälistökortteleiden asukit. Nuo myrkylliset paikat olisi hävitettävä ja hajotettava ja itse maasukupolvien saastan tahraamana olisi muokattava puutarhoiksi. Tuo saasta olisi siten muuttuva puiksi ja kukkasiksi, sitä vastoin uusien talojen rakentaminen sellaiselle maaperälle on tautien istuttamista.

Sitä paitsi kauneutta on tavoiteltava, sillä – kuten sanottu osassa II – se on kaikille kuuluva elämän välttämättömyys, ei mikään ylellisyys vain harvoja varten. Kauneus jalostaa ja sivistää ja toistuu niiden ulkomuodossa ja tavoissa, jotka elävät sen vaikutuksen alaisina. Kauneus puvuissa, kodeissa ja kaupungeissa on kehitysvoimana huutava tarve. Ei ole merkityksetöntä, että ennen tätä koneellisuuden aikakautta, kun luonnollinen kauneus ympäröi vielä ihmisiä enemmän kuin nykyisin, jokaisen kansanluokan käyttämät

puvut olivat kauniit, kuten ne ovat vieläkin idässä. Ihmiselle on luonnollista koettaa ilmaista itseään kauneuden avulla. Ainoastaan poiketessaan kauas luonnosta hän hyväksyy välinpitämättömästi rumuuden puvussa ja ympäristössään. Verratkaa meidän köyhälistökortteleissamme nähtyjä pukuja niihin, joita nähdään intialaisessa kylässä. Voitaisiin kirjoittaa laajoja teoksia tästä aiheesta, teosofian soveltamisesta elämään, mutta näiden mahdollisuuksien rajoissa edellä olevan täytynee riittää.

VI

Eräitä yksityiskohtia järjestelmistä ja maailmoista

Osassa III on esitetty perusaate hengen ja aineen välistä suhteesta. Lienee mielenkiintoista tarkastella lähemmin eräitä yksityiskohtia. On mahdollista havaita, että meidän aurinkojärjestelmässämme kaikkiallinen eetteri – ja otaksuttavasti myös muualla, koska sellaisia järjestelmiä on paljon – sisältää lukemattomia kuplia, aivan samanlaisia näöltään kuin veden sisällä ilmaantuvat kuplat, tyhjiä tiloja, ainoastaan ympäröivän veden piirittäminä. Ilmassa leijaileva saippuakupla on vähäinen osa ilmaa sitä ympäröivän saippuavesikalvon sisällä. Mutta kuplat vedessä ovat pienen pieniä osia ilmaa vesimassan sisällä, eikä niillä ole rajoitettavaa kalvoa; ne on säilyttänyt kuplina sen veden paine, jossa ne ovat. Ne ovat ”reikiä eetterissä” eli – kuten H. P. Blavatsky kauan sitten on niitä nimittänyt – ”reikiä avaruudessa”, ja hän sanoi, että niitä oli aikaansaanut ”Fohat”, korkeimman Logoksen voima. Muinaiset kirjat puhuvat niin

ikään ”Suuresta Hengityksestä” niiden aiheuttajana. Tämä analogia on ilmeinen, koska hengittämällä voidaan saada aikaan kuplia vedessä.

Mr. Leadbeaterin²⁸ mainitsema ranskalainen tiedemies sanoo: ”Ei ole olemassa mitään ainetta, ei ole muuta kuin reikiä eetterissä.” Näiden reikien kasautumisesta on muodostunut kaikki se, mitä me sanomme aineeksi.

ENSIMMÄISEN ELÄMÄNAALLON MUODOSTAMAT ATOMIT

Yhden Aurinkojärjestelmän Logos sisältää valtavan alueen kuplia täynnä olevaa eetteriä muodostaen siten piirin Älä-astu-yli. Nuo kuplat ovat näkyviä kolmannen eli henkisen piirin katseelle, ja voidaan nähdä, miten Hän pannaee liikkeelle valtavan voimapyörteen, joka lakaisee nuo kuplat yhteen suureksi massaksi. Logoksen kolmas aspekti on luova ja sen kautta Hän lähettää liikkeelle ensimmäisen Elämänaallon, niin kuin sitä nimitetään, joka muodostaa kuplat atomeiksi, myöhemmin yhdistettyinä molekyyleiksi

²⁸ *A textbook on Theosophy*, s. 27.

sekä rakentaa nämä lopulta kuudeksi tunnetuksi ryhmäksi, jotka fyysisessä maailmassa ovat ns. aliatominen, ylieetterinen, eetterinen, kaasumainen, nestemäinen ja kiinteä.

Nämä alkuperäiset erilliset kuplat muodostavat jumalallisen piirin aineen, kun taas monadinen piiri on rakentunut kuplien atomeiksi liittyneistä ryhmistä, jotka on muodostanut luovasta ajatuksesta johtuvan elämänaallon impulssi saaden aikaan pienen pieniä pyörteitä, joista jokainen sisältää 49 kuplaa. Täten on muodostunut kaksi toisensa läpäisevää maailmaa, jumalallinen ja monadinen, edellinen pelkistä kuplista, jälkimmäinen sellaisista, jotka ovat yhtyneet atomeiksi – jokaisen atomin ollessa koottu 49 kuplasta. Elämänaallon toinen impulssi eristää joukon näitä 49-atomisia kuplia, jakaa ne pyörteisiin, joista jokainen sisältää 492 kuplaa = henkisen maailman atomi. Kolmas impulssi eristää joukon näitä kaikista muista ja jakaa ne jälleen pyörteisiin, joista jokainen sisältää 493 kuplaa = sisänäkemyksen maailman atomi. Neljäs impulssi tuottaa samoin ajatusmaailman atomit jokaisen sisältäessä 494 kuplaa. Viides tuottaa astraalimaailman atomit sisältäen jokainen 495 kuplaa. Kuudes muodostaa fyysisen maailman atomit sisältäen jokainen 498 kuplaa. Näin ovat muo-

dostuneet seitsemää eri lajia olevat, toisensa läpäisevät piirit, joista jokainen laji on sen maailman atomien perusta, joka on muodostunut kokonaan omien erityislaatuisten atomien yhtymisestä. Kun tämä atomien jakso oli valmis, lähetettiin seitsemäs impulssi, ja tämä muodosti atomiryhmiä, valtavan määrän erilaisia yhtymiä. Nämä jälleen joutuivat uusiin suhteisiin keskenään monien aikakausien kuluessa, kestäen käsittämättömän pitkän ajan. Sen ajan kuluessa hehkuva tähtisumu vähitellen jäähtyi ja hajosi vihdoinkin keskusaurinkoksi, eri planeettojen kiertäessä sen ympäri. Tämä on Aurinko-Logoksen Luovan Aspektin valtava työ, ”Jumalan Hengen”, joka ”liikkui vetten päällä” – eetterin päällä – se pyörivän röykkiön akseli, joka kirnusi valtamerta, jotta siitä nousisi eläviä olentoja.

ATOMIEN JA TAJUNNAN VÄLINEN SUHDE

Atomien muodostumisessa On eräs mielenkiintoinen kohta, jota ei tule jättää huomioon ottamatta: Logoksen Elämä on atomissa kiertävä voima, joka pitää eri osat koossa. Tämä Elämä antaa atomille määrätyn ominaisuuden, sille ominaisen luonteen, joka on erityislaatuista jumalallis-

ta Tajuntaa, josta hindulainen sanoo ”tattvaksi”. ”Tat” (englanninkielessä ”that” = se) on kunnioittava ilmaisu jumalalliselle Olennolle ja ”Tattva” ilmaisee ”Jumaluutta” eli ”Jumalallista luontoa”. Jokaisella atomilla on siten ”Jumaluutensa”. Atomin värähtelymitta – Logoksen Tahdon määräämä – on ”tanmatra”, ”Tatin mitta”. Se on atomin akselit²⁹, Logoksen ajatusvoiman viivat, kulman erilaisuus, josta riippuu värähtelyn määräytyissä rajoissa sen ulkonainen muoto. Jokaisella atomin eri laadulla on oma erityinen tehtävänsä, sillä tajunnantilat, jotka Logos on ilmentänyt universumissaan – mitä Hän on sen ulkopuolella, ei kukaan, paitsi Hänen vertaisensa, voi ilmaista – ovat laadultaan, vaikka eivät suuruudeltaan, yhtäläiset kuin ovat tajunnantilat ihmisessä, Hänen kunniansa heikossa kuvassa. Se on siis Hänen atomissa oleva tajuntansa, joka vastaa meidän tajuntaamme aste asteelta, jolloin atomin aine heijastaa uskollisesti jokaista astetta värähtelyjen aallonpituudessa. Siten henkisen maailman atomi värähtelee vastauksena Hengen muodoille – Hengen ollessa sen elämä. Si-

²⁹ Kuten kristallien akselit. Ne ovat ”kuviteltuja” viivoja; mutta mielikuvitus on luova voima, ja nämä viivat hallitsevat kristallin muotoa vaikka ovatkin ”olemattomat”.

sänäkemyksen atomi värähtelee sisänäkemyksen muodoille samanlaisesta syystä, ajatusmaailman atomi älyn muodoille, ja tunnemaailman atomi tunteen ja intohimon muodoille sekä fyysisen maailman atomi elollisuuden muodoille – kaikki samanlaisista syistä. Jokaiseen tajunnanmuutokseen kaikissa näissä tiloissa vastaa heti värähtelymuutos vastaavassa aineessa. Jokaiseen aineessa tapahtuneeseen värähtelyyn vastaa muutos tajunnan vastaavassa tilassa. Esimerkiksi kaikki tunne- eli astraalipiirin aine on muodostettu kokoon atomeista, joissa elämä on tunnetta ja joiden värähtelymitta on suhteessa tunteeseen ilmaisten ja vastaten sitä. Tajunta panee koko valtavan asteikon tunteita, intohimoja ja haluja toimimaan tässä aineessa ja pelkkää intohimoa ja halua vain tässä aineessa, kun tunne on sekoitus intohimosta ja ajatuksesta, silloin sekoittuu osa ajatusainetta tunteen ilmaukseen. Älyllisen piirin aine on koottu samalla tavoin ajatuksen kanssa yhdistetyistä atomeista. Elämä on järkeä, sen värähtelymitta on suhteessa ajatukseen ilmaisten ja vastaten sitä. Niin kuin fyysisessä aineessa äänten kantavuus on riippuvainen määrätyistä värähtelyluvuista ja värien voimakkuus toisista, ajatuksia ja tunteita voi ilmaista vain aine, joka värähtelee määrätyissä rajoissa.

KETJUT

Kun tämä osa toiminnasta on edennyt riittävästi, niin että Aurinkojärjestelmässä olisi mahdollisuus planeetoille, muodostuu sarja kuusine palloineen, jotka ovat eri tiheysasteista ainetta yhteydessä jokaisen planeetan kanssa: siis on, itse planeetta mukaan luettuna, seitsemän palloa. Tällaista sarjaa sanotaan ketjuksi, ja kehityksensä aikana se läpikäy seitsemän vaihetta eli elämää; siten on seitsemän perättäistä ketjua ja tämä täydellinen sarja on yksi kehitysjärjestelmä, ja sitä johtaa mahtava henkinen Äly, teosofien nimittämä ”Seitsemän ketjun Hallitsija”³⁰. Sellaisia on meidän Aurinkojärjestelmässämme kymmenen mutta ilmenneinä vain seitsemän, joita hallitsee ”seitsemän Henkeä Jumalan valtaistuimen edessä”, kuten on mainittu ”Johanneksen Ilmestyksessä”. Ne ovat eri kehitysasteella, jonka määrää se aineen piiri, jossa ovat niiden alimmat pallot. Siten Neptunus- ja Maa-ketjussa on kussakin kolme fyysistä palloa, sillä ne ovat molemmat laskeutuneet syvimmälle aineeseen ollen näin keskimmaisessä eli neljännessä kehi-

³⁰ Myös nimeltä Planeetta-Logos, mutta se nimi aiheuttaa sekaannusta.

tysvaiheessaan. Maaketjun seitsemään palloon kuuluvat Mars, Maa ja Merkurius, Neptunuksen ketjuun Neptunus ja sen kaksi satelliittia.

Niiden, jotka ovat kiinnostuneet teosofian tästä aiheesta, on tutkittava laajempia teoksia, sillä aihe on luonnollisesti varsin monimutkainen.

TOISEN ELÄMÄNAALLON MUODOSTAMIA MUOTOJA

Tarkastelkaamme omaa ketjuamme. Kehitys kiertää ketjun ympäri seitsemän kertaa ja jokaista jaksoa sanotaan kierrokseksi. Kehittävää voimaa sanotaan toiseksi Elämän-aalloksi, ja siinä on se elämä, jonka Logos on lähettänyt Viisauden toisen aspektinsa – tuon kaksinaisen aspektin Tiedon Rakkauden – avulla. Ylimalkaan tämä Elämänaalto laskeutuu aineen piirien kautta aiheuttaen yhä lisääntyvää erilaistumista ja palaa sitten takaisin saaden aikaan eheytyksen jälleen ykseyteen. Sen ensimmäisenä tehtävänä on antaa aineelle määrättyjä ominaisuuksia niin, että se soveltuu aineeksi eri ruumiille. Se valautuu kolmeen hienommanlaatuiseen aineeseen, jotka muodostavat ylemmän

elementaalipiirin. Näin aine yhtyneenä toisen Elämänaallon kanssa on atomisena ”monadinen olemus”, koska se on sopiva käytettäväksi korvaamaan pysyviä atomeja monadeille³¹; ei-atomisena, so. molekyyllisenä, ainetta sanotaan ”elementaaliseksi”. Tämä nimitys on lainattu keskiajan okkultistien kirjoituksista. He antoivat sen nimityksen aineelle, josta oli muodostettu luonnonhenkien ruumiit, sillä he puhuivat ”elementaaleista” jakaen ne eri luokkiin: ilman, tulen, veden ja maan ”elementaaleihin”; älytason kolme ylempää astetta ovat äyllisenä elementaaliolemuspuolena ”ensimmäinen elementaalikunta”. Kaikilla siitä muodostuvilla astraalisilla ”ajatusmuodoilla” sekä suurella ja loistavalla Enkelien joukolla – ei-fyysisillä (ruumiittomilla) deevoilla – on ruumiit tästä aineesta. Älytason neljä alempaa, toisen Elämänaallon täyttämää astetta muodostavat ”toisen elementaalikunnan”; siitä on alempien Enkelien – Muoto-deevojen – ruumiit. Kun Elämänaalto saapuu astraalimaan, niin atomisesta aineesta tulee astraali-monadinen olemuspuoli ja molekyyllisestä aineesta astraalielementaalinen olemuspuoli, ”kolmas elementaalikunta”; alimpien Enkelien – himo-Deevojen – sekä hyvin monien

³¹ Ks. Osa I.

luonnonhenkien ruumiit ovat tästä kokoonpannut.

Elämänaalto saapuu fyysiseen maailmaan ja suorittaa asiaan kuuluvan tehtävänsä; alempien luonnonhenkien, keijukaisten, menninkäisten ja muiden sellaisten ruumiit ovat siten käytetystä aineesta. Kivikunta on tiheyden käännekohta; siinä tapahtuu Elämänaallon toiminnasta toinen osa, kasvien, eläinten ja nyt alenevalla kaarella olevien ihmisten ruumiiden rakentaminen. Astraali- ja mentaali-ruumis on myös rakennettu elementaalisesta olemuspuolesta tällä alenevalla kaarella. Tästä johtuu se ristiriita, joka syntyy usein itse ihmisen elämän ja hänen ruumiissaan olevan aineen elämän välillä. Jälkimmäinen painaa alaspäin etsien yhä karkeampaa ilmennystä sekä yhä jyrkempää erilaistumista. Edellinen pyrkii ylöspäin ja etsii ykseyttä. Paaveli huudahtaa niin luonnollisesti tästä ristiriidasta: ”Minä löydän toisen lain jäsenissäni, joka sotii minun sieluni lakia vastaan ja saattaa minut jäsenissäni olevan synnin lain vankeuteen”. Ihmisen on alistettava ”lihansa”, sillä sen elämä on kehitykseltään alenevalla kaarella alaspäinen, ja hänen elämänsä on kehitykseltään nousevalla kaarella ylöspäinen seuraten sen tietä Hengen toteuttamiseen.

MONADIN SAAPUMINEN KOLMANNEN ELÄMÄNAALLON MUKANA

Hetki, jolloin ihminen lopullisesti ”yksilöityy”, koittaa, kun monadi ja sen säde – Henki, Intuitio ja Äly – joka on hautonut toisen Elämänaallon sylissä kehittyviä muotoja, leimahtaa alaspäin kohtaamaan kehittyvän, ruumiillistuneen elämän, ja kun syyruumis on muodostunut ensimmäisen elementaalikunnan aineesta mentaalitason ylempillä asteilla. Inhimilliset monadit ovat myös syntyneet jumalallisen virran, ”kolmannen Elämänaallon” mukana, joka saapuu Logoksesta Hänen ensimmäisen aspektinsa välityksellä. Huomaamme siis, että Logos lähettää elämäänsään kolme valtavaa aaltoa kolmen perättäisen aspektinsa välityksellä: ensimmäinen muovaa ja elävöittää aineen; toinen jakaa ominaisuudet ja luo muodot; kolmas tuo alas inhimillisen monadin yhtymään toisen aspektin valmistamisen muotojen kanssa.

JUURIRODUT JA ALARODUT

Meidän on nyt rajoitettava huomiomme omaan maa-

ilmaamme. Kehitys on kiittänyt kolme kertaa niiden pallo-ryhmien ympäri, joista meidän maapallomme on kaikkein kiintein – kolme kierrosta on takanamme. Neljäs on saavuttanut jo meidän maamme, joka on nyt kehittymässä sen vaikutuksen alaisena. Kivennäiset, kasvit, eläimet, ihmiset – kaikki kehittyvät yhdessä, mutta rajoitumme ehkä vain ihmisiin. Seitsemän eri perustyyppiä kehittyy maapallolla sen elämän tällä asteella. Teosofit nimittävät niitä juuriroduiksi, ja jokaisella niillä on oma erityinen ”mantereensa” eli määrätty maa-alueensa.

Kaksi ensimmäistä juurirotua on jo hävinnyt. Kolmanesta, lemuralaisesta, joka kukoisti Lemurian mantereella – joka nyt on melkein kokonaan Tyynen Meren alla – on jäljellä vain pieni jäännös; neekerit ovat sen jälkeläisiä sekaavioliitoista. Neljäs, atlantislainen, levisi yli koko maapallon Atlantis-mantereelta, joka yhdisti Länsi-Euroopan ja Afrikan Itä-Amerikan kanssa; se loi erään mahtavimmista kulttuureista, minkä maailma on tuntenut, ja pääosa maailman asukkaista kuuluu edelleen siihen. Viides, arjalainen, johtaa ihmiskuntaa nykyisin.

Kuudes on tulevaisuuden helmassa, mutta sille kuuluva mantere on alkanut muodostua ja tulee suunnilleen otta-

maan haltuunsa lemuralaisen alan. Pohjoisella Tyynellä Merellä nyt ilmestyneet saaret merkitsevät alkua toiminnasta, joka on vaativa satoja tuhansia vuosia täytyäkseen. Seitsemäs on kaukana tulevaisuudessa.

Jokainen juurirotu jakautuu seitsemään alarotuun. Neljännessä juurirodussa oli rmoahalilainen, tolteekkilainen, turanialainen, seemiläinen, akkadilainen ja mongolilainen alarotu. Viides juurirotu on toistaiseksi ilmentänyt viisi alarotua: hindulaisen, arabialaisen, iranilaisen, kelttiläisen ja teutonilaisen; kuudes alarotu on alkanut näyttäytyä USA:ssa.

Jokaisella juurirodulla on tyyppinsä muodostajana ja kehityksen valvojana Suuri Manu-niminen Olento; nimi on johdettu sanasta *man* – ajatella – joka on juuri sanoille ”man” (mies), ”homme” (ihminen) jne. Manu on *ihminen*, juurirodun tyypillinen ihminen. Eri rotutyypit voidaan ehkä huomata, kun asetetaan rinnakkain musta, mongoli ja arjalainen. Alarodun eroavaisuuksia ilmentää esim. saksalainen ja italialainen. Voidaan huomata, että tässä avautuvat tutkimukselle valtavat alat – erityisen mielenkiintoiset, vaikka eivät olekaan välittömästi yhteydessä inhimillisen onnen ja menestyksen kanssa.

VII

Teosofinen seura

Teosofisen Seuran perustivat 1875 venäläinen Helena Petrovna Blavatsky ja amerikkalainen Henry Steel Olcott. Edellinen antoi seuralle laajan okkultisen tietonsa sekä täydellisen uhrautuvaisuutensa. Hän kuului venäläisen ylhäisön varakkaaseen sukuun. Jälkimmäinen oli harvinainen organisaattori. Tätä kykyä oli jo koeteltu hänen maalleen tekemissä palveluksissa sisällissodan aikana. Heidän julistaessaan jälleen ikivanhaa viisautta nykymaailmassa heitä kohtasi aluksi pilkan ja halveksimisen pyörremyrsky. Nyt nuo aatteet ovat levinneet jokaiseen sivistysmaahan, ja voitaneen sanoa ilman pelkoa vastaväitteestä, että ne nykyisin vaikuttavat koko ajatusmaailmaan.

T. S:n perusta on hieman erikoinen; ainoastaan yksi asia on sitova jokaiselle jäsenelle – yleisen veljeyden hyväksyminen.

Seuran tehtävät ovat:

I Muodostaa ihmiskunnan yleisen veljeyden ydin huo-

limatta rodun, uskontunnustuksen, sukupuolen taikka ihonvärin eroavaisuudesta.

II Antaa virikettä vertailevan uskontotieteen, filosofian ja luonnontieteiden tutkimiseen.

III Tutkia selvittämättömiä luonnonlakeja ja ihmisen piileviä voimia.

Huomattakoon, ettei ketään jäsentä vaadita uskomaan teosofisiin oppeihin eikä niitä levittämään. Jokainen jäsen on täysin vapaa tutkimaan vain oman valintansa mukaan; hän voi hyväksyä tai hylätä minkä teosofisen opin hyvänsä. Hän saa kuulua omaan uskontoonsa, olla hindu, parsilainen, buddhalainen, heprealainen, kristitty tai islamilainen. Hänen oma uskontonsa, jos hän siinä pysyy, voi värittää kaikki hänen aatteensa. Jos hän hyväksyy teosofiset opetukset, jokainen, minkä hyvänsä uskonnon muodon edustaja esittää niitä omassa muodossaan ja on täysin vapaa niin tekemään. Mutta hän ei saa itsepintaisesti vaatia, että toisten on hyväksyttävä juuri hänen käsityksensä niistä.

Yritys muodostaa kaikkien uskontojen tunnustajille yhtäläisesti avoin, syvästi uskonnollinen yhdistys on ainoa laatuaan, mutta se on onnistuva vähitellen suurin vaikeuksin aiheuttaen tilapäisesti hankausta sellaisten jäsenten vä-

lillä, jotka pitävät lujasti kiinni vastakkaisista mielipiteistään, sekä paljon väittelyä yksityiskohdista. Olen itse suunnitellut seuraavan, täydellistä suvaitsevaisuutta edustavan, tärkeimmän menettelytavan sekä sen perusteen, ilman että kukaan jäsen on sitä vastustanut. Sen tähden se voidaan esittää tässä yleistä näkökantaa ilmaisevana.

Kenenkään uskonnollisia mielipiteitä ei kysytä hänen liittyessään seuraan eikä sallittu niihin sekaantuminen ole sallittu, vaan vaaditaan, että jokainen osoittaa toverijäsenensä uskontoa kohtaan samaa kiinnostusta, kuin hän itse vaatii, kun on kysymys hänen omastaan.

Seuralla ei ole lainkaan opinkappaleita eikä siis mitään harhaoppineita. Se ei estä pääsyä keneltäkään siitä syystä, että hän ei usko teosofisia opetuksia. Joku voi kieltää niistä jokaisen, lukuun ottamatta käsitystä inhimillisestä veljeydestä, ja pitää kiinni asemastaan sekä oikeuksistaan seuran rajojen sisällä.

Teosofit ymmärtävät, että koska äly voi toimia parhaiten juuri omassa vapaassa ilmapiiirissään, niin totuus voidaan parhaiten oivaltaa, silloin kun ei ole asetettu mitään ehtoja tutkimisen vapaudelle eikä etsinnän menettelytavoil- le. Heille totuus on niin ylevä asia, että he eivät halua kah-

lehtia ketään ehdoilla, kuinka, missä tai miksi hänen on sitä etsittävä.

Seuran tulevaisuus riippuu siitä tosiasiaista, että sen tulisi sisältää laaja moninaisuus kaikkia sellaisia kysymyksiä, joista on olemassa erilaisia mielipiteitä – ei ole toivottavaa, että seurassa olisi vain yksipuolinen aatteellinen koulu, ja jokaisen jäsenen velvollisuus on huolehtia tästä itselleen ja muille kuuluvasta vapaudesta. Teosofinen Seura palvelee Jumalallista Viisautta, ja sen tunnuslauseena on: ”Totuus on uskontoja korkeampi”. Se etsii jokaisesta erehdyksestä totuuden ydintä, josta se elää ja jonka kautta se kiinnittää itseensä ihmisten mielet.

Jokainen uskonto, filosofia, tiede ja toiminta saa Jumalalliselta Viisaudelta kaiken, mikä niissä on totta ja kaunista; mutta ne eivät voi vaatia sitä yksinomaan omakseen tai aseeksi muita vastaan. Teosofia ei kuulu Teosofiselle Seuralle, Teosofinen Seura kuuluu teosofialle.

Teosofisen Seuran muodostavat maailman eri uskontoihin tai ei mihinkään uskontoon kuuluvat tutkijat, joita yhdistää mainittujen tarkoitusten hyväksyminen, heidän pyrkimyksensä poistaa uskonnollinen suvaitsemattomuus ja johtaa yhteen hyvän tahdon harrastajat huolimatta hei-

dän uskonnollisista mielipiteistään sekä halu tutkia uskonnollisia totuuksia ja jakaa tutkijoiden saavuttamat tulokset toisten kanssa. Heidän ykseytensä side ei ole yhteisen uskon tunnustaminen vaan harras halu totuuteen ja yhteinen etsiminen. He pitävät kiinni siitä, että totuutta on etsittävä tutkimalla, miettimällä, viettämällä puhdasta elämää, kiintymällä yleviin ihanteisiin – ja he pitävät totuutta pyrkimyksen palkkiona eikä auktoriteetin pakottamana dogmina. Heidän mielestään uskon on oltava yksilöllisen harrastuksen tai intuition tulos eikä sen edeltäjä, ja sen tulisi perustua tietoon eikä vakuutteluun. He osoittavat suvaitsevaisuutta kaikkia – myös suvaitsemattomia – kohtaan ei erikoisoikeutenaan vaan täyttämänään velvollisuutena ja he koettavat poistaa tietämättömyyttä, eivät rangaista sitä. He näkevät jokaisessa uskonnossa Jumalallisen Viisauden osittain ilmaistuna ja haluavat mieluummin tutkia uskontoja kuin tuomita niitä sekä pitävät parempana niiden toteuttamista kuin niihin kääntymistä. Rauha on heidän päämääränsä.

Teosofia on totuuksien kokonaisuus, joka muodostaa kaikkien uskontojen perustan eikä voi vaatia minkään uskonnon yksinomaista omistusta. Teosofisen Seuran jäsenet

tutkivat näitä totuuksia, ja teosofit yrittävät elää niiden mukaan. Jokainen, joka tahtoo tutkia, olla suvaitsevainen, pyrkii korkealle ja työskennellä hellittämättä, on jäseneksi tervetullut, ja hänen asiansa on tulla todelliseksi teosofiksi.

Voin vielä mainita, että useimmat meistä pitävät Teosofista Seuraa tuloksena siitä henkisestä herätteestä, jonka Valkoinen Veljeskunta lähetti pelastamaan maailmaa vai-pumasta materialismiin ja valmistamaan ihmisten mieliä uskonnon esoteeristen opetusten jälleen palauttamista varten. Se on viimeinen monista sellaisista herätteistä, joita aikaisemmin käytettiin erillisissä uskonnoissa, kun taas tämä puolestaan yrittää koota olemassa olevat uskonnot ystävälliseen yhteistyöhön. Me pidämme H. P. Blavatskya Valkoisen Veljeskunnan lähettiläänä, ja monet meistä – minä niihin luettuna – tuntevat häntä kohtaan mitä syvintä kiittollisuutta, koska hän avasi meille tässä elämässä portin, josta me olemme päässeet Heidän yhteyteensä, jotka lähettivät hänet.